JAN 28 1955
FEB - 8 1955

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published Twice Weekly by the Daugavas Vanags. Editor in Chief: Ingrida Viksna. Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone — EM 8-0792. Cable Address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 102-15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A. Tel.: Virgina 9-7778.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanags. Galvenais redaktors — Ingrida Vīksna. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — A. Zvēriņš, 102-15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A. Tel. — Virgina 9-7778. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 colas telpu 1 slejā

7./338. n-rs. TREŠDIEN, 1955. GADA 26. JANVĀRĪ 5. GADS

ASV PASTIPRINA 7. FLOTI

Amerikāņu politikas maiņa Tālajos Austrumos

Formozas ūdeņos lielā steigā ierodas Sav. Valstu kaŗa kuģi no Manilas, kas liek domāt, ka amerikāņi Formozas aizstāvēšanu tomēr ņems nopietni. Sav. Valstis paredz Tačenas salu grupas evakuāciju tuvākā nākotnē.

Formozā. Kaut gan amerikāņi nokaitināja Ķīnas nacionālistus, atsakoties palīdzēt atvairīt komūnistus pēdējo uzbrukumos Tačenas salu grupas apkārtnē, Sav. Valstis Formozas ūdeņos tomēr neapšaubāmi kaut ko gatavo. Nacionālistu cerības manāmi pieauga, kad pagājušās nedēļas nogalē Manilas ostu atstāja trīs 33.000 tonnu amerikāņu lidmašīnu bazes kuģi ar 100 lidmašīnu katrā un ar maksimālo ātrumu uzņēma kursu Formozas virzienā. Tai pašā laikā Honkongas ostu atstāja ātrais spetītās flotes komandieŗa admirāļa Praides flagkuģis, kreiseris Helena, uzņemdams to pašu Formozas kursu. Sav. Valstu flotes pārstāvji no Pērl Harboras lidmašīnu bazes kuģu kustībā, kuŗus pavada vismaz 10 iznīcinātāji, tomēr neko zīmīgu nesaskata, paliekot pie domām, ka atstājot Manilu kuģiem vispār cita ceļa nav, kā vienīgi ziemeļu virzienā. Tā ir tikai sagadīšanās, ka arī Formoza atrodas uz ziemeļiem, tieši bazes kuģu ceļā.

Formozā klīst baumas, ka amerikāņu kuģu koncentrācija nav vis domāta nacionālistu salu aizsardzībai, bet gan ģenerālisima Čangkaišeka spēku evakuācijai no Tačenas salām. Tačenas galvenā salā atrodas apmēram 20.000 nacionālistu karavīru un, liekas, amerikāņiem nebūs viegli piespiest nacionālistus evakuēties. Kaut arī Tačenas salu evakuācijas priekšlikums vēl nebūt nav oficiāls, nacionālisti jau ir paspējuši pateikt noteiktu nē.

Nedēļas nogalē nacionālistu bumbvedēji uzbruka tikai pirms pāris dienām zaudētai Jikiangas salai un tika saņemti ar spēcīgu pretgaisa artilerijas uguni, kas norāda, ka komūnisti apbrīnojami īsā laikā jau ir paspējuši iekārtoties uz palikšanu.

Ķīnas komūnistu lidmašīnas savukārt uzbruka Tačenas salām. Par nodarītajiem zaudējumiem nacionālisti vēl līdz šim neko nav ziņojuši.

KOMŪNISTI GATAVI INVĀZIJAI

1000 komūnistu desantkuģu un viens miljons karavīru stāv kaujas gatavībā komūnistu Ķīnas piekrastē, lai izsistu nacionālistus no Tačenas salām.

Formozā. Ķīnas nacionālistu ģenerālisima Čangkaišeka pretizlūkošanas aģentiem izdevies noskaidrot, ka komūnistu Ķīnas piekrastē, iepretim nacionālistu ziemeļu priekšposteņiem Tačenas salās, kaujas gatavībā stāv 1000 kuģu liela komūnistu invāzijas flote, gatava pārvest vienu miljonu komūnistu karavīru nacionālistu iznīcināšanai Tačenas salās. Līdzīgu informāciju ir saņēmis arī Sav Valstu militārās palīdzības un padomdošanas komisijas vadītājs ģen. Čeis, kas izteicās, ka komūnistu Ķīnas piekrastē un apkārtnes salās atrodoties simtiem tūkstoši komūnistu, gatavi Tačenas salu invāzijai. Ķīnas nacionālistu militārie lietpratēji runā par cīnīšanos līdz pēdējam vīram Tačenas salās, tāpat kā to darīja 720 varonīgie Jikiangas aizstāvji, kam bija jācīnās ar sešreiz lielāku komūnistu invāzijas karaspēka pārākumu.

NEIZDEVIES HAMMERŠILDA IEROSINĀJUMS

KOMŪNISTI PRASA ASV IZVĀKTIES NO FORMOZAS ŪDEŅIEM

Komūnistu Ķīnas prese asi noraida sabiedroto galvaspilsētās tagad tik populāro versiju par pamieru Ķīnas komūnistu un nacionālistu starpā. Komūnistu Ķīna brīdina Sav. Valstis nejaukties ķīniešu iekšējos konfliktos un amerikāņiem pēc iespējas ātrāk pazust no Formozas ūdeņiem.

Hokongā. — Kaŗa darbībai komūnistu un nacionālistu starpā nepārtraukti pieņemoties, Apvienoto Nāciju ģenerālsekr. Hammeršilds uzsāka pamiera domas popularizēšanu Formozas šaurumā. Hammeršilda priekšlikumam bez kavēšanās pievienojās Sav. Valstu prezidents Eizenhauers un ārlietu ministrs Dalless. Arī Londonā Anglijas ārlietu ministrs Īdens nodarbojas ar līdzīgas problēmas risināšanu, meklējot kādu starptautisku formulu, uz kuŗas varētu balstīt pamieru Tālajos Austrumos. Rietumu optimistiskie plāni tomēr piedzīvoja pavisam īsu mūžu. Nedēļas nogalē komūnistu Ķīnas prese noteikti un nepārprotami paskaidroja, ka par pamieru negrib ne dzirdēt. Tālāk Pekinga brīdināja Sav. Valstis pēc iespējas ātrāk izvākties no Formozas ūdeņiem, ja Sav. Valstis ir ieinteresētas miera panākšanā Tālajos Austrumos.

Rietumu pamiera centieniem uzbruka arī Pekingas radio, jo tā esot vienkārša iejaukšanās Ķīnas iekšējās lietās.

Komūnistu Ķīnas prese asi uzbrūk Sav. Valstu politikai Tālajos Austrumos. — Tikai septītās flotes dēļ, — žēlojas komūnisti — mēs vēl līdz šim neesam ieņēmuši Formozu. Sav. Valstīm tur nav ko maisīties. Tā ir Ķīnas iekšējā lieta. Ja Sav. Valstis patiesi ir ieinteresētas miera panākšanā Tālajos Austrumos, tad pirmais darbs būtu nekavējoties atsaukt septīto floti no Formozas ūdeņiem. — Sašutusi par amerikāņu nepārtraukto atrašanos Formozas tuvumā, komūnistu Ķīna deklarē, ka pieņemt sabiedroto pamiera piedāvājumu nozīmētu akceptēt Sav. Valstu legālās tiesības okupēt Formozu. Tas nozīmētu arī, ka Sav. Valstis var iebrukt Ķīnā, kad vien tām tīkas (Pekingas valdība Formozu ieskata par komūnistu Ķīnas territoriju) un tur atbalstīt atsevišķus individus (Čangkaišeku), kas ieinteresēti Ķīnas saskaldīšanā.

Miera baloži piedzīvoja neveiksmi arī Formozā. Ķīnas nacionālistu valdības pārstāvji izteicās, ka pamiera mēģinājums pašreizējos apstākļos esot pilnīgs absurds.

Krievu flotes pārvietošanās Baltijas jūŗā

Ostpreussenblatt ziņo, ka krievu Baltijas jūŗas flotes komandieris admirālis Matņecovs devis rīkojumu pārvietot flotes galvenās vienības no Kronštates un Ļeņingradas uz Paldiski (Igaunijā), Ventspili, Liepāju un Klaipēdu. Krievu flotes vienības esot bieži viesi Gdiņā (Polijā). Krievu floti Baltijas jūŗā pastāvīgi papildina ar jaunām vienībām.

Notiesāts spiegs

Atēnās, Grieķijā, spiegošanā apvainots un notiesāts uz nāvi 32 g. vecais apakšleitnants Stautso Salabasefs.

Tiesas sēdē Salabasefs paskaidrojis, ka Grieķijā ieradies 1947. g. ar uzdevumu iegūt informāciju par sabiedroto flotes kustību Vidusjūŗā. -š.

VAI JŪS ZINĀT,
Kas viņš ir un ko viņš dara?

Sekojiet mūsu sacensībai ar godalgām LA 8. lpp.!

5. martā Bostonā ALTS namā Jēkaba Zieberga tēva 92. dzimšanas dienā tiks atklāts J. Zieberga mūzejs, kuŗa iekārtošanā piedalās gaidas un skauti. Starp Zieberga ziedotām grāmatām (kopskaitā 6 kastes) daudz interesantu izdevumu, vecākais izdevums no 1842. g. No kreisās Dz. Dānīele, gaidu vad. G. Kalnāja, M. Sakenfelde, R. Smilškalne, M. Kalve, G. Bebre-Kārklis, V. Bebre-Kārklis, J. Ķēnigs, M. Bromulta un J. Zieberga fonda sekretārs O. Akmentiņš. V. Grāvīša foto

KARŠ KOSTA RIKĀ BEIDZIES

San Hozē. Karš Dienvidamerikā ir beidzies. Iebrucēji no Nikaraguas ir vai nu iznīcināti vai arī padzīti atpakaļ pāri robežai un Kosta Rikas steigā saformētā armija civilās gvardes atbalstīšanai var svinēt uzvaru un iet mājās.

No Libērijas ziņo, ka iebrucēju spēki ir beigušies eksistēt. Vienā otrā vietā vēl gan esot sīkas nemiernieku grupas, bet nekas tāds, par ko būtu jāuztraucas. Galvenie ienaidnieka spēki ir pārdzīti atpakaļ uz Nikaraguu un prezidents Figueres var gatavoties savu varonīgo karavīru pienācīgai sagaidīšanai San Hozē. Pēc Kosta Rikas galvaspilsētā paredzētās parādes armija tiks demobilizēta (pēc 12 dienu ilgas dienēšanas!) un atlikušo nemiernieku iztīrīšana un Nikaraguas pierobežas apgabalu apsargāšana tiks atstāta 300 regulāro civīlo gvardistu rokās. Bez tam Nikaraguas robežu tagad uzrauga arī Amerikas Valstu organizācijas pārstāvji, tā ka prezidents Figueres var justies pasargāts no tālākām sacelšanās un invāzijas briesmām. Kosta Rikas armija, kas kaŗa laikā zaudēja 10 kritušos un 30 ievainotos, domā, ka uzvaras lauri pienākas par dolaru gabalā Sav. Valstīs nopirktajiem iznīcinātājiem. Kaut arī kaŗa darbībā piedalījās tikai puse no Kosta Rikas jauniegūtajiem gaisa spēkiem (divas lidmašīnas), tas bija pietiekoši, lai iedzītu pāniku iebrucēju starpā un beidzot piespiestu pēdējo pāriešanu atpakaļ Nikaraguas [illegible].

Ja Kosta Rikas prezidents Figueres domā, ka sacelšanās ir likvidēta, tad sakauto invāzijas spēku virspavēlniecība domā savādāk. Kaŗa laikā stāstīja, ka invāzijas karaspēks sastāv no apmēram 600 vīriem. Tagad saņemtas ziņas, gan no nemiernieku avotiem, ka atpakaļ uz Nikaraguu pārgājis tikai nemiernieku „regulārais" karaspēks, kamēr apmēram 1000 partizānu palikuši Kosta Rikā, un turpinās uzsākto cīņu pret prezidentu Figueres un viņa valdību. Nemierniekus, kā zināms, vadīja Teodoro Pikardo jr., agrākā Kosta Rikas prezidenta dēls, kādreizējais kadets Vestpointas kaŗa skolā Sav. Valstīs.

Amerikāņu spiegi Igaunijā

Kā ziņo franču laikraksts La Presse (pēc krievu aģentūras ziņām), kāda amerikāņu lidmašīna ar izplētņiem nometusi divus spiegus. Viens no tiem noķerts kādā Igaunijas mežā, kad tas atklājis uguni uz gūstītājiem. Pēc laika noķerts arī otrs. Tie esot Kaliju Kuku un Hans Toomla. Tālāk ziņojumā minēts, ka abi spiegi esot bijuši vācu SS vienību piederīgie vācu okupācijas laikā Igaunijā, pēc kam izbēguši uz Zviedriju. Tur tie stājušies sakaros ar ASV spiegu slepeno dienestu un pārsūtīti uz ASV speciālo spiegu skolu. Vainīgie tiksot tiesāti Padomju Savienības militārā tribunālā. -š.

JAPĀNU NEDRĪKST PAZAUDĒT

SABIEDROTAIS, NEITRĀLAIS VAI IENAIDNIEKS

Komūnistu Ķīna un Padomju Savienība grib normālizēt attieksmes ar Japānu. Sav. Valstis grib Japānu apbruņot. Japānai ir bailes no komūnistiem, bet viņai ir arī bailes, ka to varētu pārvaldīt amerikāņu dolari. Japānai ir par daudz iedzīvotāju un par maz pārtikas; ir ražotspēja, bet nav tirgus. Tikai atrodot jaunus tirgus,Japāna var pastāvēt. Kur šie tirgi būs — Autsrumos vai Rietumos?

Japānā valda bezdarbs, un bezdarbs nozīmē nabadzību. Vai auglīgāku zemi komūnisti vispār var iedomāties? Un tomēr, komūnisms Japānā nav tik populārs, kā tas, no malas skatoties, varētu likties. Tie, kam Japānā klājas grūti, komūnistu vietā ir izvēlējušies kreisā spārna sociālistus. Tie ir kreisāki nekā Anglijas strādnieku partija ,bet tomēr nav bāžami vienā maisā ar komūnistiem. Kreisā spārna sociālistu politika pašreiz mēģina izpatikt tautas masu uzskatiem. Sociālisti sludina mieru. Sociālisti iztīrītu Japānu no amerikāņā karaspēka, atzītu Padomju Savienību un komūnistu Ķīnu un pārtrauktu Japānas bruņošanos.

Brīvā pasaule Japānu nedrīkst pazaudēt. Šai sakarā Sav. Valstu prezidents Eizenhauers pagājušā gada jūnijā sacīja: „Mums un mūsu drošībai ir ārkārtīgi svarīgi, lai Japāna nenonāktu komūnistu virskundzībā aiz dzelzs priekškara, jo sevišķi Kremļa virskundzībā. Šāda traģēdija Kluso okeanu neizbēgami pārvērstu komūnistu jūŗā."

Par spīti dažādiem pārpratumiem Japānas un Rietumu sabiedroto starpā Sav. Valstu acīs Japāna ir viens no drošākiem sabiedrotajiem cīņā pret komūnismu. Varbūt, šeit nemaz nebūtu jārunā par komūnistiem, bet vienkārši par japāņu naidu pret krieviem. Japāņi, tāpat kā turki, krievus nevar ieredzēt jau no laika gala. Un ja krievi ir komūnisti, tad jāpāņi neieredz arī tos.

Ja arī kultivētu katru pēdu Japānas zemes, tā varētu pabaŗot tikai 70 milj. no saviem 87 milj. iedzīvotāju. Japānai ir vajadzīgi tirgi, kur tā var pārdot savus ražojumus, lai iegūtu nepieciešamo kapitālu pārtikas importam 17 milj. iedzīvotāju pabaŗošanai. Iedzīvotāju pieaugums Japānā ir 1 milj. gadā. Tātad, nākamā gada pārtikas deficīts būs 18 milj. iedzīvotājiem, 1957. gadā 19 milj. un 1958. gadā Japānai būs nepieciešams pārtikas imports, lai uzturētu liekus 20 milj. iedzīvotāju.

Tagad Jāpāna pārdod tikai apmēram vienu trešo daļu no tā, ko viņa pārdeva pirms Otrā pasaules kaŗa. Sakarā ar Tojo un viņa klikes ārprātīgo politiku Japāna zaudēja pusi no savas territorijas, ieskaitot tādas bagātību klētis — kā Mandžūriju, Koreju un Formozu, kas nozīmē, ka tā zaudēja ne tikai tirgu, bet arī rīsu, akmeņogles un dzelzsrūdu. Bez tam Japānas rūpniecība — kā mašīnas, tā arī zināšanas — ir atpalikusi pārējai pasaulei vismaz 20 gadu.

Tā kā Japāna bija spiesta uzņemt jāpāņu bēgļus no savām zaudētām territorijām, radās ārkārtīgs bezdarbs — problēma, ko mēģināja atrisināt, radot vakances tur, kur tādu nemaz nedrīkstēja būt. Līdz ar to ārkārtīgi sadārdzinājās ražošana. Tā, piemēram, smagā rūpniecībā ražošanas izmaksa Japānā ir bieži vien 20—30 proc. augstāka nekā Sav. Valstīs, Anglijā vai Rietumvācijā.

Sav. Valstis Japānas Otrā pasaules kaŗa grēkus jau ir piedevušas. Toties Jāpānas ienaidnieki Klusajā okeānā ar lielu labpatiku vēro, kā jāpāņi vārās paši savā sulā. Pat Austrālija Japānai neizrāda nekādu līdzjūtību, nevarēdama aizmirst, ka no Otrā pasaules kaŗa laikā sagūstītiem 16.000 austrāliešiem kaŗa beigās dzīvi palikuši bija tikai 7000. Austrālija, cik vien iespējams, boikotē Japānas tirgu. Tā pagājušā gadā Japāna importēja preces no Austrālijas, galvenokārt vilnu, 172 milj. dolaru vērtībā, kamēr Austrālija Japānā iepirkās tikai par 9 milj. dolaru.

Bez minētajām lielajām saimnieciskajām grūtībām Japānu nomāc arī reparāciju maksāšana. Japānā piedāvāja Filipīnu salām 400 milj. dol. kā samaksu par kaŗa laikā nodarītiem zaudējumiem. Filipīnu salas šo piedāvājumu noraidīja, cerēdamas izspiest vēl vairāk: vai nu jāpāņi maksā jeb vai Filipīnas atsakās atjaunot diplomātiskos un tirdznieciskos sakarus ar Japānu. Un tirdzniecības dēļ Japāna ir spiesta sev cirst kaut vai roku nost. Indonēzija par pēdējā laikā Japānā iepirktām precēm ir parādā pēdējai 150 milj. dolaru, bet liedzas maksāt, gaidot vienošanos reperāciju jautājumā. Arī tālākus importus Indonēzija pagaidām ir pārtraukusi. Burma, viena no lielākajām rīsa ražotājām pasaulē, gaida, lai Japāna samaksā par kaŗa laikā nodarītiem zaudējumiem. Tikai pēc tam varēs runāt par tirdzniecību. Arī Sav. Valstīm Japāna ir parādā 2 miljardi dolaru, no kuŗiem amerikāņi atlaidīs divas trešdaļas, tāpat kā viņi to darīja Rietumvācijā. Japāna gan domā, ka viņa ir nabagāka nekā Rietumvācija. „Kur gan lai mēs ņemam naudu?" sūkstas japāņi. Pasaulē ir maz tādu, kam ar šo problēmu nebūtu jācīnās. Japāņi nebūt nav pirmie, kas nezina, kā tikt pie naudas.

Lai cik nepatīkami tas arī skanētu japāņa patriotiskajai ausij, Savienoto Valstu palīdzība Japānai būs vajadzīga vēl ļoti ilgi. Japānai ir nepieciešamas jaunas tehniskas zināšanas, jaunas fabrikas, kuŗās varētu nodarbināt tagad tik neracionāli izmantoto darba spēku. Tāpat Japānai nepieciešama Savienoto Valstu palīdzība jaunu tirgu atvēršanā, jo nav nekādas nozīmes ražot, ja saražoto nevar pārdot. Lai to panāktu, Sav. Valstis ir paredzējušas palielināt ievedumus no Japānas un mēģinās pierunāt arī savus sabiedrotos, lai arī tie, aizmirstot Otrā pasaules kaŗa laikā nodarīto pārestību, tagad palīdzētu Japānas saimniecības atdzimšanai. Ja Japāna nevar atrast tirgu Rietumu sabiedroto zemēs, tā būs spiesta skatīties uz komūnistu zemēm. Jauni tirgi ir Japānas dzīvības un nāves jautājums. Ja Rietumi tos nespēj dot, komūnisti ir gatavi sadarboties.

KREMLIS NEDOMĀ PIEKĀPTIES

JAUNA PAD. SAVIENĪBAS „MIERA OFENSĪVA"

Padomju Savienības sūtņi Vašingtonā, Londonā un Parīzē steigšus aicināti ierasties Maskavā. Pad. Savienība gatavojas jaunu propagandas paņēmienu serijai cerībā izjaukt Parīzes līgumu galīgo ratificēšanu Rietumvācijas un Francijas parlamentos.

Maskavā. — Rietumu žurnālistiem Maskavā izdevies uzzināt, ka Padomju Savienības valdība steigā izsaukusi savu sūtņus no visām 3 trim Rietumu lielvalstu galvaspilsētām. Liekas, ka tagad ir pienācis kritiskais posms Padomju Savienības mēģinājumos atturēt Franciju un Rietumvāciju no Parīzes līgumu ratificēšanas, kas atļautu Rietumvācijai bruņoties un to ieskaitīt Ziemeļatlantijas organizācijas valstu saimē.

Padomju Savienības propagandas mašīna, kas jau vairākus mēnešus neatlaidīgi, bet bez jebkādiem panākumiem cīnās pret Rietumvācijas bruņošanās līgumu Eiropas parlamentos, tagad ir sākusi spēlēt jaunu meldiju. Un proti, komūnistu pavadā ejošā Pasaules miera padome ir uzsākusi parakstu vākšanu visā pasaulē, lai tādējādi pretotos Parīzes līgumu ratifikācijai un tai sekojošai Rietumvācijas apbruņošanai.

Kā Parīzē, tā arī Bonnā galīgo Rietumvācijas bruņošanās līgumu ratifikāciju paredz februāŗa mēnesī. Padomju Savienība ļoti pūlas, lai pārliecinātu francūs un vāciešus, ka ratifikācija ir nevajadzīga, kaitīga un pat bīstama. Sakarā ar Padomju Savienības līdz šim nesekmīgo pretbruņošanās kampaņu uz Maskavu izsaukts Padomju Savienības sūtnis Vašingtonā Zarubins, sūtnis Parīzē Vinogradovs un Maļiks no Londonas. Domā, ka Padomju Savienības valdība ir ieinteresēta sūtņu ieskatos, kā rīkoties gadījumā, ja līgumi tiek ratificēti un kā rīkoties tad, ja tie netiek ratificēti.

MENDESS IZRAUGA ĀRLIETU MINISTRU

Pagājušās nedēļas otrā pusē Francijā notika jaunas pārmaiņas, norādot, ka tuvākā nākotnē valdība lielāko vērību piešķirs iekšpolitikai, akūtās ārpolitikas problēmas ieskatot par nokārtotām.

Šai sakarā ministru prezidents Mendess-Frānss ārlietu ministra pienākumus nodeva kādreizējam ministru prezidentam un līdzšinējam finanču ministram Foram. Finanču ministriju Fora vietā pārņem Roberts Burons, Francijas politikā mazpazīstams parlamenta deputāts. Kaut gan Burons tagad ir finanču ministra amatā, Francijas politiķi ir pārliecināti, ka faktiskais finanču noteicējs tomēr būs ministru prezidents. Tāpat kā līdz šim Mendess-Frānss bija savs ārlietu ministrs, tā turpmāk viņš būs savs finanču ministrs. Burons nebūs nekas vairāk kā vienīgi izkārtne finanču ministrijas priekšā.

Pagājušās nedēļas pārmaiņas Francijas valdībā ir vedamas sakarā ar 1955. gada budžetu, kas tagad nodots apstiprināšanai parlamentā.

Valdības min. pārmaiņas tomēr norāda, ka Mendess-Frānss par atkāpšanos nedomā, bet cīnīsies visiem spēkiem, lai paliktu amatā, cik vien ilgi iespējams.

DV SĀK JAUNU DARBA GADU

DV nozīmi zeltā un Kanadas DV valdes priekšsēža godu saņem V. Mukts

22. un 23. janvārī DV namā Toronto pulcējās DV nodaļu delegāti no visas Kanadas, lai vērtētu pagājušā darbības gada veikumu, pārrunātu nākošā gadā uzdevumus un ievēlētu zemes centrālo valdi. Delegātu pilnsapulce turpinājās divi dienas, un tanī tika pieņemti daudzi svarīgi lēmumi ar tālejošu nozīmi visas Kanadas latviešu trimdinieku saimes dzīvē. Kā viens no svarīgākajiem uzskatāms draudzīgais, apņēmības pilnais solis, ko DV saime spērusi pretī Kanadas latviešu nacionālai apvienībai, un tā savukārt Vanagiem, lai turpmāk varētu sabiedrisko darbu veikt saskaņoti un vienprātīgi. Lai to panāktu, DV delegātu sanāksmē bija ieradies arī LNAK valdes pr. A. Svenne un sekretārs V. Upeslācis, kas kopīgi ar Vanagu saimi iztirzāja LNAK statūtu eventuālo grozījumu projektus, par ko lems nākošā LNAK padome.

Jaunajā DV Kanadas valdē par priekšsēdi ievēlēja V. Muktu, kam pilnsapulce piešķīra arī DV nozīmi zeltā par veikumiem aprūpes darbā.

Pārējā valde konstruējās šādi: pr. vietn. L. Līdums, sekr. J. Treijs, kasieris V. Čuriška, aprūpes daļas vad. I. Jankovskis, kultūras — J. Kleķeris, informācijas — K. Sisenis, jaunatnes — A. Beitāns, biedrzinis J. Ronis.

Revīzijas komisijā ievēlēja: A. Putniņu, A. Akmeni unn V. Štengeli.

APV. NĀCIJAS TIC LIDOTĀJU ATBRĪVOŠANAI

Piederīgie varēs apmeklēt amerikāņu lidotājus komūnistu Ķīnā. Apvienotās Nācijas tic, ka ar laiku komūnisti lidotājus atbrīvos.

AN, Nujorkā. Notiesāto amerikāņu lidotāju jautājumā atmosfaira Apvienotās Nācijās ir optimisma pilna. Komūnistu Ķīnas ministru prezidenta Čū En Laja aicinājumu piederīgiem apmeklēt apcietinātos lidotājus Apvienotās Nācijas uzlūko kā neapšaubāmu ķīniešu politikas pagriezienu, kas ar laiku novedīs pie lidotāju atbrīvošanas. Apvienotās Nācijās domā, ka piederīgo braukšana uz komūnistu Ķīnu būtu pēc iespējas jāatbalsta, jo „personīga kontakta" nodibināšanai ar komūnistiem varētu būt labvēlīgi rezultāti lidotāju ātrākai atbrīvošanai. Tāpat domā arī kāds Kanadas karalisko gaisa spēku virsnieks, eskadriļas komandieris Makenzijs, kas tikai nesen pārradās mājās pēc divu gadu pavadīšanas komūnistu Ķīnas cietumos. Makenzijs izteicās, ka ķīnieši esot ļoti sirsnīgi un atsaucīgi un piešķirot vērību personiskam kontaktam. Arī viņa atbrīvošana būtu varējusi tikt panākta daudz ātrāk, ja vien būtu izdevies nodibināt „personīgu kontaktu" ar Ķīnas komūnistiem. Pēc Apvienoto Nāciju uzskatiem apcietināto amerikāņu lidotāju atbrīvošanas jautājumā šādu „personisku kontaktu" ar Ķīnas komūnistiem panāca Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs Hammeršilds savā nesenajā Pekingas braucienā. Tagad lidotāju piederīgajiem šis kontakts tikai būtu jāturpina tālāk, līdz beidzot tas dotu vēlamos rezultātus un proti, apcietināto lidotāju atbrīvošanu.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

INVENTŪRA

ARTURS VOITKUS

Janvāris uzņēmumos un veikalos ir inventūras, organizācijās un biedrībās — gada sapulču un jauno valžu vēlēšanu mēnesis.

Kā vienā, tā otrā gadījumā doma tā pati: izvērtēt padarīto un nospraust vadlīnijas turpmākajam.

Cik no avīžu atreferējumiem, citu nostāstiem un pašu pieredzes vērojams, visas mūsu trimdas organizācijas vairāk vai mazāk sirgst ar vienu un to pašu kaiti: vāji apmeklētas gada sapulces. Iemesls tam nav biedru skaita samazināšanās atsevišķās organizācijās, bet biedru balles no ievēlēšanas amatos. Ja kādreiz — it īpaši Vācijas DP nometnēs — nevarējām vien atrast pietiekami daudz amatu dažādajiem amatu tīkotājiem, tad tam iemesls bija ar amatu saistītās dažādās praktiskās priekšrocības. Sodien būt kādā biedrības vai draudzes amatā nozīmē uzņemties neatalgotu darbu un — nepatikšanas, un uz ilgāku vai īsāku laiku atsacities no daudzām personiskajām ērtībām ar vājo mierinājumu, ka šis upuris nests vispārības labā.

Ja mūsu organizācijas arī pagājušajā gadā attīstījušas telcamu darbību, tad lielumā un visumā tas ir bijis organizāciju atsevišķo darbinieku nopelns. Biedrību biedru lielā masa daudzos gadījumos pat ieskatījusi par traucējošu biedrziņa atgādinājumu nokārtot biedru maksājumus, par aktīvu darbību nemaz nerunājot.

Nav jābūt pesimistam, lai paredzētu, ka turpinoties līdzšinējai praksei, mūsu organizāciju lielā daļa pamazām let preti drošai iznīkšanai. Iespējams, ka dažas iztrūkumu mēs daudz nemanītu un ka dzīvot spējīgās ar to tikai iegūtu. Bet tas nav mierinājums, un par visām lietām tas nav problēmas atrisinājums, jo aktīvo darbinieku skaltā samukšanas pamatā nav tik daudz negribēšana strādāt un ziedot savu brīvo laiku kopības labā kā bieži nepelnītā, nepārdomātā un tukšā malā stāvētāju kritika.

— Kam man tas vajadzīgs? — ir jautājums, ko aizvien biežāk jautā tie, kas, gads gadā strādādami organizācijā darbā, piedzīvojuši neskaltāmas nepatikšanas, nepamatotus uzbrukumus un apvainojumus.

Mums vajag strādnieku, ne kritizētāju. Nesavtīgu, pašaizliedzīgu, enerģisku darbinieku, kas paši redz, kur darbs darāms, un kas pašī pieteicas darbam. Mums vajag darbinieku, kas strādā, ne algas, bet mērķa, ne uzslavas, bet idejas dēļ.

Mēs varam būt laimīgi, ka mums tādi visos laikos bijuši un arī šodien vēl ir. Bet, vērtējot pagātni un plānojot turpmāko, redzam, ka viņu rindas kļūst dienu dienā retākas.

Tas ir ideālisma apsikums, bez šaubām. Bet to nav radījuši un nerada ārēji apstākļi; to rada mūsu pašu trimdinieku lielā masa, kas labākajā gadījumā apmierinās ar pasīvu vērotāju lomām, bet bieži — lai neteiktu parasti — nodarbojas ar negatīvu kritizēšanu, aizdomu vērpšanu un uzbrukumiem.

Ja runā par paralēlismu mūsu organizāciju darbā, tad tāds neapšaubāmi pastāv. Ja to apzīmē par latviešu trimdinieku saimes šķelšanu, tad tas ir pareizi. Tikai nealzmirsīsim, ka to parasti rada un ir radījuši t. s. neapmierinātie, kas, malā stāvot, tik ilgi kritizējuši pastāvošās organizācijas darbiniekus, kamēr viņiem izdevies panākt sašķelšanos, lai tad, jaunai organizācijai piedzimstot, sāktu rotaļu no gala.

Mūsu nelaime nav individuālās uzskatu atšķirības, kā domā tie, kas žēlojas, ka latviešiem „cik galvu, tik domu.“ Mūsu nelaime ir tā, ka mēs vēl neesam iemācījušies demokratisma dzelzs likumu, ka kopējs darbs pamatojas uzskatu saskaņošanā un, vajadzības gadījumā, savu personisko uzskatu paklaušanā vairākuma spriedumam. Mēs vēl pārāk bieži rīkojamies saskaņā ar pieeu vai šešu gadu veco pasaules pilsoņu devīzi: — Ja tu nedarīsi, kā es gribu, tad es ņemšu savas lupatiņas un iešu uz citām kāpnēm spēlēties.

Mums ir ārkārtīgi daudz veicama darba: mums jāatgūst mūsu valsts, mums jāaprūpē mūsu trūcīgie, un mums jāaudzina mūsu bērni par latviešiem. To nevar veikt nedaudzi, atsevišķi cilvēki, lai cik liels viņu ideālisms, lai cik stipra viņu griba. Šai darbā jāieslēdzas visiem.

DAUGAVAS VANAGI

TORONTO NOD. VANADŽU KOPAS

vēlēšanas notiks svētdien, 6. febr., plkst. 16.30, 123 Huron ielā. Paredzētā laikā nesanākot pietiekošam dalībnieču skaitam, plkst. 17.00 vēlēšanas pilntiesīgas pie katra ieradušos skaita.

DV LONDONAS NODAĻAS

gadskārtējā pilnsapulce 9. janvārī bija vidēji apmeklēta.

Nodaļas darbības pārskatu nolasīja nodaļas priekšnieks A. Liepiņš.

Nodaļa dibināta 1950. gada novembrī, tās darbība atklāta 1951. gada janvārī. Pēdējā gada laikā nodaļa ir augusi un veidojusies, aktīvā piedaloties Londonas latviešu kultūrālajā dzīvē un propagandas darbā. Galveno vērību nodaļa veltījusi tautas dzīvā spēka saglabāšanai, aprūpējot grūtdieņus.

Gadu mijā nodaļā bija 102 biedri — 80 Vanagu un 22 Vanadzes. Nodaļas biedru skaits kopš nodaļas dibināšanas pirms 4 gadiem vairākkārt pieaudzis.

Pagājušā gadā notika 4 biedru pilnsapulces, bet nodaļas valde sanākusi uz apspriedēm 12 reizes. Pavisam sarīkoti 18 sarīkojumi, ieskaitot teātŗa izrādes, koncertus, referātus u. c. Visi nacionāli nozīmīgākie sarīkojumi, kā 18. novembris, 14. jūnijs, plkv. Kalpaka piemiņas vakars un Ziemassvētku kauju atcere, kā arī Ģimenes diena un Ziemassvētku eglīte rīkota kopā ar citām Londonas latviešu organizācijām.

DV Centrālās valdes biletena katra numura viens eksemplārs tiek nodots Londonas LK bibliotēkai, bez tam nodaļa kopā ar LLK un ev.-lut. draudzi izdod Londonas Latviešu informācijas biletenu reiz mēnesī.

Nodaļa pagājušā gadā ir saimniekojusi budžeta robežās un pagājušā gadā ir spējusi aprūpes vajadzībām nodot vairāk kā tūkstoš dolaru.

Pilnsapulce noklausījusies nodaļas darbības pārskatu un revīzijas komisijas ziņojumu, izteica nodaļas valdei atzinību par sekmīgu darbību.

Jaunajā nodaļas valdē ievēlēja: A. Liepiņu (nodaļas priekšnieks), V. Dauguli (pr. vietn.), V. Štengeli (sekr.), A. Raibekazu (kas.), A. Beitānu (jaunatnes daļas vad.) un A. Ūdri (mantzinis). Par Vanadžu priekšnieci ievēlēja A. Niedru. Revīzijas komisijā ievēlēja — prof. A. Dreimani, Epneri un J. Kalniņu.

DV delegātu sanāksmei janvāra beigās Toronto pilnsapulcei ievēlēja divus delegātus — kārtējām un ārkārtējām delegātu sanāksmēm 1955. gadā A. Liepiņu un V. Štengeli.

Nodaļas jaunā valde sanāca uz pirmo darba sēdi 12. janvārī un nolēma nodaļas gada svētkus rīkot š. g. februāŗa vidū.

Valde nolēma biedru naudas iekasēt regulāri, sadalot pilsētu rajonos, un katrs valdes loceklis iekasēs biedru maksas no sava rajona Vanagiem. -ng-

DV SADBERIJAS NODAĻAS

16. janv. biedru pilnsapulcē ievēlētā nodaļas valde konstruējusies šādā sastāvā: priekšnieks Egons Treilons, 104 Minto St. (dzīv. 5), pr-ka pal.: Valdemārs Kics, sekretārs Viktors Roms (nod. adrese: 329 Montague Ave, Sudbury, Ont.), kasieris Jānis Bērziņš un biedrzinis Žanis Neimanis.

Revīzijas komisijā: V. Kārkliņš, T. Neimane un A. Plūdone.

DV HAMILTONAS NODAĻAS

jaunā valde konstruējusies šādi: valdes priekš-dis māc. Arturs Voitkus, 87 Jakson St. W., JA 8-2259. Pr-ka pal. Jānis Gailītis, 79 Smith Ave., tel. JA 8-3247, sekretārs — Oskars Zvirgzdugrauds, 208 Queen St. S., tel. JA 8-1374, kasieris Ernests Krasts, 79 Smith Ave, tel. — JA 8-3247, un biedrzinis Pēteris Pabērzs, 79 Smith Ave, Hamilton, Ont., tel. JA 8-3247.

Valde dara zināmu, ka apliecības ienākuma nodokļa deklarācijas vajadzībām par ziedojumiem un nomaksātām biedru naudām pieprasāmas valdes kasierim.

*

DV Hamiltonas nod. pārskaitīti Oskars Zvirgzdugrauds un Teodors Frišenfelds, abi no DVF Anglijā.

*

DV Hamiltonas nod. dara zināmu, ka vairāku apsvērumu dēļ, sākot ar 1. februāri nodaļa būs pagaidām bez savas mītnes.

J. G.

GADA LAIKĀ APRŪPEI SAVĀKTS 14.000 DOL.

ĪSS DV ASV 1954. GADA DARBĪBAS PĀRSKATS

Pagājušo gadu mēs sākām ar DV ASV mācītāja D. Grauda vārdiem: „Pārbaudīsim vecās, labās tradicijas, kas pastāvējušas un izkristalizējušās, un neeksperimentēsim ar mums dažreiz šķietamo taisnību. Dažreiz mums šķietama taisnība ienes nemieru mūsu rindās, kas grauj vienību, liekot priecāties vergu dzinējiem aiz dzelzs priekškara ...“

Ja mēs vērojam pagājušā gada darbības un notikumu norisi, tad mums duras acīs mācītāja teiktā vārdu patiesība un to īstenošanās ne tikvien mūsu organizācijas dzīvē. Paldies Dievam, mēs palikām pie vecajiem pamatiem un grāvjos auklētām idejām. Lai arī Dievs dod, ka turpmāk tas nebūtu citādi.

Pag. gada janvāŗa sākumā DV ASV valde saņēma ziņu par DV pr-ka pulkv. Januma ierašanos Savienotajās Valstīs. Kopā ar DV ASV apvienībām valde izstrādāja vizitācijas maršrutu un vizitācijas plānu, kuŗš vēlāk reālizējās. 29. janvārī DV pr-ks ieradās ASV. Uzturēdamies šeit līdz 30. maijam un apciemojot arī Kanadu, pulkvedis izdarīja lielu pakalpojumu DV organizācijai, atgriežot mūsu darbu vecajās sliedēs.

Februāŗa mēnesī DV ASV iesaistās pateicības vēstuļu akcijā Kerstena komitejai izsakot gandarījumu par notikušām izmeklēšanām sakarā ar boļševiku varas darbiem Baltijas valsīs.

Martā DV ASV Goda tiesa paziņo spriedumu A. Līdača un H. Vītola sūdzības lietā pret V. Antiņu, gala vārdā lūdzot DV ASV valdi rūpēties par DV sabiedriskās morāles stiprināšanu un stājas audzināšanu.

Aprīļa sākumā DV pr-ks V. Janums un DV ASV pr-ks A. Puķīte piedalās DV apv. Bostonā pilnsapulcē, kuŗas rezultātā DV apv. Bostonā nolemj atgriezties DV ASV kopējā darbā.

No 23. — 25. aprīlim notiek ALAs kongress Klīvlendā, kuŗā ALAs valdē tiek ievēlēti DV kandidāti A. Līdacis un D. Maļinovskis.

15. maijā Ņujorkā notiek DV ASV Padomes sesija, kuŗā piedalās arī DV pr-ks pulkv. V. Janums; viņu ievēl par goda biedru.

GALVENIE SIS SESIJAS LĒMUMI:

1) Stingri pieturēties pie centrālizētas aprūpes sistēmas.

2) Tiek pieņemti jaunie DV ASV statūti, kuŗi būtībā neko daudz vairs neatšķiras no Beļģijas statūtiem.

3) Pieņem DV CV izstrādātos globālās LAB DV darbības noteikumus.

4) Panāk pilnīgu DV Apv. Bostonā iekļaušanos DV ASV darbā.

5) Pieņem DV stājas noteikumus (Goda tiesas vēlējums).

6) Nolemj apvienībām uz vietām nozīmēt pārstāvjus Biļetenam.

7) Laikr. Latvijas Amerikā jautājumā uzdod DV ASV revīzijas komisijai kopā ar DV Kanadas revizijas kom. pieņemt kopēju atzinumu.

Jūnija sākumā DV ASV ieslēdzas palīdzības sniegšanas akcijā mūsu tautiešu ieceļošanai ASV, ko organizē ALA.

Ar 5. jūnija valdes lēmumu tiek izsludinātas DV ASV centrālo organu vēlēšanas, kuŗas noslēdzas 8. jūlijā piedaloties 84,7% no Padomes locekļiem.

Augustā DV ASV valde izsūta zināšanai un publicē Vācijas valdības noteikumus, kuŗi nosaka latviešu invalidu stāvokli ārzemēs renšu un ortopēdiskās palīdzības jautājumos.

Tiek izsūtīti DV ASV jaunie statūti, kuŗi stājās spēkā 24. jūlijā.

7. augustā notiek Vidusamerikas DV salidojums Čikāgā, stiprinot DV darbu ASV.

Septembrī DV ASV valde izdod jaunas biedru kartes, vecajām derīgumu nosakot līdz 31. decembrim. Tiek izsludinātas DV pr-ka vēlēšanas.

No 4.—6. septembrim notiek DV Dienas Kanadā, kuŗās piedalās DV ASV, piesaistot DV Ņujorkas un DV Milvoku vīru koŗus.

Šīs dienas izvērtās par tautas svētkiem un DV vienotā spēka demonstrējumu. Šajās dienās arī pirmoreiz atklātībai tika paziņota no komūnistiem pārķertā rakstveida instrukcija — šķelt un iznīcināt DV organizāciju.

10. septembrī Mineapolē DV ASV dāvāto Latvijas kausu sieviešu volejbolā izcīna Saginavas vienība.

15. oktobrī DV ASV uzsāka Ziemassvētku palīdzības akciju „Kaut vienu dolaru.“ DV ASV valde izsūta parauga statūtus Daugavas Vanadžu darba vienādošanai.

Novembrī noslēdza DV priekšnieka vēlēšanas, no jauna uz 3 gadiem par DV organizācijas vadītāju ievēlot pulkvedi Vili Janumu.

DV ASV atsauksmei saņem DV CV izstrādātos noteikumus par aizdevumu — pabalstu piešķiršanu invalidiem ģimenes mājiņu celšanai Vācijā.

Ar DV atbalstu apgāds Zelta Ābele Zviedrijā laiž klajā rakstu seriju par ievērojamākiem latviešu karavīriem pirmās 2 burtnīcas — Butkus un Auzāns. Grāmatiņu vienīgie izplatītāji ir DV Apvienības un pārstāvji. DV apv. Linkolnā izdod DV sienas kalendāru 1955. gadam. DV ASV nosūta adresi sūtnim K. Zariņam viņa 75. g. jubilejā.

31. decembrī noslēdzas DV Ziemassvētku akcija „Kaut vienu dolaru“, ienesot tuvu pie 10.000 dolaru un paceļot gada aprūpes summas tuvu pie $14.000. Kā tas presē uzsvērts, šis ir bijis atsaucīgākais gads Daugavas Vanagiem aprūpes laukā.

Šis īsumā būtu chronoloģisks pasākumu un veikumu uzskaitījums DV ASV darbā. Par to labāko liecību dod arī laikrakstu un DV Biļetena chronikas.

Es domāju, ka ASV ar drošu prātu var godīgi sacīt, ka mēs esam viens no stiprākiem un stingrākiem Latvijas stūrakmeņiem ASV — it visā latviešu sabiedriski-politiskā un kultūrālā dzīvē. Mūsu sadraudzīgā sadarbība ar pārējām organizācijām veido to cementu, kas saista ASV latviešu celtni. Pagājušais gads arī mums pašiem rādīja, ka ASV mēs esam pāri veidošanas stadijai un varam paļāvīgi skatīties nākotnē.

Lai Dievs dod mums visiem Amerikas latviešiem darba prieku un saprašanās gribu.

A. Puķīte, DV pr-ks ASV

KANADĀ

TORONTO

Svētdien, 6. februārī, plkst. 11.00 no rīta Centrālajā YMCA, 40 College St. būs Latviešu b-bas un latviešu YMCAs kopīgi rīkotais jaunatnes rīts.

HAMILTONĀ

Beverīnas koris Hamiltonā rīko sestdien, 29. janvārī, plkst. 8 vak. Centenary baznīcas sarīkojumu zālē Main St. W. pie James ielas Atmiņas par Balto namu — referātu lasīs Mariss Vētra, M. Zemīte — soprāns, A. Semeniks bass, Alma Skudra - Kārkliņa soprāns, pie klavierēm Anna Medne-Silkovska. Noslēgumā dziedās Beverīnas koris Almas Skudras vadībā. Ieeja 75c. Bērniem un skolēniem briva.

DV Hamiltonas nodaļas tradicionālais karnevāls notiks sestdien, 26. februārī, plkst. 8 vakarā. Armēņu kluba telpās, 69 Princess St. Labākās maskas saņems godalgas. Būs arī serpentīni, gaisa baloni un cepurītes. Deju mūziku spēlēs viena no Hamiltonas labākām deju kapellām Ferri Benny paplašinātā sastāvā. Otro reizi Kanadā tiks uzvesta Bumbas deja, uzvarētājiem paredzētas godalgas. Būs arī citas karnevālam atbilstošas izrīcības, par kuŗām jau laikus apņēmušies gādāt E. Brīvkalns un Tālivaldis Kikauka. J. G.

LONDONĀ

LLK kārtējā gada pilnsapulce notika 16. janvārī. Tanī piedalījās 36 biedri, kas par sapulces vadītāju ievēlēja H. Rapu un par sekretāru med. stud. P. Vasariņu. Pārskatu par 1954. gada darbību sniedza valdes pr-sēdis prof. A. Dreimanis, atzīmēdams, ka kopā ir 58 biedri maksātāji un 43 atbrīvotie no maksāšanas vai ģimenes locekļi. Sarīkojumi un sanāksmes (21) noturētas galvenokārt kopā ar citām Londonas latviešu organizācijām, ar kuŗām kopai loti labas attiekšmes; 14. jūnija akts sarīkots kopā arī ar igauņiem, lietuviešiem, ukraiņiem un ungāriem; 10 sanāksmes bijušas ar referātiem vai pārrunām, 3 ar deju, 2 koncerti, 1 kopīga izstāde un citas. Dāmu komiteja sarīkojusi bazāru un piedalījusies 4 lielāko kopīgo sarīkojumu organizēšanā. Ārējās informācijas grupas dalībnieki piedalījušies 14. jūnija akta rīkošanā, sakarā ar to nolasot 1 referātu radiofonā, piedalījusies ukraiņu protesta demonstrācijā, ievietojuši 2 rakstus vietējā kanadiešu presē, izplatījuši informācijas literātūru, uzņēmusi kontaktu ar dienvidslaviem un holandiešiem. Kopa turpinājusi Otto Kampes ģimenes aprūpi Eslingenā, nosūtījusi pabalstu Augustdorfas ģimnazijai un veco ļaužu mītnei Farelē, un vākusi ziedojumus ar LNAK listēm. Pēc iepriekšējo gadu parauga kopa piedalījusies arī Londonas latviešu biletena izdošanā.

Priekšsēža ziņojumu papildināja kasieris V. Caune. Viņš konstatēja, ka iepriekšējā gadā ieņemts $13.54, dol., kopā ar atlikumu no 1953. g. un ieskaitījumiem nama fondā — 1183.87 dol.; izdots 688.26 dol., atlikums uz 1955. gada 1. janvāri — 495.61 dol. Skolas un bibliotēkas pārzinis P. Dreimanis ziņoja, ka skolā, bērnu dārzā un literārā pulciņā ir 41 dalībnieks un strādā 6 skolotāji, kā arī pateicās visām tām ģimenēm, kas devušas telpas skolas vajadzībām. No bērnu vecākiem gada laikā ieņemti 298 dol. un no Londonas organizācijām saņemti 33.85 dol., kopā 365.85 dol., ieskaitot arī atlikumu no iepriekšējā gada $34.00. Izdots skolotāju atalgojumam, mācības līdzekļu iegādei un citām vajadzībām $314.85; atlikums uz 1955. g. 1. janvāri — 51 dol. Pievienojot skolas apgrozījumu pārējām Kopas summām, dabūjam $1.549.72.

Bibliotēka pārskata gadā iegādājusies 53 grāmatas (iepriekšējā gadā — 41). Tagad bibliotēkā ir 789 grāmatas. 1954. g. lasītas 152 grāmatas, kas no bibliotēkas ņemtas 429 reizes (iepriekšējā gadā lasītas 116 grām. un ņemtas 326 reizes). Dažas grāmatas ņemtas 9 un 10 reizes. Grāmatas lasījis 101 tautietis, t. i. apmēram 1/3 Londonā dzīvojošo pieaugušo tautiešu un jauniešu; iepriekšējā gadā lasījuši 80 tautiešu. Kāda ģimene gadā izlasījusi 81 grāmatu; pārējās — 44, 41, 32 un mazāk. Bibliotēka iznsiedz grāmatas bez maksas visiem Londonas un tās apkārtnes tautiešiem katrā laikā. Med. stud. P. Vasariņš ziņoja, ka studentu sekcija sarīkojusi Latvijas universitātes 35 gadu atceres vakaru.

Pārskatam sekoja revīzijas komisijas ziņojums, ko nolasīja A. Banga. Konstatējusi kārtīgu grāmatvedību un rosīgu darbību, revīzijas komisija ierosināja izteikt atzinību valdei un visām nozarēm, ko pilnsapulce arī akceptēja. Bez tam tika vēl izteikta atzinība dāmu komitejai ar I. Epneri priekšgalā.

Pēc tam valdē ievēlēja prof. A. Dreimani, E. Biti, V. Cauni, V. Lukšēvicu un J. Kalniņu, revīzijas komisijā — A. Bangu, R. Epneri un P. Vasariņu, dāmu komitejā — 16 personas, vairumā iepriekšējā gada sastāvu.

Apskatot 1955. gada budžetu un turpmāko darbību, pilnsapulce atļāva valdei turpināt aprūpēt Otto Kampes ģimeni Eslingenā un izlietot atlikuma summas skolas vajadzībām, garīgā ziņā vērtīgu sarīkojumu piemaksām un latviešu namam Londonā. T. Banga ierosināja izdarīt aptauju, cik londoniešu vēlētos iegādāties sezonas biļetes vai parakstīties uz tām trim vērtīgākiem sarīkojumiem; piem. koncertiem, teātŗa izrādēm, baletam.

Noslēgumā pilnsapulce pieņēma valdes ierosinājumus LNAK statūtu grozījumam un ziedojumu vākšanas saskaņošanai. Ps.

Margitu Slemperi un Ansi Kampi š. g. 15. janvārī Toronto Sv. Trisvienības baznīcā salaulāja māc. A. Briedis. Foto A. Jānītis.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. AT 7798, MONTREAL, P. Q
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

PATEICIBA

Izsakām mīļu paldies Niagaras mazpulkam, tā vadītājam P. Treijeram un mazpulka dalībnieku vecākiem par Hannoveras Ausekļa mazpulkam piesūtītiem 2 drēbju un apavu saiņiem. Sirsnīgs paldies vadītājam Treijeram arī par mazpulkam regulāri piesūtīto laikrakstu Latvija Amerikā.

Ausekļa mazpulka dalībnieku vārdā Džilda Birzgale,
mazpulka vadītāja

LATVIJAS AKMENS ČIKĀGĀ

Rīgas Pulvertorņa fragments pasaules lielākās avīzes Chicago Tribune celtnē

„Pulvera tornis Rīgā, Latvijā, kuŗa pirmsākumi ir no 13. g.s. — Rietumu kultūras sargs gadu simtos Eiropas ziemeļaustrumos.“ Ar šādu inskripciju 22. janvārī Čikāgas latviešu organizāciju apvienība svinīgā ceremoniālā, piedaloties Latvijas sūtnim A. Spekkem, iemūrēja laikraksta Chicago Tribune celtnes ārsienā no Rīgas uz Čikāgu 1935. gadā pārvestā akmens pusi. Otra puse palika celtnes iekšpusē, mūzejā. Akmeni no Rīgas uz Čikāgu min. gadā atsūtījis Chicago Tribune korespondents Donalds Deijs (Day) kā dāvanu savam šefredaktoram R. Mekkormikam, jo pēdējais kā vēsturisku akmeņu kolekcionārs pazīstams visā pasaulē (Chicago Tribune mūzejā glabājas 123, bet celtnes ārsienā iemūrēti 96 akmeņi no ievērojamākām pasaules celtnēm), Uzzinājuši no agrāk ieceļojušiem tautiešiem, ka mūzejā atrodas arī Rīgas Pulvertorņa akmens, jaunieceļotāji sāka rīkot uz turieni ekskursijas. Interese arvien pieauga, līdz organizāciju apvienībai radās ideja — lūgt šefredaktoru, lai atļauj akmeni sadalīt divos pusakmeņos un vienu pusakmeni iemūrēt celtnes ārsienā. Atļauja tika dota, un tagad Latviju Chicago Tribune kollekcijā reprezentē divi pusakmeņi — viens iekšpusē, otrs ārpusē. Varbūt Čikāgas latviešu organizāciju apvienībai kādreiz radīsies doma abas puses atkal salikt kopā, tā parādot, ka sašķeltu tautas vienību var arī atjaunot un kā tad izskatās.

LASĪTĀJU VĒSTULES

SAVA CEĻA GĀJĒJI

Tāpat kā daudzus, arī mani apciemojušas vēstules par jaunu laikrakstu iznākšanu. Kādu laiku par to domāju, nervozēju, pat pukojos, sak, priekš kam tas vajadzīgs, ne roba, ne trūkuma šinī ziņā. Tak tagad esmu pilnīgi nomierinājies un pilnīgā saskaņā piekrītu visiem lapu piesūtītāju jautājumiem. Kāda gan lai man būtu vēlēšanās un pat tiesība teikt, lai kāds kaut ko neizdod? Kādēļ man jāgudro un jālauza galva, cik ilgi šāds pasākums varētu eksistēt? Jaunā Austrālijas avīze apstājās pēc trijiem numuriem, kopš ilgāka laika nav manīts arī šī kontinenta žurnāls Viesis, ne manā garā, ne miesā nekādus traucējumus neradot. Tādēļ, lai iet bez maniem iebildumiem — Bostonā, Toronto, utt. utt. Ja to tā varētu svērt un mērot, tad tik pārskatāmi redzot cilvēki nobītos, cik daudz spēka un enerģijas patērēts otra rīcību nevajadzīgi kritizējot. Viss atkarīgs no cilvēka rakstura. Ja kāds jūtas labāki ar gadu desmitiem gariem parādiem un šķietamo savu pajumti, tad tam māja un grunte jāiepērk. Tāpat, ja negriež ausīs nesamaksātā auto bremžu troksnis un nespiež uz parāda ņemtās mēbeles, tās arī jāiegādā. Turpretim pirmajiem būtu jāpadomā, vai ir vērts sava parāda „kreņķiem“ pievienot vēl to, ka kaimiņš dzīvo īrētā paspārnes dzīvoklī, bez dārgiem tepikiem un izcila glītuma mēbelēm, bet autiņu tur novietotu kādas bankas garāžā... Lai panāk šurp tas smējējs, kas saka, ka pasaulē cilvēki palikuši ļauni, nenovīdīgi! Šodien cilvēks un īpaši mēs latvieši, esam uzņēmušies tik smagu līdzcilvēka dzīves nastu, ka nav jābrīnās, ka netiek uz priekšu... Dažkārt tikko var nostāvēt, dažkārt pat jārāpjas atpakaļ un galvenais — šo citu dēļ, kas neprot dzīvot, bērnus audzināt un dzimteni mīlēt. ..

Valters Zirnītis

LIDOJOŠIE ŠĶĪVJI

Šajās dienās virs Kvēbekas pilsētas lidojošo šķīvi redzējis katoļu svētās Ives baznīcas garīdznieks A. Bušards. Pēc garīdznieka izteicieniem virs pilsētas parādījusies automašīnas stūres rata lielumā lidojoša, saulē spīdoša ripa. Garīdznieks esot pilnīgi pārliecināts, ka tas bijis tā saucamais „lidojošais šķīvis.“ Redzētājs nedomā, ka tas varētu būt bijis meteors; parādību viņš novērojis sava vikāra un citu personu klātienē, īsi pirms vakariņu laika. Priekšmets lidojis virs koku galiem un mājām ap 200 pēdu augstumā un apmēram 60 jūdžu stundā. Tajā brīdī pulkstenis bijis 6 un 29 min. vakarā. -s

? PAZIŅOJUMS

LCK inf. nozares rīcībā ir ziņas zemāk minētiem tautiešiem:

1) bij. 15. divīzijas izlūku batalj. vltn. Neilandam un 2) Jūlijam Āboliņam, kuŗš agrāk dzīvojis Vācijā — Hanavas vai Valkas nometnē.

Lūdz rakstīt LCK inf. nozarei, (21a) Augustdorf b. Detmold, Wohnstaette, Germany.

Nodibināts Zemnieku bloks

Latviešu Zemnieku Savienības centrālās valdes informācijas biletens Zemnieku vienība savā pirmā numurā raksta, ka 3 latviešu zemnieku politiskās partijas — Latviešu zemnieku savienība, Jaunsaimnieku un sīkgruntnieku partija un Latgales kristīgo zemnieku partija — šajās dienās vienojušās par ciešu sadarbību, šim nolūkam izveidojot Zemnieku bloku. Minētām 3 partijām bija pēdējā Latvijas Saeimā vairāk kā viena trešdaļa no Saeimas deputātiem. Darbības oficiālā uzsākšana sagaidāma tuvākā nākotnē.

Sarīkojumu kalendārs Toronto

30. janvārī TLN Teātris uzvedīs 3 viencēlienu lugas par labu TLT augstskolai.
6. februārī Sporta padomes trimdā prezidijs rīko brīvmākslinieces Elfrīdes Karlsones - Kukaines tautas dziesmu koncertu Sv. Andreja baznīcas zālē.
12. februārī Ludmilas Sepes koncerts, Central Technical School telpās.
19 februārī Amerikas latviešu teātŗa ceļojošā ansambļa viesizrāde V. Kārkliņa Indigā ēteja, Central Highschool of Commerce zālē.
25. februārī Latviešu un igauņu YMCAs sportistu balle, Columbus zālē.
4. februārī Palace Pier telpās studentu karnevāls Nakts latīņu kvartālā.

LABOJUMS

T. Frišenfelds ziedojis Ziemassvētku palīdzības akcijā Hamiltonā $5.00, bet nevis $3.00, kā nepareizi iespiests.

*

LA 19. janv. numurā 6. lapaspusē LNAK ziedojumu sarakstā Muskokas iedaļā L. Krūmiņa ģim. vietā jālasa L. Krūmāja ģimene.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

CĪŅA PAR VARU ARODBIEDRĪBĀS

VAI ARODBIEDRĪBAS VADA STRĀDNIEKI?

Cīņa pret gangsteŗiem un komūnistiem. — Nākotnes izredzes

Nesen apciemoju kādu latviešu ģimeni Toronto. Tās apgādnieks, labs mēchanikis un sava aroda pratējs, jau vairākus mēnešus dzīvo bez darba, iztikdams no arodbiedrības piešķirtā nelielā pabalsta.

„Kaut kā dzīvību vilkt jau varētu," rūpju nomāktais vīrs atzinās, „bet jākārto maksājumi par iepirkto māju un uz nomaksu pirktām mēbelēm. Un šiem maksājumiem ar pabalstu vien nepietiek. Ja streiks mūsu fabrikā vēl dažus mēnešus turpināsies, tad var gadīties, ka pazaudēju visu, kas pēdējos gados sakrāts un ietaupīts."

„Kādēļ nemeklējat darbu citur?" ieminējos.

„Arodbiedrība neļauj. Es jau sāku strādāt pie kāda latviešu būvuzņēmēja, bet arodbiedrībā to bija dabūjuši zināt, un mani brīdināja. Solīja izslēgt un ieskatīt par streiklauzi. To nu es nevēlos, jo alga man laba — līdz šim pelnīju gandrīz 2 dolari stundā — un arī darba netrūka. Lielākā daļa strādnieku streiku nemaz nevēlējās. Bet daudzās arodbiedrībās, un arī mūsējā šādas lietas izšķir nevis strādnieki, bet tie nedaudzie vīri, kas ir arodbiedrības priekšgalā."

„Vai nevarat protestēt?" nepārzinādams apstākļus, iejautājos.

„Protestēt? To jau varētu. Bet mums vienkārši ir bailes to darīt. Varbūt te vainojama pašu strādnieku neaktīvitāte, apziņas trūkums. Uz sapulcēm no četriem tūkstošiem mūsu nozares biedru ierodas labi ja divi simti. Un tie ir pašreizējo arodbiedrības vadītāju rokas puiši, organizēta vienība, kas dara visu, ko kungi liek. Nedod Dievs šādās sapulcēs kādam pacelt balsi vai kaut ko kritizēt. Tāds „mutes palaidējs" ātri vien var dabūt zilu degunu un krist nežēlastībā. Un to neviens nevēlas. Arī es ne. No darba devēja es esmu mazāk atkarīgs kā no savas arodbiedrības vadītājiem."

Šī nejaušā saruna raksta autoru skubināja nopietnāk iedziļināties metodēs, ar kādām šai kontinentā strādā daudzas arodbiedrības un to vadītāji. Kaut arī šo organizāciju nozīmi strādnieku interešu aizstāvēšanā noliegt būs grūti, tomēr jāsecina, ka bieži vien arodbiedrības ir ienesīgs peļņas avots nelielai grupai cilvēku, kam nav ne intereses, ne vēlēšanās strādnieku stāvokli aizstāvēt.

Vispirms ir zīmīgi, ka, daudzās arodbiedrības nevada vis strādnieku izraudzītie pārstāvji vai attiecīgas profesijas darbinieki, bet cilvēki, kas nākuši no malas, kuŗus „amatā" bieži iecēluši lielo „ūniju" bosi, kas valda bez jebkādas kontroles, izlietojot savām personiskajām vajadzībām un biroja darbinieku uzturēšanai lielas naudas summas. Parasti arodbiedrību vadītāju alga svārstās no divpadsmit līdz divdesmit tūkstošiem dolaru gadā. Gandrīz katra arodbiedrība „bosu" ricībā nodevusi vienu vai vairākas automašīnas. Plašas summas piešķirtas arī dažādiem, neparedzētiem izdevumiem.

ARODBIEDRĪBĀS SĀK PUST JAUNI VĒJI

„Kad mēs savas arodbiedrības vadītājam pēdējā sapulcē jautājām, kādēļ mūsu iemaksas tik lielas un pabalsti tik mazi, viņš sāka aizbildināties, ka esot jāizdod informācijas biļeteņs, jāsūtot nauda biedru atbalstam Sav. Valstīs ut. Kad jautātāji sāka viņu vēl vairāk kircināt, boss, aizbildinādamies ar laika trūkumu, sapulci, steidzīgi slēdza un atlaida mūs mājās ..."

Šo gadījumu man stāstīja kāda tautiete, kas arodbiedrībā tikai nesen, vairāk piespiesti, kā labprātīgi, iestājusies.

Un tādu gadījumu ir daudz.

Par tiem domājot, nāk prātā tas lielmutīgais runātājs Latvijas Saeimā, kas ilgus gadus pārstāvēja sociāldemokratu partiju, uz mītiņiem gāja tērpies vecās drānās, bet uz savu lielo un bagāto Zemgales saimniecību ik sestdienas brauca lepnā limuzīnā.

Ir tomēr zīmes, kas liecina, ka arodbiedrībās sāk pūst arī jauni vēji un ka jau tuvākā nākotnē var sākties šo lielo un nepieciešamo organizāciju atdzimšana. Šī „atdzimšanas" kustība tiecas divos virzienos. Vienā no tiem ir griba „iztīrīt" arodbiedrības no kliķes, kas šīs organizācijas izmanto saviem personiskiem mērķiem; otrs ceļš ved uz atbrīvošanos no aizvien pieaugošās komūnistu ietekmes arodbiedrībās. Kalifornijā, piemēram, arodbiedrību biedri izveidojuši apvienību, kuŗas mērķis ir iedzīvināt demokratijas veselīgos principus arodbiedrību uzbūvē un sabiedrībā. Šī apvienība Assosiation for Democracy in Unions — Savienotās Valstīs jau atradusi daudz atbalstītāju un kļuvusi zināmā mērā par nacionālu kustību.

Par to, kādēļ šāda „tīrīšana" vajadzīga, lai liecina daži fakti.

Jau pāris desmit gadu dažas no lielākajām Sav. Valstu arodbiedrībām — ar nesaudzīgu terroru vada cilvēki, kam pierādīti sakari ar „pagrīdes" noziedznieku organizācijām un to vadītājiem. Šo vīru ietekme ir tik liela, ka paši arodbiedrību locekļi to priekšā jūtas pilnīgi nespēcīgi. Vēl vairāk: ar tiem spiesti sadarboties arī kārtības sargi, parlamenta locekļi, uzņēmēji un rūpnieki. Spilgts piemērs šādiem arodbiedrību „bosiem" ir kāds vīrs, kas pašreiz izcieš 15 gadu cietumsodu Klintonas cietumā, netālu no Ņujorkas, Jozefs Feijs (Joseph Fay). Pirms 62 gadiem šis vīrs piedzimis Port Vašingtonā, Longailendā. Bērnību pavadījis savu vecāku namā, labi pārtikušā kristīgā ģimenē, „Džo" nobeidz vienu ģimnazijas klasi un tad atmet skolai ar roku, sākdams strādāt kādā būvstrādnieku grupā, tur izceldamies ar savu lielo fizisko spēku un veiklību. Bet nav ilgi jāgaida, kad dēku kārais jauneklis nonāk sadursmē ar likumu. Bēgot no policijas, tas kādreiz tiek viegli ievainots. Strādāt Fejam negribas. Bet viņš ir veikls runātājs un drīz vien gūst sev populāritāti mazākās arodbiedrībās. Viņam uztic dažus amatus, un šo izdevību Džo izmanto, lai uzņemtu sakarus ar apšaubāmiem sabiedrību vadītājiem. Drīz vien „apdāvinātais" Feijs iemanto Ņudžersijas būvstrādnieku arodbiedrības vadītāja Teodora Brandlisa draudzību, kas turpinās vēl tad, kad Brandlisu notiesā par krāpšanu un ievieto cietumā. Starp Feija draugiem atrodam arī Longleju Cvillmenu, vienu no Ņujorkas stiprākajiem „pazemes karaļiem." Cvillmens savukārt Feiju iepazīstina ar slaveno kontrabandistu Al Kaponi, Džo Adonisu un citiem vīriem, kas Savienotajās Valstīs valda pazemē. Šai sabiedrībā Feijs mācās paņēmieniem, kā apklusināt savus pretiniekus, kā, šķietami aizstāvot strādnieku intereses, gūt sev laielu peļņu un labumu.

FEIJA PRIVĀTIE KAPITĀLI

Džo pievērš savu uzmanību plaukstošai celtniecībai. Jau pirms Pirmā pasaules kara viņš atrodas kādas nelielas, bet iespaidīgas arodbiedrības priekšgalā. Tā ir ceļamkrānu un zemes smēlējumu tehniķu arodbiedrība, kuŗā Feijs valda ar dzelzs dūri. Bez ceļamkrāniem un zemes smēlējiem modernā būvniecība nav iespējama. Feijs to labi apzinās, tādēļ necenšas pēc cita augstāka amata. Viņš māk strādāt uz divi pusēm. Viņš dažreiz aizstāv strādniekus un censas panākt tiem algas paaugstinājumu par dažiem centiem stundā. Tai pašā laikā viņš regulāri apciemo uzņēmējus, un — par saviem „pakalpojumiem" prasa „tikai" 1 proc. komisijas naudas. Tādā kārtā no būvfirmu iemaksām Feija privātais bankas konts strauji aug. Piemēram, no kādas firmas kaŗa laikā viņš saņēmis veselus 180.000 dolaru. Bet Feijs nav tikai izspiedējs, viņš ir arī veikalnieks. Viņš pats nodibina divas būvfirmas, un uzņemas lielus valsts pasūtinājumus. Viņš noorganizē arī transportstrādnieku arodbiedrību, un tā drīz vien viņa rokās ir pavedieni, kuŗus nevar pārvarēt ne policija, ne uzņēmēji, ne strādnieki.

(Nobeigums sekos)

ZIEMASSVĒTKUNAKTS DIEVKALPOJUMS

Kardināls Spellmans apsūdz komūnismu

Kardināls Francis Spellmans, noturot Ziemassvētku nakts dievkalpojumu amerikāņu karavīriem Korejā, savā spredikī teicis, ka viņš esot Korejā tāpēc, ka mūsu laikā pacēlusies gaisā sarkanā komūnisma zvaigzne, lai uzbruktu Betlēmes zvaigznei: „... tā ir sarkana zvaigzne — sarkana no neskaitāmu miljonu nevainīgu cilvēku asinīm." Šīs sarkanās zvaigznes dēļ," teicis Ņujorkas archibīskaps, „daudzi miljoni šovakar nevarēs atrast altāri, pie kuŗa varētu pieminēt Kristus piedzimšanu ..." Pēc dievkalpojuma, kuŗā piedalījies 7. amerikāņu divizijas komandieris ģenerālmajors C. B. Sebree ar savu štābu, kardināls apsveicis katru karavīru atsevišķi. C.F.P.

PILNSAPULCE

Nopūzdamies rakstījis Augusts Nopūta

Pigbridžā, kas, kā zināms, ir viena no Amerikas kontinenta ievērojamākām pilsētām un iecienīta rosīgās bēgļu cilts pagaidu apmešanās vieta, uz svētdienu bija izziņota Biedrošanās. Biedrības gada sapulce. Protams, arī jaunas valdes vēlēšanas.

Jūlijs Taisnība — Smalsteniešu pagasta skrīvera mazdēls un tātad cilvēks ar iedzimtām sabiedriskās dzīves vadītāja dotībām — jau visu iepriekšējo nedēļu gatavojās veco valdi gāzt un vēlēt jaunu.

— Tu redzi, ko viņi dara, viņš raustīja savu darba biedru Antonu Žēlastību aiz svārku pogas — tikai vāc naudu un sūta prom. Un kam? Vai tu zini — kam?

— Hmm, Antons, degunu urķēdams, ņurdēja, — tak jau trūkumcietējiem.

— Nekā nebija! Jūlijs pierāva pogu stingrāk. — vai tu kaut vienu no tiem zini, kas avīzē nodrukāti?

— Vai nu es visus letiņus pazīstu? Antons mēģināja atrunāties un lēni kāpās atpakaļ, lai atbrīvotu savu pogu, bet tā neizturēja un palika Taisnības rokā.

— Redz' — notrūka, tas pogu pagrozīja pirkstos, atdeva Antonam un pamācīja: — še, nepazaudē. Bet tici tu man — tā tur visa ir bodīte. Vai pie tevis arī bija naudu vākt?

— Bija, Antons atbildēja, pogai diegus attīrīdams un kabatā noglabādams.

— Redzi — un pie manis nebija! Taisnība nokēra Antonu aiz svārku atloka, — tu redzi, ar viņi dara. Šķeļ un ārda mūs! Citi tie labie, to nauda laba, bet tie, kas taisnību runā — tie viņiem nav vajadzīgi!

— Bet tu jau pērn pats teici, lai pie tevis vairs nenākot — tev tās vākšanas un ziedošanas esot apnikušas! Antons, izlikdamies, ka grib kurpi sasiet un strauji pieliekdamies izmēģināja viltību, lai atbrīvotu svārku atloku no Taisnības tvēriena.

— Ko?! Es?! Taisnība iesaucās, atkāpās soli atpakaļ un nožēlodams paskatījās Antonā. — Nu gan jāsaka, ka tavs tēvs zināja, ko dara, likdams tev Antonu vārdā. Bet to es tev saku — tās lietas tā nepaliks! Tu svētdien aizej un pasaki, ka ir pēdējais laiks, lai viņi atmostas un darbojas saskaņā ar statūtiem un tautas gribu!

— Es? Kāpēc es? Aizej pats, ja tev kas sakāms!

— Tu tak esi aptaurēts! Lai mani ievēl kādā amatā?!

— Bet tad tu visu varēsi pats kārtot kā nākas un gribi!

Taisnība brīdi klusēja, tad vēlreiz apskatīja draugu no galvas līdz kājām un, projām ejot, paklusi norūca: — Antons gan!

*

—Lūdzu uzstādīt kandidātus valdes locekļu amatiem, sapulces vadītājs svētdien pēc vairāku stundu vētrainām debatēm, kuŗās noskaidrojās, ka vecā valde nekam nav derējusi, aicināja.

Piecpadsmit Pigbridžas Biedrošanās Biedrības biedri izlikās aicinājumu nedzirdējuši, bet strauji sāka darboties katrs ar savām darīšanām — šņauca degunus, burzīja kādu papīra skrandu, vai vienkārši skatījās grīdā. Tad kāds teica atbrīvotāju vārdu:

— Bērziņš!

Tas ledu salauza. No visiem stūriem bira kā zirņi:

— Kalniņš!
— Žēlastība!
— Taisnība!
— Lampatāns!

Divu minūšu laikā visu klātesošo vārdi bija uz melnās tāpeles.

Tad sākās darbošanās pretējā virzienā.

— Es lūdzu manu kandidātūru noņemt!
— Es savu amatu noņemu!
— Lūdzu manu ...
— Es lūdzu savu ...

Divu minūšu laikā visi vārdi no tāpeles bija nodzēsti.

Sapulces vadītājs paskatījās protokolistā. Protokolists paskasījās balsu skaitītājā. Balsu skaitītājs paskatījās pulkstenī. Tas rādīja vēlu stundu.

Sapulces vadītājs nopūtās, noslaucīja pieri un lūdzošā balsī aicināja:

— Sāksim vēlreiz. Lūdzu uzstādīt kandidātus valdei.

Šoreiz gāja vieglāk un ātrāk.

— Bērziņš!
— Žēlastība!
— Kalniņš!
— Taisnība!
— Lampatāns!

Vārdi bija nosaukti pusotra minūtēs. Tikpat ilgu laiku aizņēma atsacīšanās un vārdu nodzēšana.

Trešo reizi visu šo gājienu sapulce veica jau minūtes laikā. Sapulces vadītājs paskatījās protokolistā. Protokolists paskatījās — skat. augšā.

Tad Lampatānam ienāca prātā laba doma:

— Vēlēsim Pusmucu!

— Bet viņš nav klāt! sapulces vadītājs brīdināja.

— Par to nekas! Es viņa kandidātu uzstādu, Lampatāns droši norunāja.

— Kandidātūru! Taisnība laboja.

— Manis pēc kandidātūru, Lampatāns piekāpās. — Vai kādš noņems?

Neviens nenoņēma un tālāk jau gāja vieglāk. Pusmucas vārds uz melnās tāpeles bija kā sviesta pīrāgs, ko saimniece, sviestu kulot, iemet mucā — uzreiz blakus cits pēc cita radās jauni.

Ar revizijas komisiju bija pavisam labi. Kad Lampatāns nosauca Taisnības vārdu, tad pat tas vairs nepretojās.

— Labi, — labi. Jāstrādā visiem.

*

—Redzi, mājās ejot Taisnība mācīja Antonu, — revizijas komisija —tā ir īstenībā par visu atbildīga. Padomā — sabiedrības līdzekļi! Bet šoreiz tie ir drošās rokās! Lampatāns un es — mēs to lietu izdarīsim!

— Un darba tur arī nav daudz, žēlastība piebalsoja, — reiz par gadu ...

—Tā tev liekas! Taisnība nepielaidās,— Tur ir vairāk darba, kā tu domā — visur pašam jābūt klāt. Valdē vēl var palūgt draugu, sak,' aizej un izdari, bet revizijas komisijā — visur pašam. Nebūsi pats — kā atbildēsi pilnsapulcei? Bet gan es to gadu nolauzīšu — lai tad nāk atkal cits.

*

Kad vakarā Taisnība laidās miegā, sirds viņam bija viegla un mierīga: viņš šodien bija izpildījis divus pienākumus — pret sabiedrību, uzņemdamies sabiedriskās klaušas, un pret sevi — saglabādams gadā trīs simti sešdesmit četras dienas pats sev.

Un par visām lietām — nu viņam bija iespēja kritizēt, tā sakot, amata spēkā.

Augusts Nopūta

ASINS PIRTS JANVĀŖA SALĀ

PIRMS 10 GADIEM CĪŅU LAUKOS

Vācu armijas ģenerālštāba priekšnieks, tanku ģenerālpulkvedis Guderians bija saņēmis pavisam nelāga vēstis: viņa lietpratējs krievu lietās ģen. Gēlens — tas pats, kas šodien ar amerikāņu naudu un ASV aizsegā vada plašo pretizlūkošanas aparātu Rietumvācijā — ziņoja, ka 12. janv. paredzams boļševiku lieluzbrukums austrumu frontē, ar mērķi Berlīne. Pēc Gēlena savāktās informācijas krievu un vācu spēku samēri bija pārmērīgi: ierindas vīru 11 pret 1, pret katru vācu tanku krieviem bija pretim 7, bet katram vācu lielgabalam pretim šāva 20 krievu, krieviem uz 1 km bija 250 lielgabalu, kas nozīmēja beigas vai vismaz beigu sākumu. Būdams krietns karavīrs un frontinieks, ģen. Guderians neļāvās iekaiļāties ar Hitlera fantastiskiem prātojumiem un reāli novērtēja padomju kolosa drausmīgo trieciena spēku.

Stāvokli varēja vienīgi glābt, ja Austrumvācijas aizsardzībā būtu mesti vīri, kas bija ieslodzīti Kurzemes cietoksnī. Bet Hitlers neļāva tos atvilkt. Vācu dzimtenes aizsardzībai.

Jau 1944. g. jūlijā feldmaršals Models bija lūdzis Hitleru atvilkt no telpas šaipus Daugavai vācu Ziemeļgrupu (Nord), lai iegūtu vairākas spēcīgas divizijas, bet Hitlers šo ierosinājumu tūlīt bija noraidījis, jo Baltijas atstāšana spiedīšot vācu floti atvilkties no Somu jūras līča, kam sekotu padomju zemūdeņu netraucētas operācijas Baltijas jūrā.

Kopš tā laika stāvoklis frontē bija dramatiski pasliktinājies, un tās 30 Ziemeļdivīzijas Kurzemē, kas tur atradās startēģiski mazsvarīgā telpā, nozīmēja Austrumprūsijas paturēšanu vai zaudēšanu.

19. oktobrī, kad krievu spēki izrāvumā pie Mēmeles vēl bija pavāji, vāci no Kursas vēl varēja izsisties uz Austrumprūsiju un nostiprināt tur jaunas pozicijas, bet arī toreiz Hitlers pateica Nordgrupas virspavēlniekam ģen. Nacmerim katēgorisku nē, jo viņš, lūk, paredzot vistuvākā laikā ievērojamu frontes uzlabošanos, un Kurzeme viņam esot pavisam nepieciešama, lai tad triektos krievu flankos. Bet frontē stāvoklis pasliktinājās, nevis uzlabojās, un, kad oktobra beigās, vācu Nordgrupa jau bija saspiesta pavisam šaurā Kursas pussalā, un visi vācu stāba augstākie virsnieki atzina, ka Kurzemes aizstāvēšanai nav nekādas stratēģiskas jēgas, Hitlers no jauna noraidīja ierosinājumu evakuēt armiju no Kursas pa jūras ceļu, jo Kurzemes cietoksnis ar savu esmi piesaistot ievērojamus krievu spēkus, atslogojot vācu fronti citur.

1945. g. 9. janvārī ģen. Guderians, sava adjutanta Freitaga — Loringhovena pavadīts, devās personiski uz Hitlera mītni Cīgenbergā, kur H. atklāti pateica, ka tuvojas Austrumfrontes 12-tā stunda. Hitlers tiepīgi noraidīja Kurzemes evakuāciju, ģen. Gēlena savākto informāciju par krievu gaidāmo lielofensīvu Austrumprūsijā nosauca par blefu, histeriski uzbļaujot, ka Gēlena īstā vieta esot trako nams!

ILJA ĒRENBURGS MUDINĀJA SLEPKAVOT

Un tomēr Gēlena brīdinājums bija pareizs. Boļševiku brāzma sākās, kā paredzēts. Vācu fronte okupētajā Polijas „ģenerālapgabalā" pajuka kā putas. Staļina ērģeles samala nocietinājumus un bunkurus, un kuŗš palika dzīvs, to krievu tanku lielgabali medīja kā zaķi, trenkājot atsevišķus karavīrus. Civīlais sektors, „vadoņa" un viņa bundzinieku ieaijāts, boļševiku orkānam bija pilnīgi nesagatavots un dabūja izbaudīt neaprakstāmas zemcilvēku īzdarības. Krievu armijas vadība tām ļāva pilnīgu vaļu, un, lai naida augstpraigums neatslābtu, Ilja Ērenburgs sarkanai armijai ikdienas sacerēja jaunus saukļus zvērībām, jaunas mudes neģēlībām: „Nāvējiet, sarkanarmieši, nāvējiet!" Slepkavības, vardarbības, laupīšanas bija neapturamas, dabiskas parādības visur tur, kur janvāŗa salā traucās komūnistu vadītie pulki. Izrīcības bija visur vienādas.

Lūk, kāda kaleidopiska aina, aculiecinieku atstāstīta nākošo paaudžu brīdināšanai — kādā piesniguša ciemā vācu okupētā Vartegaua austrumu pierobežā, tieši pirms desmit gadiem. Vācpoļa Pētera Haupta mājā sarkanarmiešī ieradās kamanās negaidīti. No vācu vadības nebija ne mazākā brīdinājuma, ka fronte pajukusi un briesmas tik tuvu. Sarkanarmiešu komandierim, kādam pajaunam Chaŗkovas kapteinim jau bija sava metode: viņš pavēlēja visus iedzīvotājus sadzīt vienā istabā, lai kareivji netraucēti varētu izlaupīt māju, pat visus zviļņus tiem vajadzēja pārgriezt, meklējot paslēptas dārglietas un pulksteņus. Naktskreklos tērptiem, bailēs drebošiem poļiem un vāciem vajadzēja nostāsies ar seju pret sienu. Pa laikam te vienam, te otram no tiem pielika pie pakauša pistoles auksto tēraudu, izšaujot pa kārtai griestos.

(Nobeigums 6. lpp.)

Atsaucieties jūs meklē

Amerikas latviešu apvienība steidzīgi lūdz atsaukties:

Bij. virsmežzini Kārli Ozolu, dz. 1896. g. 13. aprīlī ar sievu Emiliju un meitu Dzidru; Bonaventuru Ozolu, dzim. Leiti, ar meitu Birutu, un Irinu Māleri, kas iecelojusi Sav. Valstīs 1952. gada 20. janāvrī.

Meklējamo adreses lūdz piesūtīt American Latvian Association, 1727 Kenyon St., N.W., Washington 10, D.C., U.S.A.

KAS TĀ IR UN KO TĀ DARA?

Sacensības šaŗš 6. n-rs.

Meitēns šis vēl dikti jauns,
Gaida, kurp to mūza sauks
Un vai pirmiem lauru zariem
Sekos citi kātiem gariem?

Vēstule mineapoliešiem

Sveiki, tautieši, dāmas un kungi!

Jums tur iznāk divi žurnāli, bet mums neviens, un mēs nolēmām vienu izdot, nosaukums jau ir izdomāts — Pīlēns, vēlāk sauksim par Pīli, redakcijas darbus arī sadalījām, literāro daļu vadīs Ansis Lopāns, viņš pats ir arī dzejnieks, pēdējā sēdē lasīja mums priekšā, teica, ka vēl neesot pilnīgi gatavs, bet lai tāpat sarīmē vien arī citi. Te tas ir:

Prologs

Pīlēns, izšķīlies no olas,
Augt par lielu Pīli solās;
Nenobaidīs to ne runcis,
Nedz ar saimnieces duncis.

Kas vēl vakar bija olā,
Tas jau šodien acis bola,
Knābi trin un spārnus cilā —
Peldēs diķi lepnā stilā.

Mūsu Pīlēnam par godu
Vaļā laižu es šo odu.
Lai nu galvu pacel šķīti,
Citiem pīlēniem par spīti.

Nu, kā jums patīk? Vai nav īsta dzejas pērle, ko? Bet tālāk mēs nezinām, ko iesākt, un tādēļ būtu vajadzīgs jūsu padoms, jūs jau šai lietā esat labi iepraktizējušies. Mēs gribam dabūt gatavu — ka var atšķirt un lasīt, kas tur iekšā. Gribējām jau gan paši tikt skaidrībā, vienu jūsu žurnālu izpētījām pamatīgi, bet gudrāki nekļuvām. Tur rakstīts par kādiem periodiem, pusperiodiem, prēmijām, tur ir teikts arī tā: „Nekas nav jāmaksā, lai taptu par abonentu," un vēl solītas par brīvu 3 jaunas grāmatas. Kas tad, mīļie mineapolieši, par to visu maksā, ja ne abonents?! Un pats redaktors tur redzams pie sava Buika un saucas „Latviešu filmas iecerētājs un filmētājs." Tā nu būtu cita opera. Bet tur vēl ir rakstīts, ka krājumā esot iedzimtais grēks un ka šis romāns reiz esot bijis atklāts sabiedrisks skandāls. Lai paliek arī tas, mēs gribam dabūt gatavu savu žurnālu. Līdzstrādnieku mums ir diezgan, raksti krājas kaudžu kaudzēm, redaktors saka, ka visi derot, tikai vajagot dabūt vākos iekšā. Bet mēs gribam arī humora nodaļu, lai būtu tāpat kā jums, tikai — kur jūs to humoru ņemat? Piemēram: „Rusperioda abonenti par žurnāla 12 burtniekām prēmiju grāmatas nesaņem ... Pirmā perioda prēmiju grāmatas abonenti saņems otrā periodā ... Otrā perioda sākums nesaskan ar kalendāra gadu, kādēļ arī izbeigsies vēlāk ... Otrā perioda grāmatas saņems abonementa nobeigumā". — Vai tas notiks trešajā periodā, kad ceturtais vēl nebūs nobeidzies?. Mārcis Stopāns nosēdēja pie rakstāmgalda no agra vakara līdz vēlam rītam, kamēr sieva gulēja un krāca — nekas nebija iznācis. Viņš teica: „Vajaga saprast, ko citi raksta, lai pats vartu sākt rakstīt ... Ideja jānotver, lūk, tur tas suns aprakts." Tā mums iet ar Pīlēnu. Visa sabiedrība ir lielā satraukumā, nevar vien sagaidīt, kad sāks peldēt. „Pašiem savs žurnāls," tā mēs ar lepnumu viens otram sakām. Sievas jau aizrakstījušas vēstules uz citām pilsētām: „Mēs izdodam paši savu žurnālu, šoreiz pietiks, sveicini ..."

Abonentu jau būtu diezgan, bet ar to humora nodaļu, nekādā gadā. Atliek tikai lūgums pie jums: sūtiet mums humoru!

Sveiciniet savus redaktorus Egīli un Skrastiņu.

Jūsu Alumsalums

SAVIENOTĀS VALSTĪS

GRAND RAPIDI (MICH.)

● **Rrand Rapidu latviešu biedrība sakarā ar to, ka daudzi biedrības** biedri tagad ir tiešīgi pieprasīt Savienoto Valstu pavalstniecību, nodomājuši rīkot kursus, lai latviešu valodā paskaidrotu, kas jāzina un kā jārīkojas, pavalstniecību pieprasot. Visus, kurus šis jautājums interesē, biedrības valde lūdz pieteikties otrdienās, ceturtdienās un piektdienās, no plkst. 6—9 vakarā biedrības namā līdz š. g. 1. februārim. Cik no paziņojuma noprotams, šādi kursi domāti tikai biedrības biedriem.

● Dziedones Emmas Reinvaldes koncerts Grand Rapidos nebija pievērsis vajadzīgo publikas atsaucību, klausītāju bija pamaz. Simpatiskā dziedone koncertu bija veltījusi tautas dziesmām; starp tām bija daudz, kas parasti repertuāros neparādās. Dziedonei šai žanrā ļoti labi dotumi iztulkojumā un priekšnesumā. Pie klavierēm pavadītājs bija Ed. Grīnvalds.

● Grand Rapidu latviešu biedrības valde pieņēmusi noteiktu lēmumu, ar kuŗu biedrības telpu apmeklēšana noliegta trim tautiešiem, kuŗu uzvedība kaitējusi latviešu sabiedrības interesēm un cieņai, un tie rīkojušies pret valsts izdotiem noteikumiem. Viens no tiem, uz ko šis lēmums attiecas, bija griezies ar sūdzību policijā, mēģinot kaitēt bbas interesēm. Divi nav vēl sasnieguši 21 gadu vecumu. Aizliegums apmeklēt biedrības telpas ir trīs mēneši. V. Z.

MILVOKU CHRONIKA

● 30. janvārī plkst. 6.00 vakarā, Labor Temple zālē, 1801 N. 3. ielā Milv. DV rīko Ludmilas Sepes koncertu. Klavierpavadījumus izpildīs Anatols Bērzkalns. Bilešu iepriekšpārdošana pie valdes locekļiem E. Peniķa — tel. FR 2-1482 un V. Granta, tel. FR 2-0127.

● 5. februārī Milvoku DV 1 ātra ansamblis uzvedīs E. Vulfa ugu Svētki Skangalē, režisores E. Valteres — Einbergas vadībā, bet 20. februārī rīkos dubultkvarteta Tēvijas koncertu.

● Tradicionālais karnevāls Kanaks Latiņu kvartālā, ko Milvoku DV rīko kopā ar Studentu biedrību, notiks 26. februārī.

— Jā, tā ir mana jaunā suņa būda. Es liku to celt labi ērtu, jo bieži gadās, ka, vēlāk ierodoties mājās, sieva mani nelaiž vairs iekšā.

CEĻA VĀRDI

Grāmatām klājas tāpat kā lietām, ko radījis mīļais Dievs: katrs no tām kaut ko sev smeļas, un visi tās bauda.

Adalberts Stifters

*

Kas tiek veidots laikam, top sliktāks nekā pats laiks.

Žans Pols

*

Dievs, pasargi mani no maniem draugiem, pret saviem ienaidniekiem es varu pats aizsargāties.

Zviedru sakāmvārds

*

Klusēšana ir labākā iztur-rēšanās cilvēkiem, kas nav droši par sevi pašu.

Franču sakāmvārds

Amerikas Latviešu Katoļu Apvienības Bostonas kopas eglīte draudzes pr-ka A. Augustāna mājās, ALKA prezidents E. Stukelis ar mājas tēvu A. Augustānu izdala bērniem Ziemsvētku veltes.
V. Grāvīša foto.

MONTREĀLIETE — GARĀKO MATU ĪPAŠNIECE

Kādā sacensībā, kurā noskaidro garāko matu īpašnieci, piedalās vairākas garmatainās dāmas. Līdz šim, kā liekas, pirmo vietu iegūst, skaistā montreāliete, 18 g. v. Irisa Gosselina, kuŗas matu garums sasniedz 63 collas. Irisas matu krāsa ir brūna. Konkursā piedalās arī Toronto pārstāve Širleja Tomasa, ar matu garumu 41,5 collas. Divu stundu laikā konkursā ieradās vēl divas dāmas ar gariem matiem: Eilāna Silvestre, kuŗas matu pīnes garums ir 49 collas, un C. F. Duseta, ar 60,5 collām.

Jaunā montreāliete paskaidro, ka modes untumiem neesot sekojusi un savus matus nekad nav nogriezusi.

Lai veicinātu augšanu, pēdējoreiz tie apgriezti pirms nedēļas, kad bijuši 66 collas gari.

Tā kā konkurss nav beidzies, tad tajā var vēl piedalīties arī mūsu dāmas — garo matu īpašnieces.
-š.

,ŽĒLSIRDĪBAS LIDOJUMI' UZ ARKTIKU

Kanadas karalisko gaisa spēku, valdības vai privāto lidmašīnu „žēlsirdības lidojumi," lai uzņemtu Arktiskos apgabalos nelaimes gadījumos ievainotos un atvestu tos uz Kanadas dienvidu slimnīcām, nav nekas neparasts. Ziemeļu zemes lielākā daļa pašlaik jau apgādāta ar radio virziena signāliem gaisa satiksmes vajadzībām.

1939. g. 6. novembrī Romas katoļu misionārs, Jozefs Bulijarda tēvs, medīdams gar Repulsas piekrasti, ledum lūstot, iekrita ūdenī. Viņa rokas un kājas bija nosalušas. Viņš bija rāpojis kādu stundu, pirms to bija atraduši eskimosi un nogādājuši misijā. Nākošās dienās daļa miesas no viņa rokām un kājām bija jāamputē, turklāt bez narkozes, lai novērstu gangrenas izplatīšanos.

18. novembrī bija atvērta vēl tikai viena peldošo lidmašīnu baze, kad misija lūdza Canadian Airways Ltd. sabiedrību sūtīt pēc Bullijarda tēva lidmašīnu. Likās, ka būs galīgi neiespējams atlidot no Vinipegas līdz ziemeļrietumu Hadsona līča stūrim, tomēr sabiedrība mēģināja to darīt. Kādam Junkera tipa aeroplānam pielika riteņus. Pirmais lidojuma posms bija līdz Godsleikam, Viljama E. Katona un A. J. Holingvorsa vadībā. Lidojumam vajadzēja trīs stundas laika. Tikko lidmašīna laimīgi nolaidās zemē, riteņus pārmainīja pret slēpēm.

Kopš lidmašīnas pieprasījuma, laiks veselas deviņas dienas bija visai slikts, un lidmašīna nevarēja veikt pirmo ceļa posmu pirms 27. novembŗa. Pa ceļam bija novietoti visai nelieli benzīna krājumi un nebija arī apzīmētu nolaišanās vietu.

Fortčerčilu lidotāji sasniedza 28. novembrī, un tanī pat dienā lidmašīna devās uz Česterfīldas līci. Tur lidojums aizkavējās vairākas dienas; sākās vētra un migla, kas nelāva Katonam un Holingvorsam pacelties gaisā. Tikai 8. decembrī varēja uzsākt lidojumu uz 350 jūdzes attālo Repalsbeju.

Tēvs Bulijards bija cietis sāpes 32 dienas, bet lidmašīnas ierašanās ārkārtīgi uzlaboja viņa gara stāvokli. Lidmašīna pacēlās gaisā nākošā dienā agri no rīta, un priesteris pirmo sāpju remdinājumu saņēma Česterfīldas līča slimnīcā.

Kaut gan slikta laika dēļ vēl bija jāgaidās divas dienas, tomēr tēvs Bulijards saņēma pienācīgo ārsta palīdzību. Nākošie lidmašīnas „lēcieni" noveda to Čerčilā, Godleikā, Lakdibonetā, bet katra lidojuma posma veikšanai bija vajadzīga vesela diena. Laika apstākļi nebija labvēlīgi, bet pacientu tomēr beidzot nogādāja kādā Vinipegas slimnīcā, īstā laikā, lai izglābtu viņa kājas un rokas.

1940. g. tēvs Bulijards kopā ar Holingvorsu atgriezās Repalsa līcī un atkal uzņēmās misionāra darbu. Tikai dažas ziemas turpinājās viņa darbs, kad viņš bez vēsts pazuda, veicot kādu pārbraucienu ar ragavām, un neviens par viņu kopš tā laika neko nav vairs dzirdējis.
CS

APSVEICAMS DARBS MŪSU KAŖA INVALIDU, GRŪTDIEŅU UN TRŪKUMCIETĒJU ATBALSTAM VĀCIJĀ

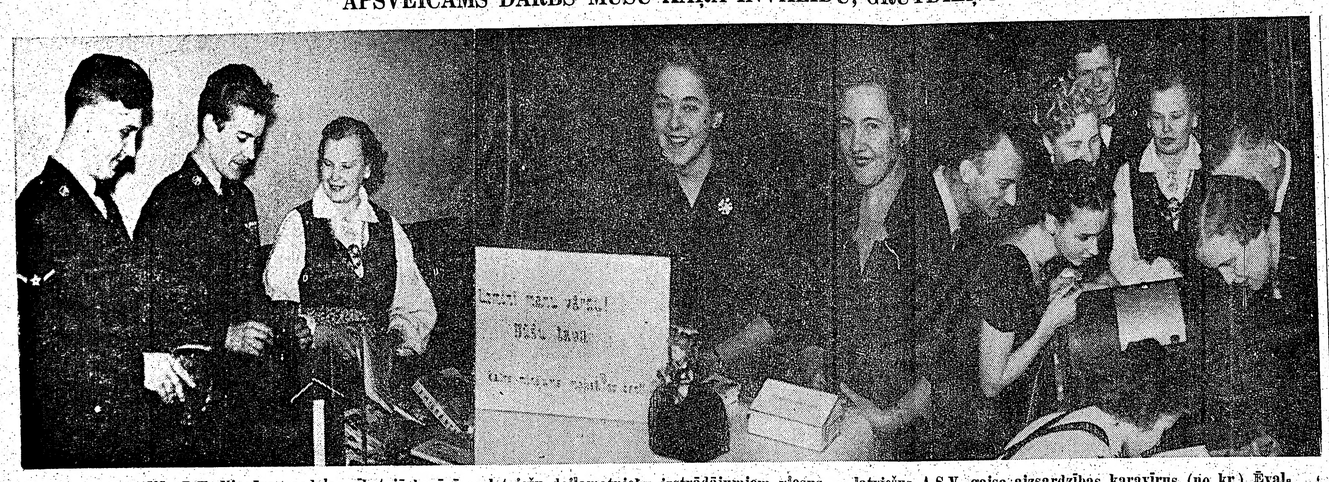

No kr. 1. attēlā: D.V. Niagāras nodaļas rīkotajā bazārā ar latviešu daiļamatnieku izstrādājumiem viesus — latviešus A.S.V. gaisa aizsardzības karavīrus (no kr.) Ēvaldu Punduru un Jāni Relku iepazīstina Alma Celma. 2. attēlā: „Noslēpumainās lelles" stenda vadītājas (no kr.) R. Sakara un Siseņa kundze. 3. attēlā: Pie loterijas rata (pa kreisi): Ieva un Zelma Mārtinsones (Toronto) sasprindzināti vēro sava laimētā priekšmeta meklēšanu sarakstā — ko pašreiz pārbauda loter. vadītāja M. Treijere (pa labi)
Visi J. Liģera fotoattēli.

Augšējā attēlā: Vislielākās grūtības viesiem, bet vislabāko ienākumu rīkotājiem ienesa lelle — tautu meita, kuŗas vārdu atminot, katrs apmeklētājs to varēja iegūt par 10 centiem. Uzņēmumā: grupa jauniešu „lauza galvu", pareizo vārdu minot; no kreisās: V. Bērziņš, I. Gulbe, G. Vītola, V. Skidra, stenda vad. R. Sakara, M. Bukulte un A. Bērziņš.
Apakšā: Kanadiešu sabiedrībā tik populārā „Bingo" spēle atrada piekrišanu arī bazāra laikā. Aizmugurē sēd — spēļu vad. Edm. Ozols, bet pa labi stāv D.V. nod. pr-ks K. Sisenis.

KĀ ČIKĀGIEŠI VĀC LĪDZEKĻUS SAVAM TAUTAS NAMAM

Čikāgas latviešu biedrība laidusi izlozē Forda 1955. gada auto modell Tudor-Customline ar 6 cilindriem, radio un sildītāju. Loze maksā $1.00. Atlikums nāks nama fondā, kur jau ir $7.500. Reizē ar to atklāta parakstīšanās uz biedrības iekšējo aizņēmuma akciju, arī nama fonda līdzekļu vairošanai, un speciāli pilnvarotie apmeklēs tautiešus mājās, piedāvājot viņiem aizdevumu zīmes par $25.00 gabalā, motivējot: „Ja esat nodomājuši iekrāt naudu savam privātam namam vai automašīnai, kāpēc tad labāk to nenoguldīt latviešu drošā pāsākumā, aizdodot naudu pret procentiem un, ievērojot termiņa pieteikumus, varat dabūt naudu arvien atpakaļ?" Instrukcijas publicēs un iespiedīs izdalīšanai tautiešiem. Četri tautieši jau parakstījušies katrs uz 4 obligācijām — 25 reiz 4 līdz 100 reiz 4 līdz $400.00, un tie ir L. Ruciņš, A. Radziņš, A. Lubāns un J. Klinklavs. Viņi motivāciju acīm redzot labi izpratuši: mājas būs viņiem un nams būs biedrībai — par to pašu naudu!

Ņemsim no viņiem priekšzīmi un sekosim viņu darbiem!

DV BAZĀRS-BALLE NIAGĀRĀ SAGĀDĀJA PATĪKAMU PĀRSTEIGUMU

Doma par bazāra rīkošanu Niagārā bija jau izlemta pirms pusgada, un oktobrī un novembrī DV nodaļas biedri apstaigāja tautiešus, savācot mantas un ziedojumus naudā trūkumcietēju atbalstam. Jau pag. gada beigās plānotais sarīkojums savu piepildījumu piedzīvoja beidzot 15. janvārī. Vai tā bija vēl neseno svētku ietekme, vai arī citi iemesli, bet šim sarīkojumam varēja vēlēties vairāk apmeklētāju, ģeviški bazāram, jo sakārtotie stendi un ziedotās pūles bija tiešām ievērības cienīgas. Bazāra apmeklētāji varēja arī izmēģināt savu roku bingo spēlē, ko vadīja Edm. Ozols. Jākonstatē, ka ar šo kanadiešu aprindās tik populāro un iecienīto spēli labprāt nodarbojas arī mūsu tautieši, pusi no spēles laikā iemaksātām summās atstājot rīkotājiem. Koncentrēšanos un drošu roku prasīja jautrā makšķerēšana lielā, ūdeni simtā bļodā.

Veiklākie makšķerētāji prata arī aizkabināt un izvilkt pa zivtiņai, par ko saņēma īpašas balvas. Šo stendu vadīja un stingrus „likumus" makšķerniekiem lika ievērot E. Dukule. Bazāra loterijas galdu vadīja M. Treijere. Šeit starp divdesmit vērtīgiem priekšmetiem visvairāk kārotās mantas bija — latv. šķīvis un spilvens. Pēdējo palaimējās „izvilkt" J. Miškinam, bet šķīvi laimēja viesis — kanadiešu karavīrs S. F. Clark, bet uzzinājis, ka šis ir bijušo karavīru organizācijas sarīkojums, un atlikums domāts trūkumcietējiem, viesis no lai mesta atteicās, un nodeva to tūlītējai izsolei, kas deva rīkotjiem lieku 7 dol. ienākumu. Laimes akas vadība atradās V. Lapiņas rokās. Vislielākās grūtības apmeklētājiem, bet labu ienākumu rīkotājiem deva „noslēpumainās lelles" stends.

Pavisam vienkārši — skaistu tautisku lelli varēja iegūt katrs apmeklētājs par 10 centiem, bet tikai bija jāuzmin viņas latviskais vārds. Daudz tika lauzītas" galvas un šķirstīti kalendāri, līdz īsi pirms beigām „noslēpumu" atklāja V. Liģere, uzminot lelles vārdu — Zemga. Apmeklētāji varēja iepazīties arī ar jaunakajām latviešu grāmatām un daiļamatnieku izstrādājumiem A. Celmas grāmatu novietnē. Bazārā bija redzami arī vairāki karavīri — latvieši ASV avicācijas dienestā. Apskatot tautiskās mantas, viņiem sevišķi patika A. Saksones tautiskie audumi. Bazāram sekoja saviesīgs vakars.
L.

Džems Istvūds

TRAUKSME REDAKCIJĀ

ROMĀNS PAR AVĪŽNIEKU DZĪVI

Tulkojis I. F.

3. turpinājums

„Tātad jūs esat visas vienis prātis?" viņš jautāja ironiski.

„Dārgo Ed," nelaimīgi teica vecā Garisona kundze, „manas meitas neinteresējas par laikrakstu."

„Un arī ne par tiem simtiem cilvēku, kas tur strādā," viņš piebilda rūgti.

„Mēs taču nekad neesam te spērušas savu kāju," teica Alise.

„Bet jūs esat laipni aicinātas," atcirta Hučesons.

„Manas klientes vīrs," iejaucās Alises advokāts, „ir pārliecināts, ka, pārdodot avīzi, ieņemto naudu varētu ieguldīt daudz izdevīgākā pasākumā."

Hučesons juta, ka viņam gar mugurkaulu pārskrien viegli šermuļi. Tas bija velnišķīgs izgudrojums — izmantot lētticīgo laulāto draugu kā ieroci pret savu bijušo mīļāko — un visu laiku šis idiots ticēja, ka viņš ir pasācis lielu un varenu financiālu kombināciju! Cik ilgi Alise bija plānojusi šo lietu?"

„Bet šo laikrakstu ir dibinājis Džons Garisons — nevis Alises kundzes vīrs," viņš teica asi.

„Mēs parūpēsimies par tevi, Ed," teica Alise salkani.

„Jūs saņemsit vienu procentu no pārdošanas summas," piebilda advokāts Viljams diskrēti un atkal ieklepojās.

Krāne bija tiešāks:

„Jūs saņemsit apmēram piecdesmit tūkstoš dolaru," viņš ziņoja. Šis paziņojums izskanēja kā pārrunu beigu signāls.

„Pateicos," teica Hučesons vēsi.

„Jums jāpaziņo personālam, ka tiem tiks izmaksāta divu nedēļu alga. Šai laikā..."

Hučesons uzlūkoja viņu caur pieri. Tas viss bija jaunāki nekā viņš bija sagaidījis.

„Acumirkli, lūdzu," viņš viņu pārtrauca. „Tas jau izklausās, it kā avīze vairs neiznāktu." Hučesons parausdzījās visapkārt un pēkšņi viņā pamodās jaunas aizdomas. „Kas domā pirkt Dienas Ziņas?"

Iestājās pilnīgs klusums. Pēc tam Alise teica vienaldzīgā balsī:

„Vai tam ir kāda nozīme?"

„Priekš tiem 1500 cilvēkiem, kas strādā avīzē, tam ir bezgala liela nozīme. Tātad, — kas pirks Dienas Ziņas?"

Neviens neatbildēja. Viņš paskatījās uz Garisona kundzi. Viņa bija atbalstījusi galvu rokās un atspiedusies pret galda malu, aizsegdama skatu.

„Vai jums ir kauns minēt pircēja vārdu?" viņš jautāja nežēlīgi.

Garisona kundze nepaskatījās uz viņu, bet viņš juta, ka tā sastingst, it kā gaidīdama sitienu:

„Pircējs ir Lavrencs Vaits", viņa teica cieti un bezskanīgi.

„Kas? mēs pārdosim Dienas Ziņas Vēstnesim?" Hučesons pielēca kājās.

Viņš redzēja, ka vecā Garisona kundze viegli drebēja un nobālēja. Un viņš sajuta, ka vismaz viņa bija tam sabiedrotā.

Krāne necieta nekādus jūtu uzplūdumus. „Vaita laikraksts ir ziedošs uzņēmums," viņš teica lietiški. „Neapšaubāmi viņš šo laikrakstu pratīs saimnieciski nostādīt ļoti izdevīgi."

„Šī avīze beigs eksistēt," Hučesons teica asi, „tā noslīks Vēstnesī."

Dienas Ziņas nekad nebija tieši konkurējušas ar Vēstnesi. Vēstnesis bija izdevums ar smagumpunktu sporta un dažādu skandalozu notikumu aprakstos. Bet Dienas Ziņas bija pietiekami „vecmodīgas," lai galvenokārt interesētos par godīgu reportāžu un nopietniem komentāriem visos iekšpolitikas un ārpolitikas jautājumos.

Lavrencs Vaits vienmēr bija apskaudis Dienas Ziņas viņu labās slavas dēļ. Līdzīgi apšaubāmas dabas dāmai, viņš reizē centās iegūt cieņu un apbrīnu, kā arī baudu. Iegūt Dienas Ziņas nozīmētu Lavrencam Vaitam to pašu, ko šādai dāmai ieprecēties labā ģimenē, — bet — veltas cerības, ka šīs laulības spētu to noturēt naktīs mierīgi mājās! Nē, sēr...

„Kā mēs redzam," sarunu atsāka Alise, „Vaita piedāvājums ir ļoti augstsirdīgs." „Viņš tīri vienkārši nožņaudz konkurentu — tas ir viss," atbildēja Hučesons.

Bet viņš zināja, ka visa viņa runa ir veltīga. Alisei nebija nekādas intereses par šādu pieeju. Viņu interesēja tikai nauda, un — atriebība. Viņš skaidri redzēja to viņas acīs, viņas smaidā, kas atklāja sīkus, asus, pērļainus mirdzošus zobus.

„Garisona kundze," viņš ķērās pie pēdējā salmiņa, „jums šī pārdošanas lieta ir jāizjauc. Jūsu vīrs radīja jaunu žurnālistikas morāli, un jūs viņam palīdzējāt," Viņš pamāja ar galvu uz sienas pusi, kur zem stikla ielogā bija redzams pirmais Dienas Ziņu eksemplārs.

Paraugaities šurp, tur ir pirmais avīzes numurs, ko viņš radīja. Redziet — tur pirmajā lapaspusē," un viņš sāka lasīt. Bet taisnību sakot, viņš zināja tekstu jau no galvas. „Šī avīze cīnīsies par labāku nākotni un reformām. Mēs nekad neapmierināsimies tikai ar to, lai dotu jaunākās ziņas. Mēs nekad nebaidīsimies saukt vārdā nelikumības un atklāt netaisnības — vienalga, vai tās būtu radījis vislielākais bagātnieks vai pēdējais ubags."

Viņš paraudzījās Garisona kundzē. Varbūt viņa visa to bija aizmirsusi. Varbūt viņa bija kļuvusi par vecu un pārāk nogurusi, lai vēl cīnītos pretī. Bet ja viņas pašas bērni spēja tā rīkoties, tad — domāja Hučesons — labāk, ka tādu nemaz nav...

„Jūs taču nepārdodat Dienas Ziņas — jūs tās nenonāvējat!" viņš gandrīz kliedza.

Garisona kundze atkal aizsedza acis ar plaukstām, it kā viņai būtu jācieš fiziskas sāpes.

Dažus mirkļus iestājās klusums, tad atkal atskanēja advokāta Krānes ledainā balss:

„Pārdošaans līgumu tiesa apstiprinās pēc divām dienām," viņš teica lietiški un sāka bāzt savus dokumentus atpakaļ portfelī. „Jūs taču arī, saprotams, ieradīsities?" viņš griezās pie Hučesona, uzrunādams viņu tādā toņī, kā parasti to dara ar saviem padotajiem.

„Es nekad nemēdzu iet uz bērēm," Hučesons atmeta rūgti. Ar šiem vārdiem viņš pagrieza sabiedrībai muguru un izgāja pa durvīm.

TREŠĀ NODAĻA

Hučesons devās lejā no kupola augstumiem. Celtnis veda viņu atpakaļ pie cilvēkiem, kur bailes, kaislības un naids netika apslēpts papīros, bagātībā un iemācītos smaidos. Viņš jutās aizkarts līdz pat dvēseles dziļumiem. Vai tas bija tāpēc, ka pārdeva avīzi? Vai varbūt tāpēc, ka viņš atkal bija saticies ar Alisi? Jeb tie bija abi iemesli kopā? To viņš nezināja — un viņam nebija arī laika pārdomāt. Īstenība nedeva viņam ne minūtes laika.

Viņš devās garām lielajai redakcijas telpai pats uz savu kabinetu, kad pēkšņi saprata,ka kaut kas nav kārtībā. Tas nebija vairs disciplīnētais darbinieku pulks blakus telefona, telegrafa un rakstāmmašīnu troksnim. Tie bija paši cilvēki, kas trokšņoja un radīja nemieru.

„Turiet viņu! Turiet viņu!" kliedza gandrīz histeriski kāda sieviškīga balss, Tai piebiedrojās daudzas citas balsis.

Hučesons devās turp.

Tie bija Allens un Henrijs — un abi kāvās kā skolas puikas. Tie elsa un šņāca, jo abi bija jau vecāki vīri, kas nu pūlējās viens otru pieveikt. Tas nebija nekāds skaistais skats. Viņš dzirdēja Villebrandes balsi:

„Sodod viņam! Sadod viņam, Frank!" Šie vārdi viņu ļoti pārsteidza, bet kad viņš paraudzījās Villebrandes acīs, viņš ieraudzīja tur dīvainu uguni — uguni, ko viņš nebija pazinis nekad agrāk.

Hučesons metās starpā un abus izšķīra ar varu. Bet tie joprojām grieza kulakus viens otram pretī.

„Nekādas bērnišķības!" viņš uzsauca, paceldams no grīdas Allena acenes un tās viņam pasniegdams. „Vai viss kārtībā?" viņš jautāja draudzīgi.

„Izcilā formā," Allens atbaldēja, smagi elsodams.

„Jāā — es redzu. Kas tad te īsti notika?"

Saprotams, tas bij sporta redaktors Henrijs, kuŗš atbildēja:

„Trīs štoperi, divi āķi, klinčs un tautas gaviles," viņš nobēra. „Punktu skaits vienāds."

Hučesons tomēr nebija tādā garastāvoklī, lai lietu izbeigtu ar humoru.

„Henrij?" viņš jautāja.

„Es sēdēju šeit, nekā jauna nenojauzdams," Henrijs sāka taisnoties.

Bet Allens viņu pārtrauca:

„Viņš to bija nopelnījis. Viņš saklausa kādas baumas, un bez apdomāšanas dodas prom. Uz Vēstnesi!"

„Baumas?" Henrijs teica rūgti. „Kā ir ar šīm baumām, Hučeson? Vai tās ir tikai baumas?" Mums taču laikam tomēr ir tiesības domāt arī par sevi? Sakiet taču kaut ko. Sakiet, ka mums nav jāuztraucas!"

Tātad šī stunda bija pienākusi. Tā stunda, par kuŗu viņš jau bija domājis. Jā, bija tikai viena izeja, ko darīt. Bija jāskatās patiesībai acīs. Vairums viņa darbinieku pratīs cienīt patiesību. Viņš iebāza rokas bikšu kabatās un paraudzījās visapkārt. Vai varbūt teikt kādus mierinātājus vārdus, kādus komentārus? Bet ko tas līdzētu? Ja jau grupa reportieŗu un jaunāko ziņu mednieku nespētu mierīgi uzklausīt arī sliktas ziņas, kur tie gan derētu?

„Parīt apgaltiesā apstiprinās Dienas Ziņu pārdošanu," viņš teica lēni. „Jūs saņemsit divu nedēļu algu. Avīze vairs neiznāks. Jūs varat tagad izbeigt darbu, meklēt jaunu, vai arī iet parīt noklausīties spriedumu. Jums ir brīvas rokas."

Viņš ātri apgriezās un devās uz savu kabinetu, skaidri zinādams, ka viņa darbinieki viņam sekoja. Viņš dzirdēja kāda reportieŗa balsi:

„Ko tu domā darīt?"

„Man ir jau uzdevums!" atbildēja jaunā Burova balss.

„Un tu?"

„Man ir jādomā par sporta lapaspusi," enerģiski teica Tomsons. „Vēl taču avīzei jāiznāk."

Kad Henrijs paskatījās uz kollēgām, viņš redzēja, ka neviens viņu neievēro. Bija tā, it kā viņš nemaz neeksistētu, un viņš jūtās pēkšņi kā dezertieris — vienīgais uz klāja, kuŗš mēģināja bēgt, kad kuģis bija uzskrējis mīnai, Ļoti lēnām un pēkšņā izmisumā viņš sāka iztukšot savu atvilktni.

Nākošās darba stundas Hučesonam šķita garākas nekā līdz šim. Nebija arī nekādu sevišķu notikumu, kas prasītu drastisku apstrādājumu, un ar ierasto rutīnu viņš sekoja materiāliem, kas krājās uz viņa galda. Blakus redakcijas telpai atskanēja parastie trokšņi. Likās, ka dzīve ritētu tālāk ierastā kārtā.

Zvanīja pilsētas galva. Hučesons lūdza sekretāru atbildēt, ka viņš ir aizņemts. Saprotams, ka vēsts par Dienas Ziņu pārdošanu bija jau aplidojusi visu pilsētu. Politiķi bija sapulcējušies uz ātru apspriedi un pārrunāja radušos stāvokli. Pie velna politiķus! Viņš gribēja būt brīvs cilvēks un visu pārdomāt. Bet ko tas līdzēja? Dienas Ziņas bija mirusi avīze. Viņš jutās kā tēvs, kuŗa dēls kritis par upuri slepkavas rokai savos labākajos gados. Apmulsums sāka pazust, un tā vietā cēlās skumjas un rūgtums — rūgtums pret sevi un dzīvi.

Viņš piegāja pie loga un raudzījās pāri neona gaismas apspīdētai pilsētai, kas gulēja viņa priekšā. Pēkšņi gluži lēnām pavērās durvis. Neviens nebija klaudzinājis. Tās vienkārši atvērās. Viņš apgriezās apkārt.

Tur stāvēja Alens, manāmi uztraukts, un spodrināja savas acenes.

Hučesons piegāja rakstāmgaldam un gluži nevajadzīgi sāka kārtot papīrus.

„Kauties!" viņš teica. „Tavā vecumā!"

Alens panāca uz priekšu.

„Tas nāca man par labu." viņš teica.

„Tā jau ir. Bet galu galā viņam bija taisnība. Un viņš varēja aizsvilināt visus.

„Varbūt. Bet lai nu kā — šī plēšanās nāca kā atbrīvošana. Mēs sapratām, kur katrs stāvam.

„Tu taču kādreiz strādāji „Nujorkas Pastā," vai ne?" jautāja Hučesons.

„Un ko tu darīji, kad tas apstājās?"

„Ļauj man padomāt. Jā, man liekas, es vispirms ieņēmu kārtīgu malku. Jā, to es darīju."

Hučesons atvilka rakstāmgalda apakšējo atvilktni. Tur viņš glabāja viskija pudeli — vajadzības gadījumam. Un viņam šķita, ka šis nu ir „vajadzīgais gadījums."

„Un ko tu darīji pēc tam?" viņš jautāja un sniedza Alenam glāzi.

„Sāku strādāt pie vecā džentlmeņa Garisona."

(Turpinājums sekos)

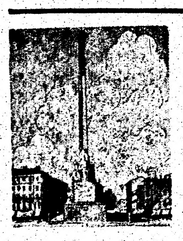

RAŽENO SAIMNIEKU PIEMINOT

Kādēļ Ulmanim nepatīk dziesma Dažu skaistu ziedu? (2)

Māc. A. Lūša atmiņas par tikšanos ar Kārli Ulmani

Mana saruna ar Brīvās Zemes redaktoru Jūliju Druvu bija īsa un lietiška. Vai es gribot konkurēt savu nākošo profesoru? Nē, paldies, raksts neesot vajadzīgs!

Jau pēc piecām minūtēm, ar manuskriptu kabatā un diezgan bēdīgu sirdi, es kāpu lejā pa redakcijas kāpnēm, apņēmies atmest rakstīšanai ar roku un meklēt sev kādu prātīgāku nodarbošanos. Bet — pie durvīm mani panāca izsūtāmais zēns. Redaktora kungs esot apdomājies un labprāt izlasīšot manu rakstiņu.

Nākošā nedēļā raksts bija iespiests ceturtā lapas pusē. Pusgada laikā es jau tiku „avansējies" līdz otrai lapaspusei. Pirmā vēl vienmēr turējās Dr. A. Freijs, un man šķietami nebija nekādu cerību savus rakstus redzēt Brīvās Zemes titullapā.

Bet — tad pienāca kāda vēstule. Kārlis Ulmanis tajā izteica man atzinību par maniem rakstiem, ieteica neatlaidīgi strādāt pie stila izkopšanas un novēlēja labas sekmes nākotnes darbā.

Prieks un pagodinājums bija liels. Vēl tagad, pēc daudziem gadiem, šo trimdā līdzņemto vēstuli pārlasot, sirds iedrebas klusā pateicībā, jo šīs vēstules nedaudzās rindas mani iemācīja — ticēt pašam sev.

Tikai vēlāk uzzināju, ka tādas uzmudinošas vēstules Kārlis Ulmanis rakstījis daudziem jauniem žurnālistiem, kuŗu rakstus viņš lasījis ar patiesu, neviltotu interesi. Decembŗa sākumā Brīvās Zemes redaktors mani aicināja sagatavot Ziemassvētku ievadrakstu laikraksta pirmai lapaspusei. Sekoja paziņojums, ka Kārlis Ulmanis turpmāk manus rakstus vēloties iespiest viņa vadītā žurnālā Zemes Spēks.

PREZIDENTS RUNĀ PAR KORPORĀCIJĀM

Pagāja tomēr vēl pāris gadi, līdz otrreiz vaigu vaigā redzēju Kārli Ulmani — toreiz atkal ministru prezidentu.

Biju beidzis universitāti. Kārļa Ulmaņa ierosmē tiku aicināts jaunatnes audzināšanas darbā mazpulku organizācijā.

Drīz pēc tam, kad biju izšķīries sekot šim aicinājumam, prezidents mani sauca pie sevis, valdības namā. Šī tikšanās dziļi iespiedusies manā atmiņā.

Biju gājis pie prezidenta, bet — sastapu laipnu, vienkāršu un sirsnīgu vīru, kas izturējās pret mani draudzīgi, kā skolotājs pret sen pazīstamu audzēkni. Kārlis Ulmanis nedeva man nekādus norādījumus vai rīkojumus. Viņš neuzstādīja man nekādus jautājumus, kas saistītos ar manu dzīvi vai pagātni. Viņš runāja tikai par nākotni. Viņš bija it kā kādas vīzijas varā, un jaunās valsts cēlēju avangardā, viņš nostādīja jaunatni.

„Vai jūs zināt," — viņš man jautāja, kamdēļ man nepatīk jūsu, buršu, (es biju arī teicis, ka esmu korporācijā) — iemīļotā dziesma: „Dažu skaistu ziedu?" Daži saka: Andrievs Niedra esot mans niknākais ienaidnieks. Citi — es neciešot korporācijas. Abi šie uzskati ir maldīgi. Niedra nevar būt mans draugs, jo viņš gribēja sagraut Latviju, ko es tikko biju iesācis celt. Bet korporācijas deva daudz varonīgu cīnītāju, kas stāvēja man blakus grūtākos pārbaudījuma laikmetos. Bet šī Andrieva Niedras dziesma man nepatīk tamdēļ, ka tā nobeidzas vārdiem: „nevaicājot, kurp lai viņi viņus nes."

Mums jātop valļa no šīs nevarības! Mēs nevaram kā ziedi peldēt pa straumi. Mums ir dots liels un cēls mērķis — celt un veidot rītdienas Latviju. Mūsu jaunatnei ir jāaug šim mērķim. Tai jākrāj spēki, jānorūda sava griba šī mērķa sasniegšanai. Un — jāparāda sava griba raženos darbos."

Apmēram tādi bija prezidenta vārdi, mums tiekoties.

Tā darbā stājoties, es mācījos pazīt Kārli Ulmani — ne kā valstsvīru un politiķi, bet — draugu un ceļa rādītāju jaunatnei.

Par jaunatnes audzināšanas problēmām, pats nebūdams paidagogs, Kārlis Ulmanis latviešu lauksaimniecības žurnālos bija sācis rakstīt jau tad, kad kā trimdinieks dzīvoja un grūti strādāja šai kontinentā, kas tagad man un daudziem citiem latviešu bēgļiem devis draudzīgu patvēruma vietu.

Jaunatnei bija veltītas Kārļa Ulmaņa rūpes mūsu valsts raženākās neatkarības gados. Atcerēsimies šai laikā uzceltās krāšņās skolas; atcerēsimies jauninājumus skolu programmās, Ulmaņa lielo interesi par jaunatnes organizācijām; atcerēsimies viņa Draudzīgo aicinājumu un pārmaiņas, kas notika šī aicinājuma rezultātā; atcerēsimies Prezidenta solījumu studējošai jaunatnei: „es gribu jums atdot jūsu jaunību!"

Jaunatnei piederēja Kārļa Ulmaņa mīlestība. Jaunatnes vidū viņš jutās labi, šķietami aizmirsa savus gadus, savu rūpju nastu.

Reiz, laikam 1936. gada rudenī. Kārlis Ulmanis bija ieradies kādā plašākā Rīgas mazpulku sarīkojumā, Lielajā ģildē. Bet viņam acīmredzot laiks bija ierobežots. Daži no klātesošiem ministriem deva zīmi adjutantam plkv. Lūkinam. Tas, nogaidījis izdevīgu brīdi, piegāja pie prezidenta un atgādināja, ka būtu laiks atstāt sarīkojumu.

Prezidents bija gandrīz sadusmots. „Priekšnesumi vēl nav pusē" — viņš iesaucās, „un jūs jau gribat iet. Nedēļām ilgi šie bērni ir gatavojušies šim vakaram, un tagad jūs gribat, lai es saku: man jāsteidzas! Nē, kungi, mēs paliksim tepat. Nesarūgtināsim prieku šiem jauniešiem."

Prezidents Kārlis Ulmanis bija lepns uz mūsu jaunatni. Nekad viņš neaizmirsa apdāvināt tos, kas darbā vai skolā bija parādījuši izcilu centību un labas sekmes. Viņš necieta, ja kāds mēģināja jaunatnē noslāpēt cīņas sparu un uzņēmības prieku. Liekas, ka dažreiz šai ziņā viņš kļuva pat mazliet vienpusīgs. Poruka „bālie zēni" viņā nemodināja sevišķi līdzjūtību. „Tikai ar stipru gribu un neatlaidīgu darbu dzīvē var tikt uz priekšu," bija viņa dzīves gudrība. Savos rakstos viņš bieži vien mēdza citēt tagad jau aizmirsto, bet šī gadsimta sākumā populāro amerikāņu optimistu — filozofu Mardenu.

Kārlis Ulmanis — īpaši svešinieku priekšā — gribēja liecināt, ka mūsu jaunatne nav mazāk apdāvināta un lielai dzīvei nav sliktāki sagatavota kā citās, vecajās kultūras valstīs. Atceros šādu kuriozu gadījumu.

Pie prezidenta ir ieradies kāds profesors no Sav. Valstīm. Viņam no kabineta izejot, man gadās būt adjutanta Lūkina istabā. Mani ieraudzījis, prezidents mūs abus ar profesoru iesauc atpakaļ savā kabinetā un iepazīstina. Profesors mani uzrunā angļu valodā. Bet šo valodu es nesaprotu.

Tad prezidents steidzas man palīgā, pats atbild uz pāris uzdotatiem jautājumiem, un tad, laipni smaidīdams, atvadās no sava tālā ciemiņa.

Nākošā numurā:
„Jaunatne, mana ticība pieder tev!"

Edmunds Zirnītis

KĀ PĀRSLA

Ar tevi gribētu būt draugos, zeme labā,
Un lejup šūpoties kā mirdzošs sniedziņš maigs,
Kā pārsla pūkaina, kā zvaigžņu stariņš zaigs,
Kas debess klusumu un gaismu, gaismu glabā!

Kā pārsla gribētu krist nomirstošā dabā
Un baltas drānas dot tev, zemes slapjais vaigs,
Un visai pasaulei, kur valda drūmums baigs,
Reiz iemest spožumu un prieku tumšistabā.

Tā reizēm gribētu . . . Un nejaušu vairs,
Vai atkal atgriezties uz bezgalību zvīļo
Un skatīt būtu lemts man tumsā zemi mīļo.

Varbūt, es ziedētu kā zvaigžņu ziediņš dairs
Un ilgi šūpotos es augstu zara galā,
Varbūt, ka samītu drīz kāja ceļa malā.

TELEVĪZIJAS UZVARAS GĀJIENĀ CĪNĀS LĪDZI TRĪS LATVIEŠI

Edgars Krūmiņš, Kārlis Langenfelds un Pēteris Kārkliņš glezno un zīmē CBC

Televīzijas aparāti, kas pamazām aizvien vairāk sāk iekarot ne tikai amerikāņu un kanadiešu, bet arī jauniebraucēju — eiropiešu mājas, aizstājot „vecmodīgos" radio un pat kino, sākuši savu uzvaras gājienu arī latviešu sabiedrībā, īpaši dedzīgu piekrišanu iegūstot jaunās paaudzes acīs. Pagaidām gan par televīzijas raidījumiem sabiedrībā valda vēl loti pretrunīgi spriedumi: lielais vairums, kas ņirbīgos televīzijas aparātu skrīnus vērojuši tikai paviršī garāmejot vai nu veikalu logos, tavernās vai draugu mājās, stingri vien aizstāv uzskatu, ka tur vairāk nekā par boksa cīņām, reklāmām un līdzīgām blēņām nav.

Toties „speciālisti" televīzijas programmās, kas tām sekojuši dienā, apgalvo ar lielu dedzību, ka televīzijas raidījumu programmā ir daudz vērtīgu koncertu, teātŗa izrāžu, labu joku, sacensību un audzinošas vielas bērniem.

Saprotams, par gaumi var strīdēties, un varbūt arī katra radio un televīzijas staciju noraidītā programma ir diskutējams jautājums, bet nevarēs gan laikam noliegt, ka televīzijas programmas, viss tehniskais iekārtojums kā arī uztvērēju aparātu precīzitāte ar katru dienu tiek uzlabota un pacelta to kvalitāte. Saprotams, aiz visa tā stāv milzīgs, parastajam skatītājam pat neiedomājams darbs, pasakainās līdzekļu rezerves un grandiozi nākotnes nodomi, ko visu nemaz nevar iedomāties īsajā mirklī, kad skatītāja acij ņirb garām viena aina pēc otras televīzijas aparāta stūrainajā gaismas rūtī.

Televīzijas attīstība un pašreizējais darbs Kanadā galvenokārt ir valsts aizgādībā, koncentrējoties CBC raidītājā, bet līdztekus tam darbojas arī dažas privātas televīzijas stacijas, kuŗām gan grūti konkurēt ar valsts uzņēmumu.

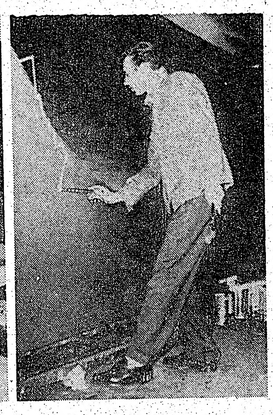

Pa kreisi: dekorātors Ed. Krūmiņš gatavo metus jaunam CBC raidījumu, bet K. Langenfelds (pa labi) tos pārceļ uz audekla

Iemetot no malas tikai īsu skatu Toronto CBC raidītāja darbības lokā, atklājas tīri fantastiskas perspektīvas, rādot rosīgu, līdzekļiem bagātu, pat izšķērdīgu, bet reizē mērķtiecīgu darbinieku saimi, kas ar plašu vērienu un lielu enerģiju cenšas ar savu sniegumu iekarot — ja ne pasauli, tad vismaz Kanadu. Bet palūkojoties vēl dziļāk, atklājas, ka šai lielajā darbā ievērojama loma ir arī latviešiem, kas pratuši izcīnīt sai iestādījumā „ar nākotni" jo redzamu vietu, labu slavu un, saprotams, arī drošu materiālu pamatu savai dzīvei.

Pirmais celmlauzis šai gaismas un ētera viļņu pasaulē ir Edgars Krūmiņš, kas CBC strādā jau divi gadus. Beidzis Liepājas mākslas skolu, apveltīts ar krietnu talantu un vērīgu aci, Krūmiņš savas zināšanas glezniecībā un dekorātīvajā mākslā papildinājis arī Vācijā, strādādams amerikāņu armijas dienestā. Nonācis Kanadā un meklēdams savām spējām piemērotu nodarbošanos, Krūmiņš nolēmis izmēģināt laimi pie televīzijas, kur arī pieņemts darbā — vispirms viņš kādu laiku nostrādājis kā dekorāciju gleznotājs, bet jau pēc nepilna gada paaugstināts par vienu no 12 CBC „dizaineriem" — teiksim, dekorāciju metu zīmētāju, kas katram apdāvinātam dekorātoram paver plašu un interesantu darba lauku.

„Sastrādāšanās ar režisoriem, iepazīstoties ar jauno raidījumu manuskriptiem, ir loti interesanta un ierosinoša," stāsta jaunais dekorātors. „Sevišķi saistošs darbs ir drāmu nozarē, kas būtībā kvalitātīvi ne ar ko neatšķiŗas no dekorātora darba teātrī vai operā tikai lielākas ir ieguldīto materiālu, darba un līdzekļu rezerves, jo CBC nežēlo dolarus, lai panāktu raidījumos iespējami labākus rezultātus. Tā, piemēram, reiz man bija jāuzgleznо kādas Kanadas ziemeļu apgabala stacijas mets, un lai to varētu izdarīt pietiekami labi un pareizi, devos komandējumā, uz vietas iepazīties ar stacijas ēku un tās apkārtni. Saprotams raidītāja vadību maz interesēja, cik šāds ceļojums prasa līdzekļu — galvenais ir un paliek rezultāts."

Skices, ko pēc manuskriptiem saziņā ar režisoriem izveido dekorātori, nonāk dekorāciju darbnīcā, kur tās uz gigantiska apmēra audekliem pārceļ dekorāciju gleznotāji. Šai nozarē jau gandrīz pusotru gadu strādā Kārlis Langenfelds, ko latviešu sabiedrība labi pazīst no viņa darinātām dekorācijām latviešu teātŗu izrādēm, bet pirms pāris mēnešiem viņam pievienojies arī Pēteris Kārkliņš, kas tāpat devis dekorātīvos iekārtus kā teātŗa izrādēm, tā ballēm un karnevāliem. Tā no 22 dekorāciju gleznotājiem divas vietas jau aizņem latvieši, un tas nav zems procents!

Ieejot dekorāciju darbnīcās, kur visas lietas, izmēri, attālumi un augstumi ieņem milzu dimenzijas, kur krāsu podi rēķināmi simtos, audeklu baķi — kilometros, otu un sareņu armijas — tūkstošos, svešinieku pārņem it kā mazvērtības komplekss, jo liekas, ka šai pasaulē cilvēkiem netrūkst nekā — ne naudas, ne materiālu, ne izdomas, ne iespēju, izņemot, varbūt, dažreiz laikā, kad raidījums seko raidījumam, un dekorātoriem jānāk strādāt arī svētdienās un naktīs, lai laikus visus apgleznotos maketus, kartonus un audeklus skatuves strādnieki varētu nogādāt uz studiju telpām. Jau tas apstāklis vien, ka audeklu uzvilkšanai un nolaišanai, gatavo dekorāciju uzstādīšanai un novietošanai nodarbināti pārī par 60 vīru, liecina par milzīgo darbu, kas risinās šais darbnīcās.

„Domāju, ka katrs mākslinieks, kam laimējies iekļūt CBC studijā, var būt tiešām laimīgs, jo tik daudz mācīties, papildināt savu pieredzi un techniskās zināšanas dekorātīvajā mākslā nez vai citur kur vēl būs iespējams. Šeit jāmāk sastrādāt ar tik daudziem dekorātoriem, kas iesniedz savus metus, mēģinot uzminēt un papildināt viņu nodomus, ka jārisina visdažādākās problēmas, kas darbu padara bezgala

(Nobeigums 8. lpp.)

R. BLAUMAŅA INDRĀNI UZ ČIKĀGAS TEĀTŖA SKATUVĒS

Milvoku aktieŗu kopas iestudējums

„Mēs mācījāmies visu pagājušo vasaru," pēc izrādes stāstīja Zelmiņas tēlotāja Gundega Āmola, „bija vismaz 30 mēģinājumu, un pirms šīs izrādes vēl 3."

„Jūs esat režisora Gustava Āmola meita?"

„Jā, un mana māte ir Indrānu māte — Elza Tauriņa."

Hull House teātŗa zāle nebija gluži pilna, bet tas, varbūt, tādēļ, ka drāma, citādi Blaumanis „velk" arvien tāpat kā senāk," domāja O. Krolls. Indrānos saduŗas divi laikmeti un divas paaudzes, lugas darbība risinās divās plāksnēs — kultūrvēsturiskā un ētiskā. Tāpat kā Vecās derības stāstā Kains nokauj savu brāli Ābelu (pārēja no lopkopības uz zemkopības kultūru) — Indrānos Edvarts aizdzen savu tēvu uz pirtiņu (pāreja no ekstensīvās un intensīvo saimniecību). Šādos kultūrvēsturiskos ciklos, kad viens laikmets nomaina otru, ētiskajam momentam liela vērība netiek veltīta, jo jaunais laiks nāk ar jaunām idejām, kas . . . neprasa, vai viņš bojā ies . . . ne sevi, ne citus tas nežēlo, tas ziedo tai visaugstāko." (Rainis).

Edvarts šīs idejas ugunī ir iededzies, un lai viņš izturētu un uzvarētu — Blaumanis viņam pievedis sievu Ievu, kuŗas uzdevums — aizkārdināt vīru prom no viņa vecākiem. Blaumanis ir vislabākais psichologs mūsu drāmas rakstniecībā, šai ziņā vēl neviens nevar viņam nostāties blakus, arī Zīverts ne.

Gustava Āmola iestudējums ir viens no labākajiem, kādus mēs trimdā esam pieredzējuši. Ja čikāgieši to būtu zinājuši, tad zālē nebūtu nevienas brīvas vietas. Un nez vai būs arī tagad kāds, kas tik labi tēlos Indrānu tēvu. Gustavs Āmols mums parādīja īstu latviešu vecsaimnieku, tik īstu, ka arī pats Blaumanis no sirds būtu priecājies.

Par Elzas Tauriņas Indrānu māti jāsaka tas pats; Voldemārs Krūmiņš Edvarta lomā brīvs kustības un drošs izdarībās; Alise Krūmiņa Ievas lomā tāpat! Ēriks Leimanis — Kauķēns, Gundega Āmola — Zelmiņa, Ausma Ozola — Līze, Jānis Peniķis — Noliņš, Maruta Ludeka — Edžiņš un Jānis Ozoliņš — Irbe — visi tik labi prot tēlot laucinieku laudis, tik labi un nemākslotī darbojās visās situācijās, ka kritiķiem atliek tikai pateikt: tie visi ir īsti laucinieki! Bet Ausma Ozola gan ir pelnījusi kādu vārdu vairāk: viņa ir īsta aktrise, varbūt teiksim vēl labāk — māksliniece. Kā viņa par tādu ir kļuvusi, man nav zināms, bet ir. Kā viņai vēl trūkst, to zinās režisors Gustavs Amols. Uz latviešu trimdas skatuves ir uzlēkusi jauna zvaigzne, un tas noticis Milvokos, mazā pilsētiņā, nevis Bostonā vai Ņujorkā, kur mīt mūsu slavenie teātŗa ansambļi.

Par dekorācijām, kas ir Akseļa Erharda darbs, būtu jāraksta īpaša kritika. Jāsaka tikai tik daudz, ka Blaumaņa lugu atkal pēc daudz gadiem varējām skatīt labās dekorācijās. Istaba, pagalms, pirtiņa, zaļie oši, celmi . . . Istaba un pagalms gan īstu latviešu sētu neatgādina, varbūt dekorātors nav latvietis.

Ar šo lugu milvokiešiem vajadzētu uzsākt Amerikas apceļojumu, tāpat kā to dara ņujorkieši.

Spiritus

CILVĒKU GŪSTĪŠANA

24. turpinājums

Māte gultā nopūtās, vaidēdama runāja: „Mūsu Dievs . . . Togad jau, ek, nelaika tēvs linus kulstīdams rijā, redzēja sev uz krūtīm sarkanas zīmes, kad soda dragūni jāja garām. Tā baidījāmies, ka tik nenodedzina tās pašas salmu butkas kā nodedzināja Valvānus, Rimšānus, ka tik nenotērē tēvu ar pipkām — galos sviņa lodes iesietas — kā notērēja Pupas Andri, Poču Miķeli. Tevis vēl nebija, Anna. Brālītis diendienā staigāja pa mežu, nomīdams sniegu, lai sajauktu ķērājiem pēdas. Mans brālis nedēļām slēpās pie mums, pūnē pelavās gulēja, aukstumā, kamēr aizkļuva uz Ameriku. Pazuda cilvēks sāls raktuvēs, varbūt sāls velves uzgāzās virsū. Neviens neapkopj viņa kopiču. Visi mani radi izkaisīti: cits Krievijā, cits Amerikā, cits kur. Tagad atkal briesmas, cilvēkus medī kā zvērus pa naktīm. Dievs, kad beigsies latviešu vajāšana, kad beigsies šis posts, šis necilvēcības? — Meit, padod man dzert." Atmiņās kavējusies kā visi veci cilvēki, viņa nogurusi atslīga lupatainās segās. Anna, steigdamās pie viņas ar ūdens krūzīti, gāja tik tuvu Ludziniekam garām, ka pieskārās tam ar savu miksto plecu, teica cietā, noteiktā čukstā:

„Tev ar' ieteicams tūliņ pazust."

Atguvusies Ūdru māte runāja tālāk: „Dūmiem apkvēpa visa pamale, dūmi spiedās ēkās . . . Ciešanas, baileņ, šausmas māca sirdis. Caku nakti tēvam: izej ārā, paskaties, man mēna — tā kā staigātu ap mājiņu. Iziet cilvēks, atnāk. Tā kā stāv kūtiņas galā, tāds pelēks, laikam spiegs. Dienu gājām skatīties, kur šis stāvējis. Nē, tikai vecs sētas stuburs, sēta pati nojaukta ap teļaploku. Mežā dzīvoja cilvēki, mazgāja acis purviņā. Latvieši kļuva brīvi, tagad krievi atriebjas, atņem brīvību."

Viss tas, ko māte stāstīja par piekto gadu, savādi atbalsojās Ludzinieka apziņā. Gluži tas pats: iekārtas mainījušās, šķietami pretējas kļuvušas, nav mainījušies vajāšanas paņēmieni, tikai nežēlīgāki, briesmīgāki tapuši. Viņš sakustējās. Anna, atpakaļ nākdama ar ūdens krūzīti, atkal skāra viņa piedurkni, jautāja:

„Ko tu vēl gaidi? Gaidi, lai tevi paņem kā cāli?"

Viņš sekoja jaunavai. Priekšiņā viņi apstājās gluži tuvu viens pie otra. Viņš augsts, stalts, bijušais aizsargu virsnieks pārkrāsotos svārkos, izbostu kabatu biksēs, viņa — zemāka, tumša, nolaistiem plakstiem, izrieztām krūtīm, kuŗas it kā tiecās virietim pretim. Pēkšņi viņa rokas atradās uz viņas pleciem, tās nolaidās no augšas, it kā no debesīm. Viņa viegli sagrīļojās, it kā viņš ar visu smagumu spiestu, tad stāvēja atkal taisna, mierīga zem viņa rāmā, grūtā glāsta, kas lēnām izvilnīja pa visu ķermeni. Viņš ar savu plato, cieto plaukstu apņēma viņas sprandu, pievilka seju sev klāt. Kāpēc neatrāvās viņas lūpas, kad uz tām nolaidās vīrieša mute? Viņa juta tikai dīvainu, laimīgu karstumu izplūstam pa augumu no aizsegtajām lūpām līdz kāju pirkstu galiem, pati viņa likās visa notvīkstam kā svelmainā pirts garā. Ludzinieks, šaltais, iznesīgais puisis, reizēm arī viņu bija dancinājis zaļumos tāpat kā citas meitas, kuŗām viņš patika, taču reti viņš bija viņu meklējis, reti bija nācis uz mazo māju pie viņas, reti tiecies mīļi parunāt. Tagad briesmu brīdī viņš to darīja tik vienkārši, it kā sen viņa būtu viņam solījusies, it kā nekad starp viņiem nebūtu bijis vienaldzīgu pazīstamo svešums.

„Es gribu rīt pastaigāt pa pagastu," viņš runāja viņas ausī, kas notvīka no viņa elpas kā miesa no skūpsta. „Man liekas, diena drošāka kā nakts."

„Esi uzmanīgs, esi uzmanīgs: mūsu vidū ir arī nodevēji, kas aizskries tevi nosūdzēt. Novelc pārkrāsoto formu!" viņa lūdzās tagad jau pavisam padevīgi, bet sajūsmināta par viņa dūšu.

„Tagad es pazudīšu mežā. Mēs esam divi. Vai uz kūtiņas augšas ir siens? Ja nekas nenotiks, rīt atkal būšu klāt," viņš piebilda pakavējies.

Tad viņa gaŗais augums pieliecās, iziedams gar zemajām priekšnamiņa palodām ,aizklādams vakara gaismu, ietīdams Annas notvīkušo sārtumu pakrēslī. Viņš bija projām, viņa nebija paguvusi to ne vairāk brīdināt, nedz labu padumu ,ne maiz iedot. Vēl visa kā iekšēji, tā ārēji kvēlodama, viņa gāja pie vakara darba, lai atdzistu.

Ludzinieks rudzu grāvja galā atrada Meikli knupus gulam. Abi viņi pazuda krēslainajā mežā, kur pavadīja nakti, bet otrā rītā Ludzinieks devās atkal uz malu izlūkos.

2.

Dienu lauki tāpat kā Ūdru mājiņas bija klusi, sevī ierāvušies. Ēkas it kā glūnēja no saviem paksiem, četrstūrainiem logiem, ābelēm dārzā. Ludzinieks zināja, kuŗās sētās dzīvoja kā viņa, tā tautas draugi. Viņš negāja turp, kur mita noteiktie ienaidnieki, vai arī glēvi, šaubīgi ļaudis, kas centās izdabāt ar milzīgu varu apbrunotiem scešiniekiem. Visur viņš atrada klusumā apslēptu nerimīgu kustību, ko radīja bailes, uztraukums, sašutums, dusmas. Vēl neaiztiktie vīrieši tāpat kā viņš pats bija vai nu pazuduši mežā vai taisījās to darīt. Tie, ar kuŗiem viņš dabūja aprunāties, izteicās par cīņu, par to, ka labāk dzīvību dārgi atdot kauteņā nekā tikt nomocītam čekas moku vietās. Tikai maz bija šo apņēmīgo, maz vispār spēcīgo vīriešu pagastā. Mājās bija vairāk tikai veči, sievietes, rets bērns. Cita lieta, ja katrā no pagasta divi simti mājām būtu trīs — četri jauni stipri vīri. Tie droši liktu nodrebēt saujiņai svešo ķērāju, kas ar retu šejieniešu palīdzību izplatīja savu biesmīgo varu. Sievietes likās aizcirtušas tautas dzīvības saknes, nevairodamas mazo, gaišo, čaklo cilti, vēsā vienaldzībā nīkdamas, tomēr vīrieši bija ne mazāk vainīgi.

Ludzinieks gāja pašlaik caur Ogudruvu eglāju, kur smaržoja saulē sasilušī sveķi. Vāvere šmaukšķinādama pārlēca ceļam pāri, uzskrēja eglē, raudzījās kā mazs ērms brūnām, gudrām acīm, turēdama priekšķepiņās kā rokās čiekuru. Gājējs neviļus apstājās, noskatīdamies uz ņipro zvēriņu. Pēkšņi viņš manīja, ka nav vairs viens. Lēni viņš pagriezās. Skats sastapās ar cietām, drusku zobgalīgām acīm. Pienācējs noņēma no pleca siksnā pakārto kara šauteni ar iesma durkli, zīmīgi pazvāroja labajā rokā, tad nolaida to gar sāniem, taču tā, ka katru mirkli varēja sviest to pie vaiga, sprūdīt vaļā. Ludziniekam nebija ārēja ieroča. Viņš bija mierīgs kā koks. Ziņkārīgi, nekustēdamās vēroja abus no zara vāvere.

„Dumbri, uz kādām medībām tad tu ej?" Ludzinieks jautāja. Viņš pazina Dumbri: spēcīgs, ass, kodīgs sarkanais, kas visu Latvijas laiku bija dzēlīgi zākājis gan demokratisko saeimu, gan patvaldniecisko Ulmaņa valdību; viņam neviens pagasta vecākais nebija labs, neviens rīkojums pieņemams. Sudmalās, tirgū, veikalā, pienotavā, kur vien sanāca ļaužu pulks, varēja dzirdēt Dumbŗa zemo, pārliecināto basu stāstām pipārotus anekdotus, ķēmīgas baumas par valdību.

(Turpinājums sekos)

Ceļā uz Toronto no Ņujorkas ir Holandiešu gleznu skate, kuŗā redzamās gleznas ir savāktas no kādām 50 galerijām un privātām kollekcijām Eiropā un Amerikā. Pāri par 100.000 personu apskatīja šīs gleznas Ņujorkas Metropolitēna mūzejā pirms Ziemassvētkiem. Pēc Toronto izstādes februārī gleznas nodos atpakaļ to īpašniekiem.

*

Par labāko lietuviešu literāro darbu, kas publicēts trimdā pag. g., atzīts Ales Nakaites-Arbas romāns Īsā diena. Viņas vārds kļuva pazīstams Lietuvā īsi pirms kara. Tagad viņa dzīvo Detroitā. Laikā, kad žūrija pieņēma attiecīgo lēmumu, rakstniece atradās slimnīcā, kur viņai piedzima 4. bērns. Viņa saņem 1000 dolaru lielu balvu, ko ziedo lietuviešu laikraksts Draugas, Čikāgā.

*

Igauņi šogad jau piešķīruši godalgas diviem rakstniekiem. H. Visnapū fonds Ņujorkā piešķīris 300 dol. lielu prēmiju dzejniecei Marijai Underei par dzeju krājumu — Dzirkstis pelnos. Undere dzīvo Zviedrijā. — Anglijas igauņi par labāko darbu atzinuši K. Ristikivi romānu Garu nakts. Ristikivi saņem 100 angļu mārc. lielu prēmiju. Šo prēmiju ik gadus ziedo igauņu kuģu īpašnieks E. Jakobsons.

ATCERIETIES DRAUDZĪGO AICINĀJUMU!

DĀVINIET GRĀMATAS

Anšlavs Eglītis — Cilvēki no mēness, romāns	ies.	$4.00
V. Kārkliņš — Dieva zeme, romāns	„	$4.00
K. Raudive — Neredzamā gaisma, romāns	„	$3.90
Z. Maurīņa — Pilsētas un cilvēki	„	$3.45
J. Veselis — Viesturs Varapoga, romāns	„	$2.50
A. Eglītis — Nesaule, dzejas	„	$3.60
V. Strēlerte — Gaismas tuksneši, dzejas	„	$2.75
J. Janševskis — Dzimtene, romāns, kopsējums	„	$5.30
A. Dimā — Trīs musketieri, romāns	„	$5.60
Ģ. Salnais — Atvars, stāsts	„	$2.20
Ģ. Salnais — Vīri	„	$2.20
Latviešu trimdas 10 gadi	„	$4.30
J. Straubergs — Rīgas vēsture	„	$6.00
H. Hesse — Narciss un zelta mute, romāns	„	2.60
H. Martinsons — Ceļš uz zvanu draudzi, romāns	„	$3.20
A. Žīds — Sievu skola	„	$2.60
P. Lagerkvists — Baraba	„	$2.40
G. Flobērs — Bovarī kundze	„	$3.20
Dz. Svifts — Gulivera ceļojumi	„	$3.20
R. Blaumanis — Kopotie raksti, kompl.	„	$18.00
K. Skalbe — Kopoti raksti,	I — V	$4.50—$4.75
A. Rubulis — Ar nāvi uz Tu, romāns	„	$3.00
Ortegas-Y-Gasset — Meditācija par mīlestību	„	$3.35
J. Klīdzējs — Viņas un viņi	„	$3.35
Latvian Literature,	broš.	$5.50
Latvian Literature,	ies.	$6.70
Latgaļu dziesmiņnieki dzeju antoloģija	„	$3.00
Alb. Sprūdžs — Daugavas vēji, stāsti un noveles	„	$2.80

GRĀMATAS BĒRNIEM

A. Brigadere — Anneles grāmata	ies.	$3.50
E. Lange — Bērnu draugs	broš.	$1.80
E. Zicāns — Vieglā gaita		$1.30
Valodiņa	broš.	$1.00
M. Timma — Zelta atslēdziņa	ies.	$3.50
Vecais abrinieks		$1.10
Andr. Niedra — Zemnieka dēls	ies.	$1.00
A. Kronbergs — Zelta atslēdziņa, ābecīte		$1.50
Brāļu Grimmu pasakas, ies.		$4.25
Divkāršā Lotīte, ies.		$2.00

Kā arī daudz citu vecāku izdevumu grāmatas

ROKDARBIEM UN ATPŪTAI

Modernie rokdarbi, nr. 2., 3. ā		$1.00
Latvju Zeltene, nr. ā		$0.75

Kā arī 1955. g. sienas kalendāri, dažādas apsveikuma kartītes.

Keramika un koka izstrādājumi.

Grāmatas izsūtām arī uz rakstveida pieprasījumu

123 Huron St. TORONTO **DV** Tel. EM 8-0792 NO PLKST. 9—18

GRĀMATNĪCA

LUNSKY WA 1-3924 — OPTIĶIS 470 College St.

Pārbaudām acis. Pagatavojam brilles visiem redzes defektiem. Runājam vācu, krievu, poļu, kā arī citās valodās

Frank Vass, B.A.
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave, Apt., 403
COLLEGE un SPADINA ielu stūrī
Tel. birojā — WA 2-6111
WA 2-6112

The Parisian Laundry Company of Toronto Ltd.
214 BATHURST ST.
EM 8-3492, TORONTO
Pieņemam un nogādājam mājās

Dr. P. BĀRDIŅŠ
740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5-7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās MU 6324

Dr. JĀNIS KAROLS
LATVIETIS
Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no plkst. 9-11 un no 5-7, izņemot trešdienas. Tel. OL 1681
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. SILVIJA UZANS
BERNU, IEKŠĶĪGĀS UN ĀDAS SLIMĪBĀS
No pl. 6-7 ik dienas, izņemot sestdienas. Otrdienās, ceturtdienās, sestdienās arī no plkst. 12-1
52 Linsmore Cresc. (pie Danforth), tel. GL 2892, Toronto

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā, un Šveicē
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās
3537 PARK AVE, MONTREAL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 3-9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS
(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas pp. katru dienu
Runā vācu un slavu valodas.

Dr. A. RATINOV
Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1-2 EUCLID AVE, WA 1-6708
Toronto

Dr. Alexander Szatmari
nervu un noguruma slimībās
260 St. Clair Ave, W.
Toronto
Runas stundas no 2—7 pp. vai uz iepriekšēju norunu pa telefonu
WA 1-0556 vai MA 5243

Dr. med.
K. ZYMANTIENE
Ārste chirurģe sniedz dzemdību palīdzību 1189 Bloor St. W. Toronto (ieeja no 613 Brock Ave). Pieņem katru dienu no 1-4 un 5-8 un pēc vienošanās. OL 6851
Runā vāciski un krieviski

Dr. T. L. Granovsky
ZOBĀRSTS-CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 DUNDAS St., W.
Spadina stūrī
Zvanīt EM 8-9038, Toronto

POPULĀRA BAVARIEŠU DEJA

"SCHUHPLATTLER"

Viena no skaistākajām vācu seno dienu tautas dejām ir Schuhplatter, kas ar tikamajiem paņēmieniem rāda patikamu iespaidu. Deja sākas ar dāmas virpuļainajiem pagriezieniem, kam seko kungs, plaukstas sizdams, saistot dāmas uzmanību. Pēc tam abi dejo kopā, kas simboliski nozīmē dāmas labvēlību kungam.

Šī deja, līdzīgi daudzām citām vācu kultūras tradicijām, ir pārnesta uz Kanadu ar immigrantu ierašanos, kam reizē ir liela loma kultūras laukā jūsu jaunajā zemē. Iegaumējiet, ka tiem nāk līdz atmiņas no jūsu zemes.

O'Keefe's OLD VIENNA BREWERY LTD.

ASINS PIRTS JANVĀRA SALĀ...

(Pārnesums no 3. lpp.)

Gredzenus kapteinis novilka līdz nāvei pārbiedētiem personīgi. Pulksteņus aplasīja pa istabām karavīri. Kuŗam laimējās, tas bija apkāries pulksteņiem kā svētku eglīte bumbuļiem. Krievu sauciens pēc „Urri, urri!" atskanēja pa Austrumvāciju vēl daudzus mēnešus, kad zvērības un neģēlības jau bija „civilizētākas". Bet lielais biedrs Staļins kādā runā, cildinot savu armiju, vēlāk ciniski lielījās, ka vietējie vācu iedzīvotāji savus atbrīvotājus priekā apdāvinot pulksteņiem un rotas lietām . . . Kapteinis no Charkovas zināja pavēli, ka poļi gūstā nav jāņem, tie jāatbrīvo, jo tie bijuši Hitlera vergi. Arī Haupta mājā kapteinis ļāva kādam poļu kalpam un kalponei valu. Īpaši tādēļ, ka poliete bija veca un pagalam reglīta, citādi, tur šaubu nebija, arī viņai būtu bijis „jāsamaksā" par atbrīvošanu. Pēterim Hauptam un viņa nepilngadīgiem dēliem kapteinis pavēlēja nomesties ceļos, tāpat ar seju pret sienu, bet Haupta sievai, viņa 18 un 12. g. vecām meitām viņš pirdzīgi pašrocīgi norāva kreklus, un, dzīvnieciski tās aplūkojis, pavēlēja tām nogulties uz grīdas, pavēlot saviem kareivjiem pieturēt kājas un rokas . . . Kad tēvs izdzirda savas divpadsmitgadīgās meitenes sāpīgās raudas, viņš ievaidējās kā aizšauts zvērs un velti māte kliedza Dieva palīdzību un, zīmēm rādīdama, piedāvāja sevi kapteinim meitenes vietā. Bet kapteinis no Charkovas viņas nesaprata, ja arī saprastu — viņam nebija laika mīties, jo visas viņas viņam šonakt bija tāpat drošas. Kad kapteinis no Charkovas turpināja zvērības pie 18 gadīgās, ceļos sakņupušais tēvs piepeši metās tam virsū, sagrāba viņu aiz gurniem, bet sarkanarmieši bija ātrāki. Sašautu viņu izveda ārā, kur uz kapteiņa pavēli izkastrēja . . .

Tā klājās visām sievietēm šajā ciemā Vartegauas pierobežā pirms 10 gadiem kādā janvāra naktī. Kā divpadsmitgadīgām, tā sešpadsmitgadīgām. Tās, kuŗas bija sabēgušas šķūnos, izdzina aizdedzinātie salmi. Laimīga bija kāda baltiešu ģimene, kuŗa no krievu kamanām bēgot ieņēma indi. Ciema vecākā sieva, kuŗu poļi uzrādīja kā fašistieni, mira, sarkanarmiešu nomocīta. Mocekļu nāvē mira arī vairākas citas, kuŗām bija jāiztur 20 un vēl vairāk sarkanarmiešu neģēlības, kas, uz saviem upuriem gaidot, stāvēja rindās. Mocīto skaitā bija arī kāda 60. g. v. māmuļa. Viņus nošāva tādēļ, ka viņi bija fašisti, tādēļ, ka pie viņiem mājās atrada pistoles, tādēļ, ka viņi gribēja aizsargāt savas sievas un bērnus, vai vienkārši tādēļ, ka viņi bija medījami dzīvnieki. Fašistisko ciema vecāko pakāra aiz kājām stalļa durvīs. Viņam blakus pakāra kādu 14 gadīgu zēnu. Kādēļ, — kas to prasītu? Kas to zinātu?

Kad otrā dienā, ap pusdienas laiku, kad frontenieki neģēlībās bija jau pārguruši, ieradās divi amerikāņu džipos (!) kāds NKVD majors ar savu vadu, lai spriestu tiesu par sagūstītiem fašistiem, viņam šeit nebija vairs darba. Fašisti bija jau beigti. Līdzi viņiem arī citi. Vienīgi dzīvi palikušās sievietes viņš pavēlēja sadzīt vienkopus un inspicējot izlasīja visas kaut cik spēcīgās, lai tās tādas, kādas tās tai brīdī bija, tūlīt dotos kolonā projām ziemeļaustrumu virzienā. Viņām neļāva nedz samekļēt izturīgākus apavus, nedz uzģērbt siltākus ģērbus. Kad izmocītā sieviešu kolonna sasniedza tuvāko ciemu, kas bija kā izmiris, viņām pretim kamanās trauca jauna sarkanarmiešu vienība. Sievietes sadzina pa tukšajām mājām, un karavīri sāka savas „izpriecas". Nākošajā dienā turpinājās ceļš nebūtībā. Elle bija atvērusi savu rīkli . . . Kad 20. janvārī Kurzemes „žandarms" ģen.-pulkv. Šerners no Kursas ieradās Silēzijā, lai pārņemtu virspavēlniecību un Hitlera vārdā glābtu vēl glābjamo, bija jau par vēlu. Licmanstadtē jau bija cīņas, Pozenes aizsardzībai varēja sameklēt vairs tikai junkurskolu, „ģenerālapgabals" pānikā bija atklāts ceļš āziātu invāzijai pret prūšu robežām. Uz Austrumprūsiju! Drang nach Westen! Vācu karavīrus medīja kā zaķus, vācu sievietes dzīvnieciski nomocīja, zeme dunēja, cilvēki gaudoja sāpēs, debess pamalēs bez atbalss izskanēja sauciens pēv Dieva taisnas tiesas! Palīdzības nebija. Un nebūs! „Lielvācijas vadonis" plānprātīgi apgalvoja: uzvara būs mūsu, bet Ilja Ērenburgs, Kremļa skubināts, ik rītus izdeva jaunu mudi, jaunu saukli: Nāvējiet, varoņīgie, slavēnie sarkanarmieši, nāvējiet!

Tāds bija kāds janvāris pirms desmit gadiem austrumu pamalē. Vai kāds no tā ko mācījies? Drīzāk liekas, ka viss piedots, viss aizmirsts.

Top „jauna, labāka rītdiena" — koeksistenciālisma rītdiena — līdz kamēr Ērenburga mudei līdzīgs Kremļa inspirēts sauciens iejundīs sarkano rītu mīkstčaulīgajiem „Rietumeiropas kultūras glābējiem" . . . Ir jau par vēlu.

K. Ksa.

Dr. MICHAEL BALKANI
spec. sieviešu slimībās un dzemdību palīdzībā
202 ST. CLAIR AVE pie Avenue Rd., Toronto, pieņem slimniekus
Tel. WA 1-9632 un HU 8-7841

Dr. JĀNIS REKAI
chirurgs un dzemdību palīdzība
Dr. PAULS REKAI
iekšķīgās slimībās un Rentgena uzņēmumi
219 St. Clair Ave, W.
Toronto, Ont.
WA 3-2395
Iepr. telef. pieteikšanās

DAVID R. JOSEPHSON
R.O.L.B.E.O.
336A BLOOR ST. W., TORONTO
(Spadina Rd.) birojā WA 3-9494
ACU PĀRBAUDE — RECEPTE

Latviešu dāmas! Eiropas friziere
Kapsi's Hair Styling
113 MAC PHERSON AVE.
Starp Yonge St. un Avenue Rd.
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585
runā vāciski, krieviski un zviedriski

Aiz DZELZS priekškara

OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

MEŽRŪPNIECĪBA

Plāni. „Šogad mūsu republikas mežrūpniecībai jādod valstij pāri par 2 milj. kub. m. lietkoku . . . Galvenais trūkums daudzās mežrūpniecības saimniecībās vēl arvien ir zemais darba ražīgums un vāja mēchanismu izmantošana. Liels daudzums speciālistu nodarbināti palīgdarbos . . ." (SL ievads 22. 9. 54.)

„Akmeņogļu daudzums republikā apkures bilancē joprojām ir 55%. Kūdru mūsu republikā iegūst Vietējās un kurināmā rūpn. ministrija, Būvmat. rūpn. min., Gaļas un piena produktu rūpn. min., rajonu kurināmā apgādes kantoŗi un šogad arī PSRS Elektrostaciju min. uzņēmumi . . . Tomēr šogad šie uzņēmumi neapmierinoši sagatavojās — raŗās lieli zudumi un brāķis . . . No 29 rajonu un pilsētu kurināmā apgādes kantoŗiem, kas iegūst kūdru, plānu īstenojuši 15 . . . daži tikai 15 proc. . . . Celmus izmanto 9 kantoŗi . . ." (Cīņa 23. 10. 54.).

PROF. A. KALNIŅA RUNAS UN RAKSTI

„Komūnistu partijas lieie vadoņi Leņins un Staļins vienmēr uzsvēruši, ka par komūnistu var kļūt tikai tas, kas savā atmiņā būs iegulda dījis zināšanas par visām tām vērtībām, ko ieguvuši cilvēki . . . ZA Mežsaimniecības problēmu institūtā pēdējos gados izdarīja ļoti svaŗīgus zinātnes jaunatklājumus: viņi izstrādāja prettuberkulozes preparātu PASK un dizenterijas ārstēšanas jaunu preparātu ražošanas vienkāršu technoloģiju. Lieli sasniegumi gūti koksnes pārcukurošanā. No 1 to sausu zāģu skaidu turpmāk varēsim iegūt apm. 200 kg tīras glikozes pārtikas rūpniecībai un līdz 450 kg lopbarības cukura . . . Labi panākumi gūti sveķu tecināšanā. No mežsaimniecību darbiniekiem mēs prasām, lai viņi iegūtu pēc iespējas vairāk sveķu, jo sveķi satur kolofoniju, no tā iegūst vislabākās ziepes, ļakas, papīra līmi; to piejaucot papīra masai iegūst papīru, uz kuŗa tinte neizplūst, bet ja kādreiz vēl jums rakstot burtnīcā tinte izplūst, tad zināt, vēl par maz mēs esam atsveķojuši kokus . . ." (runa pionieriem radiofonā 14. 5. 54.).

„. . . Partijas 19. kongresa direktīvas un tām sekojošie lēmumi tālākai lauksaimniecības uzlabošanai, kā arī par neskarto zemju apgūšanu vēl ciešāk sakļāvuši mūsu zemes darba ļaudis lielajam darbam komūnisma celtniecībā . . . Pēc plāna Padomju Savienībā jaunās piecgades beigās dārzu platība un kopraža ieņems pirmo vietu pasaulē . . ." (Radiofonā 8. 9. 54.).

„. . . Kapitālistisko valstu un arī burž. Latvijas sociologi apgalvoja, ka plašo masu nabadzība esot pārmērīgas alkoholisko dzērienu lietošanas rezultāts. Tādi apgalvojumi tika izteikti vienīgi sabiedriskās domas maldināšanai un no īstajiem darba ļaužu nabadzības cēloņiem kapitālistu iekārtā — sociālās nevienlīdzības, darba ļaužu nežēlīgās ekspluatācijas . . . Zūpība ir slimība, kapitālisma palieka. Atrodami pat daži rakstnieki un mākslinieki, kas zūpošanu uzskata par savai profesijai raksturīgu nepieciešamību . . . Nereti uz ielām redzam piedzērušus cilvēkus, kas troksņo, grūstās, lamājas. Bet garāmgājēji it kā tos neredz. Tikai pasteidzina soļus . . . Zūpības apkarošana ir audzināšanas problēma, ko var atrisināt, pastiprinot pilsoņu audzināšanas darbu komūnistiskās morāles garā. Padomju cilvēks, cīnītājs par laimīgu nākotni, kvēls komūnisma celtnieks, nedrīkst būt bezrakstura cilvēks . . . Konkrēti jāvēršas pret zūpības gadījumiem, neizslēdzot visasmagākos disciplināros sodus. Bieži dzērāji mīļ aizbildināties ar garlaicību. Protams, ka mūsu valstī šāds aizbildinājums ir nepamatots." (R. 18. 11. 54.)

ZINĀTNES DARBINIEKIEM AKTĪVI JĀPALĪDZ MEŽRUPNIECIBAI

„. . . Darbs cirsmās tiek organizēts pēc cikla grafikas, kokmateriālu izvešanā lieto jaunu metodi, izvedot uz krautuvēm veselus stumbrus un kokus ar visiem zariem. Sasniegts krietni daudz un ir arī vēl lieli trūkumi, kas steidzīgi jānovērš. Tomēr zin. darbinieki un personīgi prof. A. Kalniņš nav piedalījušies un nepiedalās nevienas šīs problēmas atrisināšanā un trūkumu novēršanā. Iznāk tā, ka zinātnes darbinieki nodarbojas ar citām problēmām, kam nav sakara ar mūsu mežrūpniecības tiešo darbu un palielinātiem uzdevumiem . . . Zinātnieki izgudrojuši loka zāģim jaunu zobu profilu, kaut gan visiem zināms, ka loka zāģus tagad aizstāj elektrozāģi, bet par to uzlabošanu institūts nav domājis... Ar lielu pacietību LPSR Mežrūpniecības ministrija gaidīja vairāk kā 9 mēnešus zinātnes darbinieku solīto palīdzību atpalicības likvidēšanai, bet nesagaidīja . . . Varēja sagaidīt, ka Mežsaimniecības problēmu institūta dir. A. Kalniņš, viņa vietn. V. Ovsjankins, sektora vadītāji A. Zviedris, R. Indāns u. c. aktīvi palīdzēs organizēt darbus pēc cikla grafikas mūsu apstākļos . . . Taču tas nenotika . . . Diemžēl, tas palika tikai soļījums . . . — Daži vārdi jāsaka arī par LLA mežsaimniecības fak. zinātnisko darbinieku vājo saskari ar ražošanu, par viņu pasīvitāti . . . Doc. Rozēns sanāksmēs gaužām maz runāja par technoloģiju, toties pamatīgi iztirzāja terminoloģiju . . . viņam nav ciešu sakaru ar praksi, bet viņš prāto sēdēdams kabinetā . . . Tagad, kad mūsu republikas mežrūpniecības darbiniekiem izvirzīts palielināts uzdevums kokmateriālu sagādē . . . zin. darbinieki nedrīkst palikt nomaļus . . . (Cīņa 54. 19. 9.).

Pēckara gados okupanti pārmērīgi izcirta Latvijas mežus; pēdējos gados soļīja cirst mazāk par pieaugumu, bet, kā redzams, to nepūda. — Bail no okupācijas izbeigšanās?

PUBLIKAS PRIEKA, TITULA UN NAUDAS DĒĻ NOSISTIE

Tiem, kas jūsmo par divu brangu un labi apmācītu vīru niknu kaušanos relātīvi skaidrā prātā ar dūrēm publikas prieka, titula un naudas pēc, nekaitēs zināt arī kādu nieku no boksa pēdējo gadu statistikas un dažus spriedumus, ko devuši ārsti, kam bijusi izdevība praktizēties šinī nozarē. Laikā no 1946. g. līdz 1953. gadam, no boksējoties dabūtiem ievainojumiem miruši 109 dūru sporta varoņi, kas caurmērā ik gadam dod trīspadsmit līkus. Protams, globālajos krogu kautiņos nosisto skaits ir nesalīdzināmi lielāks, nerunājot nemaz par labprātīgajiem pašnāvniekiem — un ja nāves cēloņību boksā izraisītu tie paši garīgie apstākļi, kas pie dzērājiem vai pašnāvniekiem, tad nebūtu neko vērts ir pieminēt.

Ja ASV sabrauc kādu īpašas sugas šuneli un ja šim kustonītim vēl ir ievērības cienīga apraudātāja, tad šāds notikums bieži presē tiek izgaismots visās iespējamās finesēs, bet traģiskie gadījumi boksā divainā kārtā pazūd gandrīz nepamanīti, kā tas pag. gadā piemēram notika ar boksējoties nosisto Helsinku olimpisko spēļu smagā svara meistaru Sanderu. Jādomā, ka ir cilvēki, kuŗu intereses gan prasa skaļi izreklāmēt izdevušās, zilumiem, asinīm un sviedriem bagātas kaujas, bet pēc iespējas mazāk runāt, ja gadās kāds līkis.

Pagājušā gadā pieci ievērojami zviedru ārsti izdarīja sistēmatisku 75 Zviedrijas bokseŗu pārbaudi un konstatēja, ka no tiem: 14 bokseriem ir vieglas garīgas nenormālības pazīmes, 11 nelieli smadzeņu darbības traucējumi un 12 vājināta atmiņa. Pēc minēto ārstu domām, šīs kaites radušās stipru smadzeņu satricinājumu resp. „nokautu" rezultātā. Tās gan pa lielākai daļai vēl ārstējamas, bet ar noteikumu, kas izslēdz atkārtotus smadzeņu satricinājumus. Pretējā gadījumā nedziedināmas sekas var palikt uz visu mūžu. Sakarā ar to, Zviedrijas papulārais ringa ārsts Dr. Gēsta Karlsons Gēteborgā atteicies no šiem pienākumiem un publicējis paskaidrojumu: Boksa menedžeŗu un funkcionāru bezatbildība pret bokseriem nav labojama, tādēļ es nespēju ilgāk uzņemties līdzatbildību par šīm noziedzībām. Pavisam niecīgs ir to boksa vadītāju skaits, kas jūtas morāli atbildīgi un grib sadarboties ar ārstu, bet neatbildīgo naudas taisītāju skaits ir tik liels, ka šim sportam ir iznīcināta jebkāda sporta jēga vai pamatojums.

Va—, Pe—.

Kanadas āboli pasaules tirgum

Ziemeļamerikas kontinentā izaug vairāk kā ceturtā daļa no visas pasaules āboļu ražas, un arī Kanada ražo labu daļu no šī daudzuma. 1952. g. Kanadas āboļu raža sastādīja gandrīz 12 milj. bušeļu, 11 milj. dol. vērtībā.

Kanadā audzē ik gadus pietiekami daudz āboļu, lai no tiem varētu izgatavot trešdaļu milj. āboļu sacepumu, vai lai nodrošinātu katram vīram, sievai vai bērnam 30 mārciņas āboļu gadā.

Kanadas āboļu labākais noņēmējs ir Britanija, kas „apēd" Kanadas ābolus gandrīz 4 milj. dolaru vērtībā.

KANADA RŪPĒJAS
PAR JŪSU BRĪVĪBU...

Kanadā ģimenes var droši sarunāties savā valodā un dzīvot kopā; tās arī netiek šķirotas ne pēc rases, nedz reliģijas piederības. Kanada veic lielu darbu Apvienotajās Nācijās par mieru un kārtību pasaulē, kā arī par brīvu dzīves veidu Kanadā — līdz ar to arī par Jūsu dzīves veidu. Kanadas nopelns ir, ka varam visi dzīvot kopā, kopā strādāt, darboties mierā un saskaņā.

KANADA RŪPĒJAS PATI PAR SEVI —

IEPAZĪSTIETIES AR TO VAIRĀK

MELCHERS DISTILLERIES LIMITED

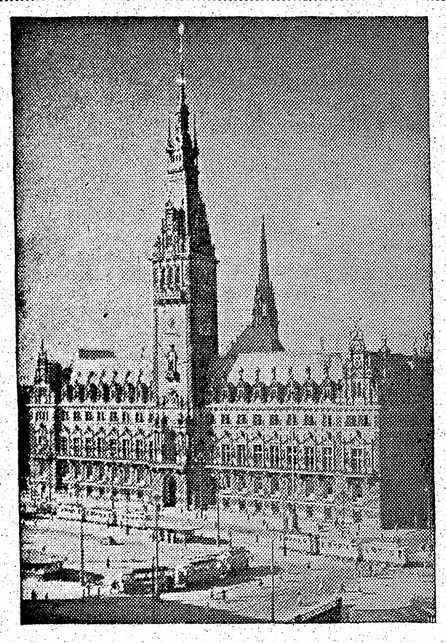

Jūsu uzjautrinājumam
Izrunā BRĒDINGS
Otavā, Vindzorā,
Montreālā, Hamiltonā

JAUKĀS ATMIŅAS

HAMBURGAS PILSĒTAS DOME

Gandrīz pilnīgi sagrautā Otrā pasaules kaŗā Hamburga ir un paliek tās iedzīvotājiem atdzimušais kulūtras saimnieciskais centrs Rietumvācijā. Demokratiskas iekārtas sabiedriska celtne ir Pilsētas dome, izcils architektūras mantojums no Renesanses laikiem.

Atrodoties netāl no verdzībā nodzītās Austrumvācijas stūŗa, Hamburga paceļas kā brīvības un apvienošanās spēka simbols, abu - Austrumu un Rietumu — daļu iedzīvotājiem ... kādreizējās Vācijas lieciniece ... aizgājušo laiku lieciniece ... laiku, kas izraisa patīkamas atmiņas

BRADING'S
Cincinnati Cream
BREWERY LIMITED · WINDSOR, ONTARIO

Dieva priekšā aizgājusi

OLGA GRĪNBERGS

dzim. 1895. g. 17. novembrī Rīgā,
mirusi 1955. g. 13. janvārī Toronto,
paglabāta 15. javārī St. James kapos Toronto

Cik brīnišķa, ak Dievs, ir tava žēlastība! Cilvēku bērni glābjas tavu spārnu pavēnī. .... Ps. 36.

Pirmās latviešu ev.-lut. draudzes Toronto Palīdzības fonds.

DV vīru koris VIESTURS
rīko sestdien, 29. janvārī, plkst. 7.15 Slovaku zālē St. Katarīnā, 29 Page ielā pie Welland ielas
TAUTAS DZIESMU un DEJU
VAKARU
Dziedās vīru koris VIESTURS, dejos Bufalo-St. Katarinas un Niagaras apvienotā TAUTISKĀ DEJU TRUPA
PĒC PRIEKŠNESUMIEM DEJA
Spēlēs deju orķestris JAUTRĀ POLKA. ATSPIRDZINĀJUMI
Ieeja $1.00 no personas. Skolēniem puscena

Pelikan
PELIKAN ... PILDĀMSPALVAS ...
lielā izvēlē vairumā un mazumā tieši no importētāja
ORBIT
434 Queen W. Toronto, Ont., tel. EM 6-4572
izsūta bezmaksas aprakstus visā Kanadā
Pieprasiet krāsainos illustrētos katalogus, pēc kuriem jūs varat izvēlēties pildāmspalvas paraugu, kas jums patiks ... Ražotāja garantija ... Mūsu darbnīcās izdarām visus labojumus
Krājumā vācu radio! Krājumā eiropiešu kurpes

Pirms pērkat vai pārdodat nekustamus īpašumus, sazinieties ar mūsu latviešu pārstāvi
A W FARLINGER R.E., LTD.
587 BLOOR ST. W. (Bathurst-Bloor)
- Piedāvājam izdevīgākos īpašumus visos pilsētas rajonos
- Palīdzam obligāciju sagādē
- Palīdzam sagādāt aizdevumus lemaksām līdz $2.000 un vairāk par 3 proc. gadā.

L. VĒVERIS
Birojā OL 6357 Mājās JU 5049

LABĀKAIS PAR LĒTĀKO PIE PHILLIPA
JŪSU VEIKALS

$169.00
Brīnišķīgas dzīvojamās istabas iekārtas ar smalkām mēbelēm, skaisti polstētas damastā, piemērotas katrai istabas krāsai. Atspeŗu un gumijas putu sēdekļi. Taupiet! Pērciet tieši no — PHILLIPA fabrikas.
TELPAS TAUPĪŠANAI GUĻAMDĪVANI,
VISLĒTĀKIE VISĀ PILSĒTĀ, SĀKOT AR $39.00 UZ AUGŠU
Phillips Chesterfield
FACTORY: 953 DUNDAS W. EM. 3-1611
SHOWROOM: 877 QUEEN W.

TORONTO SIMFONISKĀ ORĶESTRA
POP KONCERTS
ar pazīstamu solistu piedalīšanos katru piektdienu 8.25 vakarā.
MASSEY HALL
Sēdvietas tagad: 75c; $1.00; $1.25 un $1.50

DĀMU FRIZIERSALONS
MODEL
VIJA KREMANIS
109 Moberly Ave Toronto
Tel. GR 0464
Danforth-Woodbine, 2. stāvā

TAUTIETI,
ja Tu esi tikpat vientuļš kā es, lūdzu, atsaucies.
Vēlams vecums no 40-50.
Vēstules adresēt šī laikraksta kantorī
ZELTENEI

Ja kāds ko zinātu par PĒTERI RUBENI,
Edītes Rubenis vīru, kas pēdējo reizi redzēts ap 1944. gada 15. oktobrī Rīgā, Latvijā, lūgti paziņot uz zemāk minēto adresi
FRANK VASS,
Barrister and Solicitor
455 Spadina Ave,
Toronto, Ontario
Canada

MEKLĒJU
MARIJU GRĪSLIS
no Rīgas,
lūdzu ziņot šī laikraksta redakcijai.

AUTOMATISKAIS GĀZES ŪDENS SILDĪTĀJS
- Pilnīgi iekārtots, sākot ar $129.00 uz augšu
- Garantija uz 10 g.
- Iemaksa 10% apmērā, pārējais uz nomaksu līdz 3 gadiem. Šo summu jūs nomaksājat GAS Co reizē ar mēnešu maksājumu par gāzi.
- Iekārto 24 stundu laikā dabiskai gāzei

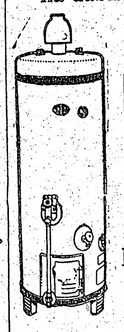
DRED
UN CITI RAŽOJUMI
Par apsildīšanu, siltu ūdeni vai siltu gaisu lūdz zvanīt
GARNEY & CO
15 BARTON AVE,
ME 2554, TORONTO

PĀRDODAMA SPIESTUVE TORONTO
Pilnīgi iekārtota, labas mašīnas, iemaksa $4.000, pilna cena $12.000.
Cenā ieskaitīts firmas vārds un klienti
Zvaniet nekavējoties galvenajam birojam
RAAMAT
Real Estate Ltd.
OL 5034, Toronto

IZĪRĒJAMAS 2 nemēbelētas istabas, virtuve un veranda Greenwood — Gerrard rajonā, 2. stāvā. Gāzes plīts. Zvanīt pēc plkst. 5.30 vakarā. Tel. GL 4159, Toronto. (801)

IZĪRĒJAMA lielas mēbelētas istabas puse vai arī gultas vieta meitenei vai jaunai sievietei par $3—5 nedēļā, centra rajonā pie Bloor. Iespējams ar pilnu pansiju $10 nedēļā. Zvanīt vakaros no plkst. 6—7. ME 9571, Toronto. (800)

IZĪRĒJAMA , mēbelēta istaba vieniniekam Yonge ielas ziemeļos. Zvanīt vakaros pēc pl. 6. HU 1-1056, Toronto. (797)

DANFORTH — BROADVIEW rajonā klusā dzīvokļu mājā sievietei izīrējama istaba ar visām ērtībām. Zvanīt GE 8580 pēc plkst. 6 vakarā. Toronto. (769)

IZĪRĒJAMA nemēbelēta istaba ar virtuves lietošanu Bloor — Dovercourt rajonā. LO 5235, Toronto. (783)

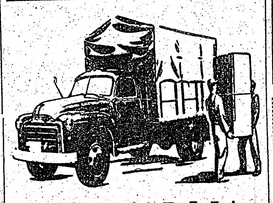
S. VASARĀJA
TRANSPORTA UZŅEMUMS
(BALTIC MOVERS)
Izdara pakalpojumus TORONTO, kā arī IK NEDĒĻAS uz
Montreālu, Hamiltonu, Londonu, North Bay un Sudbury
Lūdz zvanīt OL 1403
30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792, pie Grace

NOTIS

Volfganga Dārziņa — Sonāta in F	$2.50
Volfganga Dārziņa — 50 latviešu tautas dziesmas	$2.50
E. Dārziņa — Rezignācija un A. Jurjāna lūgšana	$1.20
E. Dārziņa — Melancholiskais valsis	$0.70
E. Melngaiļa — Solo dziesmas (31)	$2.00
Vīru koŗu I krājums (50)	$2.00
T. Ķeniņa — Kantāte, korim solistiem un ērģelēm	$1.50

Kā arī daudz citas atkal dabūjamas
DV GRAMATNĪCĀ
123 HURON ST., TORONTO, ONT.

Grāmata dāvanai katram gadījumam
ARNOLDA ŠIŅĶA
KURZEMES CIETOKSIS II dala
vēstures metos veidota kaujas un miera traģēdija pirms 10 gadiem Cerību salā
JUŖA SOIKĀNA illustrācijas pāri par 300 lappusēm. Visi eks. iesieti $3.75, bet uz speciālu pieprasījumu var dabūt latviskā audumā, linā, ko gatavojuši latviešu neredzīgie kaŗa invalīdi, $4.00 gabalā. Cena ASV un Kanadā vienāda
Ar autora ierakstu šo grāmatu var pasūtināt ar adresi:
ARNOLDS SIŅĶIS, 350 Donovan St., Sudbury, Ontario Canada

TORONTO LATV. NAC. TEĀTŖA IZRĀDE par labu TLA Sestdienas ģimnazijai uzvedīs:
1. Dz. FREIMAŅA — NODEVĒJS
2. R. BLAUMAŅA — PĒC PIRMĀ MĪTIŅA
3. I. VĪKSNAS — BRĀĻA ATGRIEŠANĀS
svētdien, 30. janvārī, plkst. 6 vak. sv. Andreja baznīcās zālē:
Ieeja $1.50 un $1.00. Biletes iepriekšpārdošanā Lotus puķu veikalā, tel. KE 3884, un delikatesu veikalā Mazā Rīga, tel. OL 8974

N. ŠVĀNEBACHA deju studija
175 College St., tel. WA 1-4318
TORONTO

Fokstrots — Anglu valsis, Vīnes valsis u. c.
Samba — Rumba — Mambo.
Privātstundas: pieteikšanās un informācija katrā laikā. Iesācēju kursi jaunliešiem; var pieteikties dāmas un kungi

DRĀMA UN KOMĒDIJA

R. Blaumaņa RAKSTU 8., 9. un 10. sēj. pāri par 1000 lpp.	$11.60
A. Niedras rom. — PIE AZANDAS UPES, ies.	$3.50
A. Niedras rom. — MAIJA PURENE II, ies.	$2.60
M. Vesterlinda — MOCARTS, biograf. romāns, ies.	$3.40

Draudzīgais aicinājums — atlaide 20 un 25% līdz 15. februārim
Pirms iegādājaties grāmatas, rotas, izstrādājumus, rakstāmmašīnas, aplūkojiet mūsu Vispārējo katalogu 1955. gadam.
LATVJU GRĀMATA
P. O. Box 332, Waverly, Iowa, U.S.A.

LITTLE BEAUTY SALON
(Īpašn. Erika Miltiņš) 428 St. CLARENS AVE, tel. ME 5937
Elektriskie, ķīmiskie, aukstie ilgvilņi. Krāsošana un balināšana. Sejas kopšana
(pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
68 Wellington W, (tuvu Bay St.) Toronto, Ont. tel. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās.
Runā krieviski, vāciski un latviski

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latv. ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N.Y.

Draudzes sapulce. Svētdien, 30. janvārī pēc dievkalpojuma pl. 4.30 Betlemes basnīcas apakš. zālē.

Daltonā, Ohio, latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojums svētdien, 30. janvārī, 1955. g. plkst. 2 pp. St. Paula ev.-lut. baznīcā (239 Wayne Ave). Māc. Jēkabs Osis. Bērniem turpat svētdienas skola plkst. 1.00 pp.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Māc. V. Šēfers, (659 Piccadilly St., London, Ont.).

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ontario.

Hamiltonā latviešu draudzē, sv. Trīsvienības baznīcā, 18 Victoria Ave So. svētdien, 30. janvārī, plkst. 4 pp. dievkalpojums. Mācītājs E. Pavasars.

Trešdien, 26. janvārī, plkst. 6.30 vakarā jaunatnes vecākās grupas sanāksme mācītāja mājā.

Piektdien, 28. janvārī, plkst. 6.30 vakarā jaunatnes jaunākās grupas sanāksme mācītāja mājā.

Māc. A. Čops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu st., tel. WA 4-1563).

Svētdien, 30. janvārī, plkst. 4 pp. dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. OL 8171.

Dievkalpojumi sv. Jāņa Latviešu ev.-lut. draudzē Toronto 1955. gada janvāŗa mēnesī.

30. janvārī, plkst. 4 pp. dievkalpojums sv. Trīsvienības baznīcā. — Māc. A. Briedis.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave Apt. 3, Ottawa, Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Otavā, sv. Pēteŗa baznīcā, Sparks un Bay ielu stūrī.

30. janvārī dievkalpojums pl. 5 pēc pusdienas.

6. februārī, 5 gadu pastāvēšanas atceres dievkalpojums, plkst. 3 pp. Viesi: māc. A. Čops no Toronto un māc. A. Gaudiņš no Montreālas. — Dziesmu lapiņas.

Draudzes 5 g. pastāvēšanas atceres akts — draudzes vakars notiks 5. februārī, plkst. 8 vakarā, YWCA telpās. Māc. A. Čopa priekšlasījums: Latviešu draudze svešumā. Groziņu vakariņas. Ielūgti visi

20. februārī dievkalpojums plkst. 2 pp. Pēc tā draudzes pilnsapulce.

27. februārī Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums, plkst. 5 pp.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave, Vancouver, B.C.

Vankuverā, Kitsilano lut. baznīcā, 12. Ave un Stephens ielas krustojumā.

Māc. Ed. Ķergis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Norsbejā, svētdien, 30. janvārī, plkst. 17. lut. baznīcā dievkalp.

Sadberijā, svētdien, 6. februārī, plkst. 14 sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.) dievkalpojums.

Māc. H. Kušlis (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q. tel. DE 8394).

Otavā — sv. Pāvila ev.-lut. baznīcā, 210 Wilbord St., 16. janvārī, plkst. 2 p. dievkalpojums.

30. janv. pl. 2 pp. dievkalpojums.

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259

Dievkalpojums svētdien, 30. janvārī, plkst. 5.30 pp. Svētdienas skola plkst. 4 pp.

TORONTO EVANĢELISTU TEMPLI

Latviešu dievkalpojums (latv. valodā) Dundas — Bond ielu stūrī, katru svētdienu plkst. 4 pēc pusdienas Temats: „Mūžīgās dzīvības devējs."

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ .....
līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese: .....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
.....abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
ABONĒŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu
Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. LĀCI, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A., tel. NI 8-9369

LATVIJAS BUDISTU ARCHIBĪSKAPS BURMĀ

Kārlis Ţenisons vispasaules budistu konferencē

Rīdzinieki vēl atcerēsies budistu mūku Kārli Tenisonu, kas staigāja pa Rīgas ielām tērpies garos brūnos svārkos un sandalēm basās kājās, kailu galvu. Viņš labprāt uzsāka sarunas ar blakus sēdētājiem apstādījumu solos un izskaidroja tiem savus pasaules uzskatus. Tagad redakcija saņēmusi Rangunā, Burmā, angļu valodā iznākošo laikrakstu "The Nation", kas vairākos n-ros K. Tenisonam veltījis plašus rakstus sakarā ar viņa piedalīšanos budistu konferencē, atzīmējot viņa 81. dzimšanas dienu.

Vispasaules budistu 3. konference sākās Rangunā 1954. g. (pēc budistu gadu lēšanas 2.498. gadā) 3. decembrī un tā turpināsies divus gadus. Laikrakstā teikts, ka Baltijas valstu budistus konferencē pārstāv Latvijas budistu archibīskaps Kārlis Tenisons (viņa budistu priestera vārds ir Vagindra Mantramitra). Viņa vietnieks ir budistu augstais priesteris un Igaunijas vikārs Fridrichs Lustigs. Konferences atklāšanas dienā Tenisons nolasījis garāku vēstījumu, kuŗā pieskāries arī mūsu vēsturei, atzīmējot, ka latvieši un lietuvieši runā sanskritam radniecīgu valodu. Baltijas tautu senā reliģijā esot daudz kas bijis kopējs ar budismu. Esot norādījumi, ka Indijas ķeizara Ašovas Lielā sūtītie budistu misionāri, kas apmeklējuši Palestīnu, Ēģipti un Maķedoniju, sasniegušī arī Baltijas jūŗas piekrasti ap 250 g. pirms Kristus. Otrreiz budistu misionāri sasnieguši Latviju mongoļu imperijas laikā, ko nodibināja Čingschans 13. gs. Mongoļu valdnieki nekad neesot uzspiedušī savu ticību citām tautām. Tenisons tomēr ne ar vienu vārdu nepieskaŗas faktam, ka Latvija tagad atrodas krievu okupācijā.

Laikrakstā ievietots Tenisona dzīves stāsts, no kuŗa redzams, ka viņš dzimis 1873. gadā Lauŗu kolonijā, apmeklējis ģimnaziju Rīgā un kādu laiku studējis Pēterburgas universitātē. 20 gadu vecumā viņš ordinēts par budistu priesteri, bet 1923. g. iecelts par Latvijas budistu archibīskapu. Laikraksts ievietojis viņa ģimetni.

Tenisonu labi atceras arī Tartū iedzīvotāji. Tenisons runāja igauniski tikpat labi kā latviski un ilgāku laiku nodzīvojis Tartū. Viņš nodarbojās ar sportu un 60 gadu vecumā vēl piedalījās maratona skrējienā. Kādreiz igauņu studenti Tenisonu izjokojuši: viņam nezinot iedevuši tam ar zelteri sajauktu degvīnu. Tenisons alkoholu nekad nebija lietojis un kad sācis just tā iedarbi, domājis, ka būšot jāmirst.

APKĀRT ZEMES LODEI

● Jamaikā miris barons Luiss de Rotšilds, kuŗš piederēja pie baņķieŗu slavenās ģimenes. Nelaikis bija sasniedzis 72 gadu vecumu, bet juties spirgts un veselīgs. Nāvi izraisījusi sirds trieka peldoties.

L. de Rotšilds bija Vīnes bankas galva un pārzināja ģimenes intereses Austrijā. Hitlera varas laikā viņu apcietināja, bet atbrīvoja pret 25 milj. dolaru izpirkšanas maksu, ko samaksāja barona piederīgie. Šis lietas izkārtošanās ievērojama loma piekritusi arī slavenajām Vindzoras hercogam.

● Sanzibaras piekrastē noķerta pasaules indīgākā zivs. Retais loms laimējies italiešu ekspedīcijai, kas uzturējusies šai piekrastē zooloģijas pētniecības nolūkos. Zivs nosaukums ir Sinanceya Verrucosa, un tā ir tik indīga, ka pietiek ar nieciņu spuras dūrienu, lai izsauktu cilvēka nāvi.

● Parīzes pazīstamais zvēru dīdītājs Leŗojers nonācis grūtos materiālos apstākļos, un tiesu izpildītājs jau sācis apķīlāt viņa mantu. Lai kaut kā nokārtotu parādus Leŗojers ieradies pie tiesu izpildītāja Robica ar savu iemīļoto lāci un piedāvājis to parādu segšanai.

Pristavs nepiegriezis nekādu vērību zvēru dīdītāja vārdiem, bet ja galvu un kaklu meties cauri logam un bēdzis, ko kājas spējušas.

Pēc tam viņš iesūdzējis cirkus mākslinieku tiesā, kuŗa piespriedusi pēdējam sodu 15.000 franku apmērā. Aizstāvis gan centies tiesu pārliecināt, ka zvēru dīdītājam nav bijis nolūka tiesu izpildītāju biedēt, bet gan tikai vēlēšanās izkārtot parāda lietu, jo citādi viņš būtu ieradies ar savām 3 lauvām, kuŗas nupat kā „saplosījušas kristīgos" kādā filmā no senās Romas laikiem. Tiesu tomēr aizstāvis nav pārliecinājis.

● Saskaņā ar ziņām vācu kontrspionāžas vadītāja SS ģenerāļa grāfa Šellenberga dienas grāmatā, 1941. gadā bijuši izplānota Vindzoras hercoga nolaupīšana. Hercogs tai laikā viesojās Portugalē, kur bija apmeties kādā vasarnīcā Estorilā. Daži no kalpotājiem bijuši vācu cilvēki, un ar to palīdzību bijis nodomāts hercogu medībās piemānīt tuvu Spānijas robežai un, pēdējo pārejot, hercogu nogādāt Madridē.

Aiz nezināmiem iemesliem hercogs tomēr saņēmis kaut kādu brīdinājumu un paredzētās medības nemaz nepiedalījās. Norīkota īpaša sardze hercoga mītnes apsargāšanai pēc tam.

No atzīmēm izriet, ka ne Šellenbergs, ne arī vēstnieks Madridē par izplānoto „nolaupīšanu" nav sevišķi sajūsminājušies.

TELEVĪZIJAS UZVARAS GĀJIENĀ...

(Pārnesums no 5. lpp.)

interesantu," apliecina K. Langenfelds, kuŗam aiz muguras ir divi aizvadīti gadi Latvijas mākslas akadēmijā kā Annusa audzēknim un pēc tam šīvās kaŗakalpa gaitas.

To pašu par darbu CBC saka arī trijotnes jaunākais loceklis — P. Kārkliņš, bet CBC attiecīgās nozares vadība ar latviešu mākslinieku darbu ir ļoti apmierināta un vērtē to patiesi augstu, bieži apjautājoties, vai latviešiem esot daudz tik spējīgu jaunu mākslinieku šai nozarē? Tomēr iekļūt CBC darbnīcās nav viegli un kļūst ar katru dienu grūtāk, jo kā visur, arī šeit savu vārdu saka bargās arodbiedrības, kuŗas daudz labprātāk aizstāv kanadiešu un britu izcelsmes iecelotāju intereses nekā iebraucēju ārzemnieku. Un tomēr CBC televīzijas nozare par savu raidījumu panākumiem un popularitāti daudz pateicības parādā ir šo trīs latviešu mākslinieku veiklajām rokām.

KAD IZDEVĒJI CĪNĀS

A. Niedras romānu izdevuši divi apgādi. Avīšu ziņa

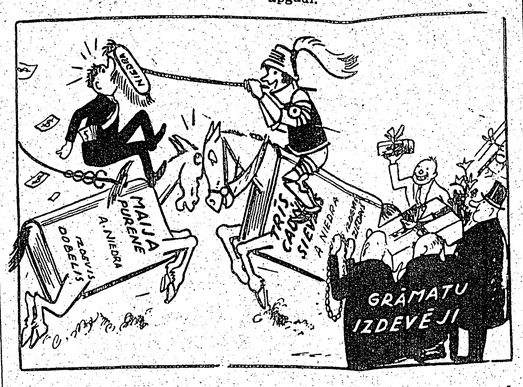

Maija Purene un Cauņu sievas
Slavu, naudu gādā Aidai.

Un kā stāsta, jau pēc trešās daļas
Izdevēji rīndā stāvot tai.

Ed. Kelša šaržs

VAI NOLIKVIDĒTI STALINA BĒRNI

Politiskie novērotāji ir pārliecināti, ka Staļina vienīgais dēls Vasilijs Staļins esot vai nu mūža ieslodzījumā vai arī sekojis tēvam...

Vasilijs no publiskās skatuves nozudis kopš tēva bērēm 1953. gadā martā. Daži diplomāti domā, ka viņa pazušanā vainojama tā pati vara, kas no ierindas izrāva policijas šefu Beriju. Ir zināms, ka Berija bijis Staļina intims draugs, un līdz ar Berija zvaigznes norietu jāpazūd bija arī Vasilijam.

No Vīnes atklīdušās ziņās vēstī, ka Vasilijs miris kādā koncentrācijas nometnē Sibirijā, un viņa māsa Svetlāna Maļenkova laikā no Maskavas padzīta. ASV aģentūrām oficiālu ziņu par to trūkstot, bet nejutīšoties pārsteigtas, ja esošās izrādītos pareizas.

Vasilijs vēl nebija sasniedzis savu 32. dzīvības gadu, kad viņa pleciis greznoja aviācijas ģenerāļ-leitnanta uzpleči. Dzird sakām, ka šo augsto dienesta gradu Vasilijs ieguvis tēva atbalstīts. Starp citu Vasilijs esot bijis labos draugos ar vodkas pudeli.

S.

Vai parādība?

Katoļu dievlūdzēji, skaitā ap 500, bija sapulcējušies Batarst apgabalā zem klajas debess, kur dziedājuši garīgas dziesmas un lūguši Dievu, cerībā ka parādīsies svētais gars. Aukstuma ietekmē, vairāki no viņiem meklēja patvērumu zem kokiem. Pēc 24 stundām šajā vietā kāda meitene rotaļājoties ievērojusi visai dīvainu parādību: starp kokiem redzējusi kādu mirdzošu tēlu, — baltās drēbēs tērptu sievieti ar vainagu galvā. Pēc neilga laika tēls pazudis.

KANADAS DZELZCEĻI

Mekkenzija un Mena veikumi

Kanadas Northern Pacific dzelzceļa pirmsākumi meklējami 1896. gadā, kad Viljams Mekkenzijs ar Donaldu Menu saņēma koncesiju dzelzceļa būvei 123 jūdžu garumā no Gledstonas līdz Vinipegozisai, kas atrodas Manitobas provincē. Abi šie darbinieki vēlāk par Kanadas transporta sistēmas paplašināšanu tika iecelti bruņinieku kārtā.

Viljams Mekkenzijs dzimis Ontario provincē, Kirkfīldā 1849. gadā. Pirmo izglītību baudījis Lindsejas pamatskolā, vēlāk kļuva par skolotāju. Pēc vairākiem gadiem, skolotāja darbā viņš pārgāja koktirdzniecībā un tad uzsāka dzelzceļa uzņēmēja gaitas. 1888. g. viņš sabiedrojās ar Donaldu Menu.

Mens dzimis Ontario provincē, Ektonā. Dzelzceļu būves uzņēmēja gaitas M. uzsāka 1880. gadā. Kopā ar Mekkenziju viņš pieredzēja, ka Canadian Northern Railway no mazas vietējās satiksmes prēriju līnijas izveidojās par dzelzceļu, kas šķērso visu Kanadu, un vēlāk pārgāja valsts rokās.

Lai atbalstītu pirmo dzelzceļu, ko cēla abi partneŗi, federālā valdība tiem piešķīra 6000 akru zemes uz katru izbūvēto dzelzceļa jūdzi. Manitobas provinces valdība garantēja dzelzceļa vērtspapīrus un atlaida nodokļus. Tanī pašā laikā viņi ieguva tiesības lietot Manitobas un ziemeļrietumu dzelzceļu stepi Portadžu, Lapreriju un Gledstonu. Pie tam izbūvēja vēl vienu dzelzceļa līniju no Gledstonas līdz Manitobas provinces Dofenai.

Kad 1897. gadā atklāja Gledstonas Vinepegosas dzelzceļu, Mekkenzijs un Mens nolēma šo līniju pagarināt no Vinipegas līdz Leiksuperiorai. The Canadian Pacific Railway jau darbojās starp abiem šiem punktiem, bet partneŗi bija pārliecināti, ka pārvadājumu pietiks abiem.

Viņi nodibināja arī vairākas citas sabiedrības, lai iedzīvinātu tālākos projektus kā Manitobas, tā arī Ontario provinces ziemeļrietumos, saņemdami no valsts pavisam 4 milj. akru zemes kā atbalstu. 1899. gadā viņu pasākumus apvienoja sabiedrībā The Canadian Northern Railway'ā.

1901. g. Canadian Northern ieguva nomas tiesības uz S. V. sabiedrības Northern Pacific Railway Kanadas līnijām, un pēc divi gadiem uzsāka dzelzceļa būvdarbus Saskačevanas un Albertas provincēs. 1902. g. dzelzceļš ieguva tiesības paplašināties uz austrumiem līdz Otavai un uz rietumiem līdz Klusā okeana krastam.

The Canadian Northern sabiedrība 1902. g. pārņēma Kvēbekas provinces The Great Northern Railway, bet vēlāk pārņēma arī The Quebec and Lake St. John Railway. Tad ieguva pieeju Montreālai un izbūvēja dzelzceļu no Toronto līdz Otavai, kā arī uz ziemeļiem no Toronto līdz Sadberijai. Līdz 1914. gadam izveidoja dzelzceļu no Portarturas līdz Sadberijai, savienojot sabiedrības austrumu līnijas ar tās rietumu ceļiem.

20. g. s. sākumā The Canadian Northern saņēma ievērojamas naudas summas no federālās valdības. Līdz 1916. g. visi Kanadas dzelzceļi bija nonākuši nopietnā finanču krizē. Arī The Canadian Northern, The Grand Trunk un The Grand Trunk Pacific nonāca maksāšanas grūtībās. Vienīgi The Pacific bija labākā stāvoklī.

1917. g. pieņēma likumu, ar kuŗu valsts pārņēma The Canadian Northern, kas reizē ar to kļuva par Canadian National Railways pamatu. Sabiedrībai tai laikā piederēja 9.648 jūdzes dzelzceļa, ekspreču un telegrafa uzņēmumi, labības elevātori, viesnīcas, tirdzniecības flotile, Atlantijas okeanā un dažādi citi pasākumi.

Enciklopēdija raksta: „Šo milzīgo īpašumu bija izveidojuši Mekkenzijs un Mens, neieguldot tanī ne graša pašu naudas, un vēl 1914. gadā šiem vīriem piederēja visas parastās akcijas. Tie bija saņēmuši valsts dažādu provinču un pašvaldību atbalstu." Ir aplēsts, ka Mekkenzijs un Mens saņēmuši valsts un sabiedrības atbalstu — $298.253.263 apmērā. Pēc tam, kad federālā valdība nolēma dzelzceļu pārņemt valsts rokās, nācās samaksāt $10.000.000 par parastām akcijām.

The Grand Trunk Pacific, The Grand Trunk, The Intercolonial un The National Transcontinental dzelzceļus apvienoja vienā — The Canadian National Railways. Pēc 1923. gada The Canadian Northern, ka īpašs dzelzceļš beidza pastāvēt. CS

PLŪDI PARĪZĒ

Parīzē. Sēnas upe, kas pēdējās nedēļās kūstošo sniegu dēļ kāpj pāri saviem krastiem, tagad apdraud pašu Francijas galvaspilsētu. Parīzē ieradušās armijas sapieru vienības iedzīvotāju evakuēšanai, un kaŗa laikā lietotās gaisa trauksmju sirēnas stāv kaujas gatavībā, lai šoreiz, ienaidnieka lidmašīnu vietā, paziņotu kāda cita ienaidnieka ierašanos .. ledainos Sēnas ūdeņus.

Vairākās pilsētiņās un ciemos Parīzes tuvumā iedzīvotājiem jau nācies uzdot cīņu ar trakojošiem ūdeņiem, kas, pārāvuši visus sprostus, gan pastāvīgos, gan arī lielā steigā jaunceltos, pārvērtuši ielas, plavas un tīrumus duļķainās upēs un ezeros. Arī zemākās Parīzes vietās plūdu ūdeņi jau spiež iedzīvotājus evakuēties. Lielā stērgā nācies uz augšējiem stāviem pārvietot arī slavenā Parīzes Luvra mūzeja nesamaksājamos dārgumus, jo mūzeja apakšējā stāvā jau sācis ieplūst ūdens.

Lietpratēji paredz, ka plūdiem sasniedzot savu kulmināciju, Sēnas ūdeņi pacelsies 7,45 metrus, kas tomēr vēl būs krietni mazāk kā 1910. gada traģiskajos plūdos sasniegtie 8,26 metri.

PRESES PĪLI

(iespiestu) var pieprasīt LA redakcijā, 123 Huron ielā. Cenā 25c.

Preses ballē pazaudēto greznuma priekšmetu var pieprasīt pie V. Upeslāča, tel. BA 1-3959.

SIETLAS LATVIEŠI CEĻ NAMU

Nelielā Sietlas latviešu saime atskatās uz sabiedriskā dzīvē panākumiem bagātu pagājušo gadu. Kā līdzekļu vākšanas, tā darba talkas mērķis bija 1953. gadā nopirktā Latviešu nama izbūve. Viss ir labi sekmējies, un jau pag. gada beigās latviešu sabiedriskie un kultūrālie sarīkojumi varēja notikt Latviešu namā. Nama iekšējā uzspodrināšanas apdarē gan vēl daudz ko darīt. Arī baznīcai domātā telpa vēl neizbūvēta, bet šī darba veikšanai jau nolikts termiņš. Par apm. 3000 dolariem pirktā nama vērtība tagad pieaugusi uz 11.600 dolariem! Panākumus sekmējusi visu Sietlas latviešu organizāciju labā sadarbība kopējam mērķim. Vairāk kā 100 šejieniešu ziedojuši laiku nama izrīkojumu kuplinās b-bas koris un deklamāciju teicēji. Dāmu komitejas noorganizētā latviešu mākslinieku gleznu skate ar izlozi. Jau pārdotas 23 gleznas. Gleznu laimes lozes piesūtītas mājās; tās maksāja 1 dolaru; piedalījās 120 dalībnieku. A. Dārziņas gleznu laimēja J. Liepa, U. Alberta gleznu — L. Sezanovs un J. Priedītes gleznu — J. Zasmanis Takomā.

Dāmu komitejas darbs devis labu atlikumu 211.44 dolaru, kas nodoti latviešu nama izbūvei, saimniecības piederumu iegādei un nama izdaiļošanai. Dāmu komiteja iecerējusi noorganizēt pastāvīgu gleznu izstādi un latvisko darbu pārdošanas vietu Latviešu namā. Domāts šeit novietot arī Vācijā palikušo neredzīgo latviešu rokdarbus.

Dāmu komitejas vakarēšanām, kad tiek pagatavoti rokdarbi izlozēm, Sietlas latviešu studentu kopa pieteikusi 6 referātus, Pēdējā b-bas gada sapulcē pārvēlēta arī dāmu komiteja. Ievēlētas: Mindenberga, Mauče, Rubene, Grīnberga un Rocena.

*

30. janvārī Latviešu namā notiks Kultūras dienu sarīkojumi. Rīta cēlienā jaunatne veltīs dažas stundas Fr. Bārdas piemiņai. Plkst. 4 par Draudzīgā aicinājuma nozīmi referēs bij. skolu d-ta dir. J. Celms. Sarīkojumu kuplinās b-bas koris un deklamāciju teicēji. Dāmu komiteja. Latv. namā rīko latviešu lietišķās mākslas skati. J. V.

SACENSĪBA
LATVIJAS AMERIKĀ
LASĪTĀJIEM

„Kas viņš ir un ko viņš dara?"

Pareizu atbilžu iesūtītāji saņems šādas godalgas:

1. godalga — 50 dolaru naudā.
2. godalga — latviešu grāmatas 20 dol. vērtībā.
3. godalga (2) — LATVIJAS AMERIKĀ gada abonements.
4. godalga (3) — LATVIJAS AMERIKĀ pusgada abonements.

SACENSĪBAS NOTEIKUMI:

1) Sacensībā „Kas viņš ir un ko viņš dara?" var piedalīties Latvijas Amerikā lasītāji visos kontinentos.
2) Sacensības dalībniekam jāizgriež attiecīgā Latvijas Amerikā numurā publicētais šaržs un tas jāuzglabā.
3) Sacensībai beidzoties, laikrakstā Latvija Amerikā tiks publicēts attiecīgs kupons, kuŗam būs jāpievieno visi šarži ar prasītajām atbildēm.
4) Sacensībai beidzoties, redakcija izziņos termiņus, līdz kādam jāiesūta kupons ar atbildēm, vadoties ar aprēķinu, lai atbildes varētu iesūtīt arī ārpus Amerikas kontinenta dzīvojošie laikraksta lasītāji.
5) Vienādo pareizo atbilžu iesūtītāju vārdus izšķirs ar lozi.
6) Sacensībā nevar piedalīties Latvijas Amerikā redakcijas, kantoŗa un spiestuves darbinieki.

Sekojiet jautrajai sacensībai
„Kas viņš ir un ko viņš dara?"
mūsu laikraksta 3. lappusē.

KAS NOTIEK KANADĀ?

◐ Pēdējie skaitļi rāda, ka gada laikā Toronto iedzīvotāju skaits pieaudzis par 81.456, paaugstinot kopskaitu uz 1.254.001. Lielāko pieaugumu devusi North Yorka — 20.455, pati Toronto — 16.913, Scarboro pilsētas daļa — 16.903, bet Etobicoke seko ar 12.960. Pārējās pilsētas daļās maz pārmaiņu.

Montreāla, ieskaitot priekšpilsētas, ir lielākā pilsēta Kanadā ar 1.814.064 iedzīvotājiem.

◐ Pēdējās Toronto valdes sēdēs pilsētas galvas N. Phillipa ierosinājums ievadīt izmeklēšanu par reprezentācijas izdevumiem bij. pilsētas galvas Lamporta laikā Royal York hotelī — negūst pārējo atbalstu. 19. janvāŗa "Board of Control" sēdē pilsētas galvu neatbalstīja neviens no revīzijas komisijas locekļiem. N. Phillips tomēr domā savus ierosinājumus virzīt tālāk.

◐ 18 gadus vecajam Robertam St. Andrews bija vairākas dienas jāpavada cietumā pēc tam, kad viņš bija vēlējies nokārtot formalitātes, lai salaulātos ar 14 gadus veco Nansiju. Robertu apvainoja mazgadīgās pavešanā. Pēc Nansijas tēva iemaksātās drošības naudas par līgavaini un viņa paskaidrojumiem, jaunekli atsvabināja un tagad viņš ir laimīgs Nansijas vīrs.

◐ 13. datums dažiem tiešām ir nelaimīgs. Tā Montreālā 13. janvārī kāds banku laupītājs ieskrēja Nova Scotia bankā un kasierei pie lodziņa pasniedza zīmīti „Atdodiet kasi vai izsvaidīšu jūsu smadzenes." Pārbiedētā ierēdne sāka kliegt un bandits aizbēga, bet tūdaļ iegriezās nākošā ielā Montreālas bankā, kur pasniedza to pašu zīmīti ierēdnei. Kad šī ierēdne nobijusies neko neatbildēja, bandita nervi neizturēja un viņš taisījās pazust. Tam pakaļ steidzās kāds jauns bankas ierēdnis, kas ar policijas palīdzību to aizturēja. Tiesā laupītājs atzinās: „Es taisījos precēties un mana līgava man pieprasīja, lai vismaz šodien līdz plkst. 3 pēcpusdienā es dabūju $2000 kāzu ceļojumam. Es gan līgavai teicu, ka 13. datums man ir nelaimīgs, bet viņa uzstājās, un tā, lūk, es iekritu."

◐ Trīs Montreālas jaunieši pagājušā vasarā tika arestēti par kāda apkārtnes lauksaimnieka noslepkavošanu. Tagad jaunieši atzinušies, paskaidrodami, ka vieniem paticies redzēt, kā cilvēks mirst.

A. P.

SPORTS

Sporta red. G. Gubiņa vadībā

TORONTO DV POSAS UZ EIROPU

Kanadas latviešu basketbolistu brauciens uz Eiropu 1956. gadā, kad Vācijā paredzētas Otrās Eiropas latviešu meistarsacīkstes basketbolā, vairs nav tikai sapnis vien. Pie nodoma īstenošanas tagad nopietni stājusies Kanadas latviešu meistarvienība — Toronto DV ar enerģisko vadītāju R. Kadiķi priekšgalā. Ziņot, ka DV reālizējuši daudzas jaukas ieceres, jācer, ka izdosies arī šīs pasākums. Taču vajadzīgi milzu materiālie līdzekļi, lai nodoms piepildītos.

Gatavojoties šī nodoma īstenošanai, Vanagi šajā sezonā uzsākuši ļoti plašu sacensību programmu. DV vienības spēlē trīs kanadiešu līgās un arī piedalās Kanadas latviešu meistarības spēlēs.

Galvenā vērība tiek veltīta Bathurst — College Community līgas splēm, kur spēlē Vanagu izlases sastāvs. Bez tam vienība vēl piedalās Toronto baznīcu un metro intermediate līgas spēlēs. Abās pēdējās līgās tiek izmantoti arī jaunās pauadzes un rezerves spēlētāji.

Pēdējā Bathurst — College Community līgas spēle beidzās ar kanadiešu Mustangs uzvaru 87:86. Spēles beigās Vanagi, kanadiešiem paliekot tikai 4 vīru sastāvā, nodrošināja 1 punkta vadību, taču 2 pretinieka veiksmīgi sodu metieni, deva tiem uzvaru. Spēles gaitā protokolistiem secen aizgāja viens Vanagu gūtais grozs. Tas šoreiz nozīmēja zaudējumu.

Ar mainīgām sekmēm DV 2. sastāvs cīnījies Metro līgā, bet panākumus guvis baznīcu līgā.

Latviešu meistarības spēlēs pārspēta Hamiltonas Sparta un Toronto latviešu YMCA.

Uzvara pret YMCAs jauniem zēniem bija visai izteiksmīga un skaitļos rakstāma 121:31. Vanagu rindās Andrejs Richters guva 57 p. Šis rezultāts, šķiet, ir augstākais, ko jebkad spējusi kāda latviešu vienība.

VOLEJBOLA MEISTARĪBĀ PIEDALĀS 32 KOMANDAS

Volejbols, pateicoties galvenokārt igauņiem un latviešiem, bet arī Centrālās YMCAs vadībai, bez kuŗu palīdzības nebūtu bijis savā laikā iespējams noorganizēt Toronto meistarību, ir kļuvis arvien populārāks. Šogad Toronto, neskaitot vēteŗānu un jaunatnes komandas, meistarībā piedalīsies pavisam 32 vienības. Senioru līgas un sieviešu spēļu plānošana ir Arvo Tiidusa rokās, bet par intermediate līgu rūpējas A. Furlani. Salīdzinot ar pagājuša gadu, vienību skaits pieaudzis par 8 komandām. Pavisam notiks 91 volejbola sacīkste. Senioru grupā vīriešiem piedalās Kalevs, Sokoll, TLSK, YMCAs igauņi, Latviešu YMCA un ukraiņu Tridents. Senioru grupā sievietēm — YWCAs igaunietes, TLSK, S.A. Ukraina, E. S.C. Kalev un lietuvietes Vitis. Sieviešu intermediate komandā — E. S.C. Kalev B, TLSK B, Russ, Sokol un YWCA B. Vīriešu intermediate grupā A piedalās: Kodak, Central YMCA, Kalev A, Hawks — B (DV), Ukraina, Ukr. jaunatnes vien., White Eagle A (poļi) un Sakoll B. Intermediate grupā B: Sokol A, Hart House, TLSK, Sokol 2, Russ, White Eagle — B, Hawks A un Kalev B.

Jaunatnes grupā pieteicās tikai viena vienība. Ja pieteikšies vairākās vienības, tad notiks īpašs turnīrs. Pieteiktā vienība ir no Trident.

GALDA TENISISTU PANĀKUMI

Kanadas latviešu galda tenisisti savu krietno spēlēs māku atkal apliecināja t. s. Centrālkanadas „slēgtā" meistarībā, kas notika Toronto.

Labākās sekmes, kā vienmēr, guva Ženija Kāpostiņa un Velta Ādmine, kuŗas bijušas neiztrūkstošas kanadiešu galda tenisa sarīkojumu dalībnieces. Abas spēlētājas izcīnīja meistarnosaukumu sieviešu dubultspēlē, finālā pārspējot Džesopi — Vismani 12:21, 21:11, 21:14, 21:155. Siev. vienspēlēs triumfēja Kāpostiņa, kas beigu spēlē uzvarēja Džesopi 9:21, 21:11, 16:21, 21:15, 21: 12.

Vīriešu vienspēlēs Modris Žulps iekļuva ceturtdaļfinālā, tur zaudējot turnīra uzvarētājam bij. čechu izlases spēlētājam Marinko. M. pārī ar Kāpostiņu ieguva 2. vietu jauktā dubultspēlē, bet Žulps ar Ralbovski tādu pašu panākumu atzīmēja vīriešu dubultspēlē.

Gandarījuma turnīrā 2. vietā ierindojās Apsītis.

SPORTA FILMAS IZRĀDE TORONTO

Pirmās Ziemeļamerikas latviešu vieglatlētikas meistarsacīkšu krāsu un skaņu filmas izrāde notiks svētdien, 30. janvārī, plkst. 18.00 DV telpās, 123 Huron St. Meistarsacīkšu skatus 30 minūšu garā krāsu un skaņu lentā ietērpis filadelfietis Valdis Kārklis un torontiešiem to demonstrēs Groskaufmanis.

Pēc izrādes paredzēts groziņu vakars. Aicināti visi sportisti un sporta draugi līdz ņemot groziņus. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

KANADAS PIECITES

Vērtējot 5 labāko latviešu vieglatlēšu sasniegumus aizvadītajā gadā Kanadā, no tiem relātīvi vērtīgākais šķiet Dzidras Toras 1.46 m veikums augstlēkšanā. Augstāk par Dzidru pagājušā gadā nav lēkusi neviena latviešu atlēte brīvajā pasaulē. (Dzimtenē 1954. gadā Zaiga Štrause veikusi 1.61 m augstumu, pārspējot valmieriētes Helgas Mustes labāko varējumu — 1.56 m). Arī pārējās mūsu vieglatlētes mūsu trimdas labāko sarakstā ieņem redzamas vietas.

Dalībnieces trūkušas sprintā. Lai sadabūtu pilnu piecnieku 60 m skr., „palīgos" bijušas jāņem pavisam jaunās meitenes — Vorpa un Vītola. 100 m veikušas vienīgi Ādmine un Vilsone. Pēc pēdējās dažiem daudzsološiem rezultātiem 1953. g. sezonā, pag. gadā gaidījām daudz, taču cerības palika bez īstenojuma. Vilsones spēka pilnais skrējiens, pašai skrējējai pieaugot, kļuvis vēl smagāks. Varbūt par maz vērība veltīta treniņiem. Vēl vienmēr pati aktīvākā bijusi Velta Ādmine, kas savus rezultātus sasniegusi ar minimāliem treniņiem. Velta Viškere sasniegumos regresējusi. Nestartējot Ņinai Tomasei-Koncei, izpalika agrākos gados vērotās lieliskās Tomases — Viškeres divcīņas lodē un diskā. Cerams, Tomase aktīvo rindās būs nākošā vasarā. Pēdējās rudens dienās Bīča laukumā parādījās Larisa Avotiņa, kuŗu kā talantīgu iesācēju pazinām jau 1953. g. Avotiņa apveltīta ar krietnu fizisko spēku, piesavinoties tehniku, no viņas ļoti labus sasniegumus varam sagaidīt visās mešanu disciplīnās.

Mūsu meičas pag. gadā izcīnīja lielisku uzvaru ASV — Kanadas vieglatlētikas „valstu sacīkstē", ievērojami pārspējot amerikānietes, kuŗas gan pārstāvēja tikai 3 vieglatlētes — Nora Ozoliņa, Mundrīte Grava-Riekstiņa un Skabārde. Aina var mainīties šī gada abu valstu sacīkstēs, kas paredzētas septembrī, tāpēc jau savlaicīgi jāuzsāk sagatavošanās darbi priekšā stāvošai vasarai, kuŗā atkal skatīsim jaunus sasniegumus — jaunus vieglatlētus.

SIEVIEŠU SACENSĪBAS

60 m skrējiens: 1. V. Vilsone 8.8; 2. V. Ādmine 8,9; 3. Ž. Kāpostiņa 9,3; 4. M. Vorpa 9,5; 5. Vītola 9,7.

100 m skrēj.: 1. V. Vilsone 14,5; 2. V. Ādmine 14,8.

80 m barjēras: 1. V. Ādmine 15.7; 2. I. Apene 16.7; 3. B. Skujiņa 17,5.

Augstlēkšanā: 1. Dz. Tora 1.46; 2. V. Ādmine 1.35; 3. I. Apene 1.30; 4. B. Skujiņa 1,30; 5. O. Pētersone 1.25.

Tāllēkšanā: 1. V. Ādmine 4.42; 2. Ž. Kāpostiņa 4.14; 3. V. Vilsone — 4.08; 4. B. Skujiņa 4.08; 5. L. Avotiņa 3.98.

Lodes grūšanā: 1. V. Ādmine — 9,63; 2. V. Viškere 9.54; 3. L. Avotiņa 8.56; 4. I. Apene 8,08; 5. Dz. Tora 7.20.

Diska mešanā: 1. V. Viškere — 31.31; 2. V. Ādmine 25.11; 3. I. Apene 20.42; 4. L. Avotiņa 20.04.

Šķēpa mešanā: 1. L. Avotiņa — 25.32; 2. V. Ādmine 21.44; 3. I. Krūmiņa 21.22; 4. V. Viškere 19.71; 5. I. Apene 16.98.

SPORTS ČIKĀGĀ

◐ Treniņi tagad notiek Humboldt Park Field House telpās katru otrdienu: vīriešiem no plkst. 7—10 vak., sievietēm no plkst. 8—10 vak. Turpat volejbola treniņu laikā iespējams trenēties arī galda tenisā. Tuvāka informācija pie sporta sekcijas vadītāja J. Kizāna — 536 Benton St., Aurora, Ill., tel. Aurora 6-7325 vai pie E. Tuma 2910 W. Dickens Ave., Chicago, Ill., tel. — DI 2-6178.

◐ Pie ČLB organizējas futbolistu vienība. Nākošā apspriede 8. g. 30. janvārī, plkst. 2 pp. Interesenti lūgti pieteikties pie J. Fogela - 3459 N. Ridgeway Ave., Chicago 18, Ill., tel. IR 8-3482.

Beidru maksa sporta sekcijas dalībniekiem noteikta $1.00 gadā.

SACHS MONTREĀLĀ

1954./55. g. šacha meistarsacīkstes tuvojas noslēgumam. Turnīra vadībā atrodas A. Krūmiņš ar 9 uzvarām bez zaudējuma. Vēl viņam atlikušas divas spēles. Seko R. Hemmelis (15 g. v.) 8—1, 3. vietā J. Mazutis 7—2, un 4. J. Freimanis 6—2.

Pēc šī turnīra notiks ātrspēles turnīrs. Dalībniekiem pieteikties pie sekcijas vadītāja A. Grebļa, tel. HU 8-5182.